

Eesti noored 2003

EV HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

Suvi-sügis 2003

Sisukord

Uuringu taust ja valimi struktuur

Juhiseid materjali lugemiseks

1. Üldised eluväärtused ja saavutused.....	8
1.1. Nägemus igapäevasest elust Eestis.....	8
1.2. Isikliku elu rõõmud.....	13
1.3. Mured ja vihastamised.....	18
1.4. Väärtused.....	21
1.5. Väärtuseesmärgid.....	26
1.6. Suhtumine potentsiaalsetesse pahedesse.....	36
1.7. Seotus põhiliste pahedega.....	55
2. Kujutlus tulevase ametialasest staatusest	62
3. Tulevased tööturud	70
4. Euroopa Liidu olemus.....	78
5. Vaba aja ja raha kasutus.....	82
5.1. Noorte vaba aja kasutus.....	82
5.2. Noorte raha kulutamise määrad.....	92
5.3. Noorte raha kulutamise suunad.....	96
Lisa. Kasutatud küsimustik.....	102
Juhised tabelite lugemiseks	
Usaldusväarsuse tabel 95% tasemele	

Uuringu taust ja valimi struktuur

Käesolev uuring viidi läbi multiklientsena juulis-augustis 2003 ning selle peamiseks eesmärgiks on kirjeldada Eesti noorte tarbimiskäitumise põhijooni ning selle taustaks olevate väärtuste ja hoiakute kompleksi.

Käesolev aruanne on väljavõte uuringu sellest osast, mis puudutab noorte üldisemaid nägemusi praegusest elust ja tulevikust ning nendega lähemalt seotud küsimustest. Aruanne on nn. baasaruande iseloomuga, kus põhirõhk asetatakse peamiste esmaste tulemuste kajastamisele. Kuna uuringut tarbivate organisatsioonide ja institutsioonide iseloom ning huvid võivad olla väga erinevad, ei ole baasaruandes keskendutud tulemuste sügavamale analüüsile ja interpretatsioonile.

Igal uuringu tellinud organisatsioonil on individuaalsed täiendavad võimalused paluda Ariko Marketingil koostada nii huvipakkuvaid lisaandmetöötlusi, analüüse kui tõlgendusi vastavalt tellija jaoks olulistele teemadele ja küsimustele. Uuringu käigus kogutud andmestik pakub selleks hulgaliselt võimalusi nii eri küsimuste omavaheliste seoste kui respondentide sotsiaal-demograafiliste taustandmete kasutamise abil. Viimastes orienteerumiseks lisatakse aruandele ka kasutatud küsimustik koos registreeritud taustandmetega.

Sellise mahuga valim nii kitsas vanusevahemikus on meie hinnangul üks esinduslikumaid, mida Eestis viimasel aastatel rakendatud. Seetõttu võimaldab uuringu andmebaas teha usaldusväärseid üldistusi nii kogu noorte kogumi kohta, kui analüüsida noorte alamrühmi tavapärasest detailsemates tunnustepiirides.

Küsitlusperiood ja meetod

Uuringumaterjali aluseks olev küsitlus viidi läbi juulis 2003 ning küsitlusmeetodina kasutati vahetut suulist intervjuud kodudes või muudes intervjuuks sobivates paikades nii, et respondent osales vastamise protsessis üksi. Muude vastamiseks sobivate kohtade valik (peale kodu) oli lubatud tingituna suveperioodist, kuna noored on sel ajal väga liikuvad.

Valim

Uuringu käigus küsitleti üleriigilise piirkondlikult stratifitseeritud juhuvalimi raames 995 noort vanusevahemikus 15-24 aastat. Küsitluse käigus jälgiti noorte maakondlikke kvoote soo, vanuse ja rahvuse lõikes. Ülejäänud sotsiaaldemograafilised tunnused kujunesid juhuslikult.

Juhul kui küsitluse käigus sattus konkreetsetes valimipunktis küsitletavaks antud piirkonnas tegelikult mitteelav noor (suvepuhkuse ajal ringiliikumine), võis küsitaja intervjuu siiski läbi viia, kuid sel juhul registreeriti respondendi tegelik elukoht. Samas oli selliste intervjuude arv igas küsitluspunktis piiratud 2-ga vältimaks enamlevinud suvituskohdades piirkondlike nihete tekkimist.

Valimi struktuur.

Piirkond

	Küsitleti	
Kokku	995	
Tallinn	316	32%
Harjumaa	105	10%
Raplamaa	27	3%
Hiiumaa	7	1%
Saaremaa	21	2%
Läänemaa	18	2%
Pärnumaa	54	5%
Lääne-Virumaa	45	5%
Ida-Virumaa	120	12%
Viljandimaa	39	4%
Jõgevamaa	24	3%
Järvamaa	28	3%
Tartumaa	130	13%
Valgamaa	20	2%
Võrumaa	21	2%
Põlvamaa	20	2%

Elukoha tüüp

Linn	779	78%
Asula	156	16%
Maa	59	6%

Sugu

Mees	493	50%
Naine	502	50%

Vanus

15-19	531	53%
20-24	464	47%

Rahvus

Eestlane	686	69%
Muu rahvus	309	31%

Haridus- lõpetatud

põhiharidus	320	32%
kutse- või		
keskeriharidus	150	15%
keskharidus	358	36%
kõrgharidus/		
rakenduslik kõrg	76	8%

Kas õpib praegu?

jah	605	61%
ei	389	39%

Perekonnaseis

Abielus, vabaabielus	191	19%
vallaline	798	80%

Kodu tüüp

Individuaalmaja	224	23%
Osa individuaalmajast	51	5%

ridaelamuboks	24	2%
korter kuni		
6 korteriga majas	93	9%
korter üle 6		
korteriga majas	597	60%

Millises keeles meediat jälgib?

eestikeelset	803	81%
venekeelset	388	39%
soomekeelset	81	8%
inglisekeelset	325	33%
muud	62	6%

Leibkonna suurus

1	55	6%
2	153	15%
3	298	30%
4	281	28%
5+	206	21%

Juhiseid materjali lugemiseks

Lahtised küsimused

Uuringus kasutatud lahtiste küsimuste (millele anti spontaansed vastused) töötlusel on tehtud kontentanalüüsi tarkvaraga LeSphinx Lexica, mis muuhulgas märgistab ära statistiliselt olulised erinevused vastajarühmade lõikes. Selliste küsimuste tulemused esitatakse reeglina koondtabelina ning neis sisalduvate statistiliste erinevuste lugemiseks on kasulik jälgida järgmist.

Sinisega raamistatud tulemused näitavad neid märksõnu, mis on antud sihtrühma jaoks statistiliselt usaldusväärselt iseloolumilikud võrreldes kogu valimi ja paralleelsihtrühmaga

Punasega raamistatud tulemused näitavad neid märksõnu, mis on antud sihtrühma jaoks statistiliselt usaldusväärselt vähemiseloolumilikud võrreldes kogu valimi ja paralleelsihtrühmaga.

Raamistamata tulemused näitavad võrreldavate sihtrühmade vastuste jaotust statistiliselt mitteolulise eristumisega.

Tabeltöötlus

Valdav osa uuringu tulemustest esitatakse arundaes graafiliste diagrammidena. Neile lisaks, on aga kasutatud ka tabeltöötlust. Oma iseloomult on need risttabelid. Viimaste lugemiseks on järgmised soovitused.

Tabeli peas esitatakse kahe küsimuse sõnastused – RIDA: põhiküsimus, mille osas tulemusi vaadeldakse ning VEERG: lisaküsimus või vastaja tunnus, millega põhiküsimuse

tulemusi suhetatakse. BAAS tähistab seda valimi hulka või tunnust, millest antud töötlus on tehtud.

Tabelis endas näitab kõige ülemine rida KÕIK vastajate arvu veerus näidatud tunnuste osas. Ülejäänud ridade ja veergude ristpunktides on aga näha antud vastuse andnud vastajate arv ning protsent veeru tunnusega vastajarühmast.

Seega ilmneb **mööda ridu liikudes** vastusvariandi sageduse jaotus eri vastajarühmade lõikes. **Mööda veergu liikudes** ilmneb aga antud vastajarühma sisemine vastuste jaotus

Tärnid. Juhul kui rea ja veeru ristpunkti tulemuste juures on tärn, tähistab see antud vastajarühma vastuste statistiliselt olulist erinevust võrreldes üldjaotusega (kõigi rühmade summaga). Üks tärn tähistab erinevust usaldusväärsusega 95% ja kaks täрни erinevust usaldusväärsusega 99%.

Jõukusrühmade eristus

Kuna uuringus olid vaatluse all noored alates 15 eluaastast, siis ei ole võimalik jõukusrühmi päriselt eristada sissetuleku tunnuse järgi. Noortel isesesivat sissetulekut sageli pole. Samuti ei saa noortelt piisava usaldusväärsusega küsida uuringutes sageli kasutatavat netosissetuleku näitajat pere liikme kohta kuus, kuna sageli nad seda lihtsalt ei tea.

Seetõttu lahendasime uuringus jõukusrühmade eristamise probleemi küsimusega **kuus isiklikult kulutatava raha summast** (kolme viimase kuu keskmine). Andmetöötluse käigus on noored rühmitatud järgmiselt.

Kuus kulutatav raha

- 1- kuni 500 krooni
- 2- 500-2000 krooni
- 3- 2000-5000 krooni
- 4- üle 5000 krooni

Küsimustikus tegelikult registreeritud vahemikud on detailsemad ning neid on rohkem. Seetõttu on lisaanalüüside tellijail võimalik soovi korral kasutada ka muid jaotusi.

Kuna vanuselistest erinevustest tulenevalt on kulutataval rahal ka erinev päritolu (nooremad saavad oma vanematelt, vanemasse vanuserühma kuuluvad teenivad ka ise), ei saa toodud rühmi nimetada otseselt vaesemateks ja jõukamateks. Seetõttu piirdume tekstides jõukusrühmade tingnimetusega tarbimise seisukohalt, kuid tulemuste käsitlestes kasutame valdavalt rühmade numbreid (1-2-3-4). Uuringumaterjali detailsemates analüüsides on mõistagi võimalik ka jõukusrühmade eristus suhetades omavahel kulutatava raha summa ja selle päritolu (vanematelt või teenitud), kasutades selleks töötamise tunnuse ja kulutatava raha hulga tunnuste seostamist.

Rahvusrühmade eristus.

Sotsiaal-demograafiliste taustandmete plokis eristati kolm rühma – *eestlane*, *venelane* ja *muu rahvus*. Kuna kahe viimase seas kokku domineerivad 95% osas venelased või venekeelsed, siis on andmetöötluse käigus venelaste ja muu rahvuse vastused ühendatud ning diagrammidel kasutatakse eestlaste kõrval määratlust *muu rahvus*, mis sisaldab nii

venelasi kui muid. Kokkuvõtlikes tekstides kasutatakse viimaste osas aga lihtsustamise eesmärgil *venelase* määratlust.

Põhiandmetöötlus

Baasaruande materjal on töödeldud ja esitatud peamiselt järgmistes lõigetes.

Kogu valim

Vanuserühmad 15-19 ja 20-24

Sugu

Rahvus

Ülalmainitud jõukusrühmad (4)

Eestlaste soo ja vanuserühmade kombinatsioonid.

Mõnedes küsimustes on töötluslõikeid tehtud ka enam. Nagu eespool mainitud, on lisaanalüüside tellijail võimalik kasutada ka mistahes muid andmebaasis olevaid analüüsi aluseid.

Töörühm

Mary Piibeleht – aruanne, andmetöötlus ja graafika

Maris Eidast – valim, andmetöötlus, graafika ja aruanne

Indrek Kask – andmetöötlus

Lia Lepane – andmetöötlus

Ingrid Niklus – andmesisestuse juhtimine ja kontroll, andmetöötlus

Ilona Sakla – küsitluse juhtimine

Katrin Meremaa – küsitluse korraldus ja transport

1. Üldised eluväärtused ja saavutused

1.1. Nägemus igapäevasest elust Eestis

Noorte nägemus elust Eestis jaguneb kolme peamisse kuvandisse. Kuvandite leviku järgi oleks nende järjestus ja sisu järgmine.

A – arenev-edumeelne, kiire, huvitav-omanäoline, kuid vaene

B – igav-üksluine, normaalne, tavaline, rahulik vaikne

C – ebakindel-muserdav, närviline, töötusega, hoolimatu, raske.

Seejuures on need tervikkuvandid levikult üsna sarnase esindusega, ehk A ülekaal B-st ja B ülekaal C-st on suhteliselt väikesed.

Märkimisväärsed erinevused ilmnevad pea kõigi alamrühmade lõikes.

Eestlastel tõuseb keskmisest enam esile kuvand, mis sisaldab järgmisi märksõnu –

kiire, närviline, hoolimatu, kehv-jama, ebavõrdne-kihistuv, valelik-müüdav, räpane-inetu, alkoholism
--

Venelastel eristub omakorda kaks alamkuvandit

ebakindel-muserdav, töötus, kuritegevus, korralagedus igav-üksluine, normaalne-tavaline, rahulik-vaikne
--

Seega heidavad eestlastest noored ühiskonnale ette eeskätt inimestevaheliste suhete ja eetiliste väärtuste nõrkust, venelastest noored aga riigi ja ühiskonna nõrkust.

Ka vanuserühmiti on pildis erinevusi, kuid siin on need seotud ilmselt teatavate vanuserühmast tulenevate suhtumiste erinevustega.

15-19 – igav-üksluine, normaalne-tavaline, rahulik-vaikne, raske

20-24 – arenev-edumeelne ja kiire, kuid ebakindel-muserdav ning töötuse ja ebavõrdsuse probleemidega.

Sugu

M – normaalne-tavaline, töötus, ebavõrdsus, kuritegevus, rumalus

N – huvitav-omanäoline, kuid ka ebakindel-muserdav, närviline, raske

Jõukusrühmad

1 – (kuni 500) – vaesus, töötus, ebavõrdsus

2 – (500-2000) – igav-üksluine, kehv, ebaõiglus

siin sisaldub ka oluline *huvitav-omanäoline* hinnangurühm

3 – (2000-5000) – arenev, ebakindel, hoolimatu, toimekas

4 – (5000+) – normaalne, euroopalik, närviline

Alamrühmade poolt antud nägemuste diferentside puhul torkab silma, et peamiselt eristuvad negatiivsed kirjeldused. Positiivsete kirjelduste erinevused ilmnevad vähemreljeefselt. Vaid tunnuse huvitav-omanäoline puhul on märgata, et siin eristub teatud konkreetsem alamrühm, mis ei ole ammendavalt kirjeldatav ühegi üldisema sotsiaaldemograafilise tunnusega. Uuringu kasutajate huvi korral on siin aga võimalik vajalikke lisaanalüüse teha, et mistahes kuvandite ja sihtrühmade seoseid paremini kirjeldada.

RAHVUS	eestlane	venelane/muu	TOTAL
K1q			
#vaesus	128	42	170
#arenev_edumeeline	123	40	163
#kiire	121	27	148
#igav_üksluine	66	42	108
#normaalne_tavaline	62	46	108
#"+ "hinnang	71	24	95
#huvitav_omanäoline	58	34	92
#ebakindel_muserdav	52	32	84
#euroopalik	57	20	77
#närvi line	56	15	71
#töötus	37	26	63
#rahulik_vaikne	34	24	58
#hoolimatus	45	9	54
#raske_elu	42	12	54
#kehv_jama	44	9	53
#ebavõrdsus_kihistumine	46	6	52
#kuritegevus	35	17	52
#loodus_ilus	39	11	50
#optimistlik	29	18	47
#korralgedus_segadus	26	19	45
#rumalus_labasus	32	8	40
#mitmekesine	31	9	40
#toimekas	27	11	38
#ebavisakus_tigedus	24	9	33
#valed_müüdavus	27	5	32
#ebaõiglus	21	10	31
#räpane_inetu	25	3	28
#mahajäänud	18	9	27
#alkoholism	22	5	27
raha	15	10	25
#narkomaania	13	9	22
#ahnus_egoism	17	4	21
#ääremaastumine	14	4	18
#vabadus	11	7	18
#eurdiit	12	5	17
#eestlased_venelased	10	4	14
#võimuvõitlus	10	3	13
#sotsiaaliid	8	2	10
#turistid	6	3	9
#ostuhullus	6	1	7
#idaviruprobleemid	1	4	5
TOTAL	1521	598	2119

VANUS K1q	15-19	20-24	TOTAL
#vaesus	91	79	170
#arenev_edumeelne	81	82	163
#kiire	71	77	148
#igav_üksluine	69	39	108
#normaalne_tavaline	66	42	108
#"+ "hinnang	53	42	95
#huvitav_omanäoline	58	34	92
#ebakindel_muserdav	36	48	84
#euroopalik	42	35	77
#närvi line	36	35	71
#töötus	29	34	63
#rahulik_vaikne	36	22	58
#hoolimatus	20	34	54
#raske_elu	33	21	54
#kehv_jama	18	35	53
#ebavõrdsus_kihistumine	24	28	52
#kuritegevus	30	22	52
#loodus_ilus	30	20	50
#optimistlik	25	22	47
#korralagedus_segadus	22	23	45
#rumalus_labasus	14	26	40
#mitmekesine	20	20	40
#toimekas	20	18	38
#ebavisakus_tigedus	17	16	33
#valed_müüdavus	12	20	32
#ebaõiglus	16	15	31
#räpane_inetu	21	7	28
#mahajäänud	16	11	27
#alkoholism	18	9	27
raha	11	14	25
#narkomaania	13	9	22
#ahnus_egoism	6	15	21
#ääremaastumine	9	9	18
#vabadus	10	8	18
#eurdiit	9	8	17
#eestlased_venelased	10	4	14
#võimuvõitlus	5	8	13
#asotsiaaliid	5	5	10
#turistid	8	1	9
#ostuhullus	3	4	7
#idaviruprobleemid	2	3	5
TOTAL	1115	1004	2119

SUGU K1q	mees	naine	TOTAL
#vaesus	81	89	170
#arenev_edumeelne	79	84	163
#kiire	70	78	148
#igav_üksluine	54	54	108
#normaalne_tavaline	58	50	108
#"+ "hinnang	44	51	95
#huvitav_omanäoline	37	55	92
#ebakindel_muserdav	34	50	84
#euroopalik	35	42	77
#närvi line	30	41	71
#töötus	36	27	63
#rahulik_vaikne	29	29	58
#hoolimatus	26	28	54
#raske_elu	18	36	54
#kehv_jama	26	27	53
#ebavõrdsus_kihistumine	28	24	52
#kuritegevus	27	25	52
#loodus_ilus	26	24	50
#optimistlik	22	25	47
#korralagedus_segadus	22	23	45
#rumalus_labasus	23	17	40
#mitmekesine	12	28	40
#toimekas	20	18	38
#ebavisakus_tigedus	16	17	33
#valed_müüdaus	17	15	32
#ebaõiglus	10	21	31
#räpane_inetu	14	14	28
#mahajäänud	15	12	27
#alkoholism	20	7	27
raha	17	8	25
#narkomaania	12	10	22
#ahnus_egoism	9	12	21
#ääremaastumine	9	9	18
#vabadus	10	8	18
#eurliit	7	10	17
#eestlased_venelased	4	10	14
#võimuvõitlus	8	5	13
#asotsiaaliid	6	4	10
#turistid	1	8	9
#ostuhullus	3	4	7
#idaviruprobleemid	3	2	5
TOTAL	1018	1101	2119

VK9 K1q	alla 500 kr	500-2000 kr	2000-5000 kr	üle 5000 kr	Vastamata	TOTAL
#vaesus	41	73	43	13	0	170
#arenev_edumeelne	25	65	58	13	2	163
#kiire	23	62	45	17	1	148
#igav_üksluine	24	49	24	11	0	108
#normaalne_tavaline	23	44	26	15	0	108
#"+ "hinnang	16	42	26	11	0	95
#huvitav_omanäoline	14	42	22	12	2	92
#ebakindel_muserdav	19	28	28	9	0	84
#euroopalik	11	32	23	11	0	77
#närviline	15	28	16	12	0	71
#töötus	16	26	15	5	1	63
#rahulik_vaikne	10	21	21	5	1	58
#loodus_ilus	10	19	14	7	0	50
#hoolimatus	11	17	19	6	1	54
#kehv_jama	7	25	11	10	0	53
#raske_elu	12	21	15	6	0	54
#ebavõrdsus_kihistumine	18	21	11	2	0	52
#kuritegevus	14	21	13	4	0	52
#optimistlik	9	18	15	5	0	47
#korralagedus_segadus	10	20	9	5	1	45
#rumalus_labasus	9	8	14	9	0	40
#mitmekesine	9	12	13	6	0	40
#toimekas	7	13	15	3	0	38
#ebavisakus_tigedus	8	11	11	2	1	33
#valed_müüdavus	12	10	7	3	0	32
#ebaõiglus	7	19	4	0	1	31
#mahajäänud	9	9	7	2	0	27
#räpane_inetu	6	13	5	4	0	28
#alkoholism	6	12	6	3	0	27
raha	6	5	12	2	0	25
#narkomaania	3	9	6	4	0	22
#ääremaastumine	5	8	3	2	0	18
#ahnus_egoism	4	5	10	2	0	21
#vabadus	2	8	6	2	0	18
#eurdiit	3	8	6	0	0	17
#eestlased_venelased	3	6	5	0	0	14
#võimuvõitlus	3	3	4	3	0	13
#asotsiaalsid	2	3	4	1	0	10
#turistid	3	5	1	0	0	9
#ostuhullus	1	4	2	0	0	7
#idaviruprobleemid	2	2	1	0	0	5
TOTAL	438	847	596	227	11	2119

1.2. Isikliku elu röömud

Noorte isikliku elu röömude peamisi allikaid on 3 – sõbrad, peresuhted ja rahateenimine

15-19 aastastele on keskmisest enam röömu tegevad **sõbrad**, millele sekundeerivad kool, suvepuhkus, peod ning sport

20-24 aastastel on selleks **peresuhted ja rahateenimine**, millele sekundeerivad armsam, lapsed ja uus oma elamine

Eestlastele on suurimaks röömu allikaks **peresuhted**, millele sekundeerivad ilus suvi, sportimine ning soodne tulevik.

Venelastele on selleks **sõbrad ja rahateenimine**, mida toetavad suvepuhkus ja vabadus

M – rahateenimine + armsam, vabadus, peod ja sportimine

N – sõbrad ja peresuhted + kool, laps, ja uus oma elamine

Jõukusrühmad

1- **sõbrad** + kool ja suvepuhkus

2- **sõbrad** + kool ja peod

3- **peresuhted ja raha teenimine** + armsam ja laps

4- **peresuhted ja raha teenimine** + armsam ja laps

VANUS	15-19	20-24	TOTAL
K2A1			
#head_sõbrad	227	109	336
#head_peresuhted	147	146	293
#töö_rahateenimine	76	152	228
#ilus_suvi	101	83	184
#KOOL	112	63	175
#armsam	56	69	125
#suvepuhkus	68	29	97
#vabadus	52	40	92
#laps	7	75	82
#peod_üritused	43	14	57
#SPORTIMINE	37	4	41
#tulevik_soodne	19	19	38
#rahul_muredeta	13	25	38
#reisimine	25	6	31
#uus_oma_elamine	8	22	30
raha	16	14	30
#HARRASTUSED	16	12	28
#noorus	16	8	24
#hea_tervis	9	14	23
#suhtlemine	11	11	22
#RANNAS	14	7	21
#arvuti*	16	5	21
#muusika_kuulamine	12	7	19
#alkohol	7	8	15
auto	5	9	14
#kordaminekud	8	5	13
#LEMMIKLOOM	6	6	12
#kingitus	9	2	11
#loodus*	4	7	11
#heakord_linnas	3	3	6
#maal_olla	3	3	6
TOTAL	1146	977	2123

RAHVUS	eestlane	venelane/muu	TOTAL
K2A1			
#head_sõbrad	228	108	336
#head_peresuhted	220	73	293
#töö_rahateenimine	160	68	228
#ilus_suvi	139	45	184
#KOOL	129	46	175
#armsam	91	34	125
#suvepuhkus	66	31	97
#vabadus	61	31	92
#laps	61	21	82
#peod_üritused	39	18	57
#SPORTIMINE	35	6	41
#tulevik_soodne	30	8	38
#rahul_muredeta	27	11	38
#reisimine	25	6	31
#uus_oma_elamine	22	8	30
raha	22	8	30
#HARRASTUSED	20	8	28
#noorus	17	7	24
#hea_tervis	15	8	23
#suhtlemine	12	10	22
#RANNAS	15	6	21
#arvuti*	18	3	21
#muusika_kuulamine	16	3	19
#alkohol	14	1	15
auto	14	0	14
#kordaminekud	10	3	13
#LEMMIKLOOM	10	2	12
#kingitus	8	3	11
#loodus*	6	5	11
#heakord_linnas	2	4	6
#maal_olla	5	1	6
TOTAL	1537	586	2123

SUGU	mees	naine	TOTAL
K2A1			
#head_sõbrad	154	182	336
#head_peresuhted	112	181	293
#töö_rahateenimine	121	107	228
#ilus_suvi	89	95	184
#KOOL	70	105	175
#armsam	74	51	125
#suvepuhkus	45	52	97
#vabadus	47	45	92
#laps	20	62	82
#peod_üritused	31	26	57
#SPORTIMINE	29	12	41
#tulevik_soodne	19	19	38
#rahul_muredeta	17	21	38
#reisimine	15	16	31
#uus_oma_elamine	12	18	30
raha	21	9	30
#HARRASTUSED	15	13	28
#noorus	12	12	24
#hea_tervis	10	13	23
#suhtlemine	11	11	22
#RANNAS	9	12	21
#arvuti*	19	2	21
#muusika_kuulamine	13	6	19
#alkohol	15	0	15
auto	12	2	14
#kordaminekud	5	8	13
#LEMMIKLOOM	3	9	12
#kingitus	6	5	11
#loodus*	5	6	11
#heakord_linnas	3	3	6
#maal_olla	2	4	6
TOTAL	1016	1107	2123

VK9	alla 500 kr	500-2000 kr	2000-5000 kr	üle 5000 kr	Vastamata	TOTAL
K2A1						
#head_sõbrad	81	156	75	22	2	336
#head_peresuhted	53	100	94	46	0	293
#töö_rahateenimine	26	71	95	34	2	228
#ilus_suvi	39	84	45	16	0	184
#KOOL	47	81	38	7	2	175
#armsam	12	45	48	20	0	125
#suvepuhkus	27	40	15	13	2	97
#vabadus	18	39	25	10	0	92
#laps	2	20	33	26	1	82
#peod_üritused	12	33	9	3	0	57
#SPORTIMINE	14	17	7	3	0	41
#tulevik_soodne	7	19	8	4	0	38
#rahul_muredeta	4	13	13	7	1	38
#reisimine	9	15	5	2	0	31
#uus_oma_elamine	4	14	7	5	0	30
raha	4	7	11	8	0	30
#HARRASTUSED	5	15	6	2	0	28
#noorus	3	7	10	4	0	24
#hea_tervis	3	6	10	4	0	23
#suhtlemine	3	11	6	1	1	22
#RANNAS	7	6	7	1	0	21
#arvuti*	9	10	1	1	0	21
#muusika_kuulamine	2	8	7	2	0	19
#alkohol	2	6	4	3	0	15
auto	0	4	7	3	0	14
#kordaminekud	2	3	7	1	0	13
#LEMMIKLOOM	3	3	4	2	0	12
#kingitus	7	3	1	0	0	11
#loodus*	3	6	1	1	0	11
#heakord_linnas	2	4	0	0	0	6
#maal_olla	2	3	1	0	0	6
TOTAL	412	849	600	251	11	2123

1.3. Mured ja vihastamised

Tervikuna on noorte suurimateks muredeks rahapuudus, suhted lähedastega ning tööprobleemid või kool. Seejuures on rahaprobleemide levik kaks korda suurem kui järgmised kaks. Alamrühmade diferentside pilt on järgmine.

15-19 – kool, vaba aja veetmine ja tulevik

20-24 – poliitika, elamispind ja elukallidus

eestlased – rahapuudus, inimesed ja poliitika

venelased – tööprobleemid + narkomaania, alkoholism/suitsetamine ning rahulolematust iseenesega.

M – tööprobleemid, poliitika ja kuritegevus

N – suhted lähedastega, elamispind ning ajapuudus

Jõukusrühmad

1- rahapuudus ja kool

2- suhted lähedastega ning vaba aja veetmine

3- elamispind

4- poliitika ja ajapuudus

VANUS	15-19	20-24	TOTAL
K3mure			
rahapuudus	32.2%	35.8%	33.9%
suhted lähedastega	17.7%	14.4%	16.2%
tööprobleemid	13.4%	16.4%	14.8%
kool	17.5%	7.3%	12.8%
inimesed	9.0%	9.5%	9.2%
Poliitika, EL, riik	4.5%	9.1%	6.6%
elamispind	2.8%	9.1%	5.7%
elukallidus	4.5%	6.9%	5.6%
vaba aja veetmine	7.5%	2.6%	5.2%
kuritegevus/vägi väld	5.5%	4.1%	4.8%
tulevik	5.5%	3.4%	4.5%
tervis	3.6%	5.4%	4.4%
ajapuudus	3.2%	5.6%	4.3%
narkomaania	4.0%	2.2%	3.1%
alkoholism/suitsetamine	2.6%	3.2%	2.9%
Rahulolematust iseenesega	1.5%	4.3%	2.8%
Muu	17.9%	18.8%	18.3%
Vastamata	20.2%	16.2%	18.3%
TOTAL	100%	100%	100%

RAHVUS K3mure	eestlane	venelane/	TOTAL
rahapuudus	36.4%	28.2%	33.9%
suhted lähedastega	16.9%	14.6%	16.2%
tööprobleemid	14.4%	15.5%	14.8%
kool	13.1%	12.0%	12.8%
inimesed	10.8%	5.8%	9.2%
Politiika, EL, riik	7.4%	4.9%	6.6%
elamispind	6.4%	4.2%	5.7%
elukallidus	5.7%	5.5%	5.6%
vaba aja veetmine	5.2%	5.2%	5.2%
kuritegevus/vägi vald	5.1%	4.2%	4.8%
tulevik	5.1%	3.2%	4.5%
tervis	5.0%	3.2%	4.4%
ajapuudus	5.7%	1.3%	4.3%
narkomaania	2.5%	4.5%	3.1%
alkoholism/suistsetamine	2.6%	3.6%	2.9%
Rahulolematus iseendaga	2.6%	3.2%	2.8%
Muu	19.1%	16.5%	18.3%
Vastamata	15.5%	24.6%	18.3%
TOTAL	100%	100%	100%

VK9 K3mure	alla 500 kr	500-2000 kr	2000 -500	üle 5000 kr	Vastama	TOTAL
rahapuudus	39.5%	34.8%	33.0%	23.6%	12.5%	33.9%
suhted lähedastega	18.6%	19.7%	10.3%	15.5%	0.0%	16.2%
tööprobleemid	17.6%	13.8%	13.8%	15.5%	12.5%	14.8%
kool	18.6%	13.0%	9.6%	9.1%	12.5%	12.8%
inimesed	9.5%	9.9%	7.4%	10.9%	12.5%	9.2%
Politiika, EL, riik	4.8%	5.7%	7.4%	11.8%	0.0%	6.6%
elamispind	1.4%	4.4%	10.6%	6.4%	0.0%	5.7%
elukallidus	2.9%	6.5%	6.4%	6.4%	0.0%	5.6%
vaba aja veetmine	6.7%	6.5%	3.9%	0.9%	12.5%	5.2%
kuritegevus/vägi vald	5.2%	4.7%	4.3%	6.4%	0.0%	4.8%
tulevik	5.2%	5.5%	2.8%	4.5%	0.0%	4.5%
tervis	3.8%	4.9%	4.6%	3.6%	0.0%	4.4%
ajapuudus	2.4%	3.1%	5.0%	10.9%	0.0%	4.3%
narkomaania	3.8%	3.4%	2.5%	2.7%	0.0%	3.1%
alkoholism/suistsetamine	2.4%	2.9%	2.8%	4.5%	0.0%	2.9%
Rahulolematus iseendaga	1.0%	3.4%	3.2%	3.6%	0.0%	2.8%
Muu	16.2%	17.7%	19.9%	20.9%	12.5%	18.3%
Vastamata	18.6%	16.1%	21.3%	16.4%	37.5%	18.3%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%

SUGU	mees	naine	TOTAL
K3mure			
rahapuudus	33.7%	34.1%	33.9%
suhted lähedastega	11.6%	20.7%	16.2%
tööprobleemid	15.8%	13.7%	14.8%
kool	11.6%	13.9%	12.8%
inimesed	9.1%	9.4%	9.2%
Politiika, EL, riik	8.3%	5.0%	6.6%
elamispind	3.7%	7.8%	5.7%
elukallidus	5.3%	6.0%	5.6%
vaba aja veetmine	5.7%	4.8%	5.2%
kuritegevus/vägi vald	5.9%	3.8%	4.8%
tulevik	4.7%	4.4%	4.5%
tervis	5.1%	3.8%	4.4%
ajapuudus	3.7%	5.0%	4.3%
narkomaania	3.7%	2.6%	3.1%
alkoholism/suistsetamine	3.7%	2.2%	2.9%
Rahuldematus iseendaga	2.4%	3.2%	2.8%
Muu	19.3%	17.3%	18.3%
Vastamata	17.6%	18.9%	18.3%
TOTAL	100%	100%	100%

1.4. Väärtused

Inimlikud väärtused

Olulisemad omadused, mida soovitakse näha kõigi inimeste juures, on ausus (seejuures üsna suure ülekaaluga), **sõbralikkus ning headus/südamlikkus**. Ülaloodutega haakuvad veel järgmisedki – rõõmsameelsus, lahkus ja abivalmidus. Pingereas seitsmendaks omaduseks tuleb tarkus/intelligentsus

Seega eristuvad järjekorras kolm klassi – eetilisus, mille kontsentreeritud väljenduseks on ausus, seejärel hulk **inimestevaheliste suhetega** seotud märksõnu, seejärel **emotsionaalsed** karakteristikud, mille väljenduseks on rõõmsameelsus ning alles neljandana **intellektuaalne** aspekt.

Võrreldes siinkohal rühmiti vaid peamisi rõhuasetuste erinevusi, siis need oleks järgmised

M – tarkus/intelligentsus

N – sõbralikkus + mõistmine ja sallivus

15-19 – sõbralikkus + huumorimeelsus

20-24 – ausus

eestlased – sõbralikkus

venelased – headus/südamlikkus

Jõukusrühmad

1- headus/südamlikkus + töökus + huumorimeelsus

2- sõbralikkus + lahkus

3- abivalmidus + tarkus

4- headus/südamlikkus + tarkus + usaldusväärsus

SUGU	mees	naine	TOTAL
K4omadused			
ausus	35.7%	41.6%	38.7%
sõbralikkus	20.1%	30.5%	25.3%
headus/südamlikkus	19.7%	17.9%	18.8%
rõõsameelsus	15.2%	13.7%	14.5%
lahkus	13.2%	15.7%	14.5%
abi valmidus/vastutulelikkus	12.8%	11.6%	12.2%
tarkus/intelligentsus	13.6%	7.6%	10.6%
mõistmine	7.7%	10.0%	8.8%
huumorimeelsus	7.3%	6.2%	6.7%
usaldusväarsus	4.3%	8.8%	6.5%
töökus	7.5%	4.8%	6.1%
avameelsus	6.3%	5.6%	5.9%
viisakus	5.5%	5.2%	5.3%
truu dus	3.9%	4.6%	4.2%
salli us	2.2%	5.6%	3.9%
hooli us	3.2%	4.6%	3.9%
austus	3.4%	4.2%	3.8%
korrali kkus	3.2%	4.2%	3.7%
otsekohesus	2.6%	3.8%	3.2%
vastutustunne	2.6%	3.2%	2.9%
rahulikkus	2.4%	2.8%	2.6%
enese kindlus, otsustavus	3.4%	1.6%	2.5%
aktiivsus	2.6%	2.2%	2.4%
optimism	2.0%	2.4%	2.2%
armastus	1.6%	2.6%	2.1%
positiivsus	1.2%	2.8%	2.0%
julgus	2.4%	1.4%	1.9%
inimlikkus	1.2%	2.0%	1.6%
sõprus	1.4%	0.8%	1.1%
Muu	34.1%	33.1%	33.6%
TOTAL	100%	100%	100%

VANUS	15-19	20-24	TOTAL
K4omadused			
ausus	37.3%	40.3%	38.7%
sõbralikkus	27.1%	23.3%	25.3%
headus/südamlikkus	19.8%	17.7%	18.8%
rõõsameelsus	15.3%	13.6%	14.5%
lahkus	15.3%	13.6%	14.5%
abi valmidus/vastutulelikkus	11.3%	13.1%	12.2%
tarkus/intelligentsus	10.4%	10.8%	10.6%
mõistmine	8.5%	9.3%	8.8%
humorimeelsus	8.5%	4.7%	6.7%
usaldusväarsus	5.3%	8.0%	6.5%
töökus	7.2%	5.0%	6.1%
avameelsus	4.9%	7.1%	5.9%
viisakus	5.5%	5.2%	5.3%
truudus	4.1%	4.3%	4.2%
sallius	3.6%	4.3%	3.9%
hoolius	3.0%	5.0%	3.9%
austus	3.8%	3.9%	3.8%
korralikkus	4.1%	3.2%	3.7%
otsekohesus	3.4%	3.0%	3.2%
vastutustunne	2.4%	3.4%	2.9%
rahulikkus	2.8%	2.4%	2.6%
enese kindlus, otsustavus	3.0%	1.9%	2.5%
aktiivsus	3.2%	1.5%	2.4%
optimism	2.1%	2.4%	2.2%
armastus	2.3%	1.9%	2.1%
positiivsus	2.1%	1.9%	2.0%
julgus	1.9%	1.9%	1.9%
inimlikkus	1.5%	1.7%	1.6%
sõprus	1.1%	1.1%	1.1%
Muu	33.9%	33.2%	33.6%
TOTAL	100%	100%	100%

RAHVUS	eestlane	venelane/muu	TOTAL
K4omadused			
ausus	40.2%	35.3%	38.7%
sõbralikkus	28.4%	18.4%	25.3%
headus/südamlikkus	15.2%	26.9%	18.8%
rõõmsameelsus	15.5%	12.3%	14.5%
lahkus	14.0%	15.5%	14.5%
abi valmidus/vastutulelikkus	13.3%	9.7%	12.2%
tarkus/intelligentsus	10.8%	10.0%	10.6%
mõistmine	8.0%	10.7%	8.8%
huumori meelsus	6.9%	6.5%	6.7%
usaldusväärsus	7.3%	4.9%	6.5%
töökus	6.3%	5.8%	6.1%
avameelsus	5.4%	7.1%	5.9%
viisakus	5.4%	5.2%	5.3%
truudus	3.8%	5.2%	4.2%
sallivus	5.4%	0.6%	3.9%
hoolivus	5.0%	1.6%	3.9%
austus	3.9%	3.6%	3.8%
korralikkus	2.5%	6.5%	3.7%
otsekohesus	3.8%	1.9%	3.2%
vastutustunne	2.5%	3.9%	2.9%
rahulikkus	2.8%	2.3%	2.6%
enesekindlus, otsustavus	2.6%	2.3%	2.5%
aktiivsus	2.6%	1.9%	2.4%
optimism	1.9%	2.9%	2.2%
armastus	2.8%	0.6%	2.1%
positiivsus	2.8%	0.3%	2.0%
julgus	1.9%	1.9%	1.9%
inimlikkus	1.2%	2.6%	1.6%
sõprus	1.0%	1.3%	1.1%
Muu	32.2%	36.6%	33.6%
TOTAL	100%	100%	100%

K4omadused	VK9	alla 500 kr	500-2000 kr	2000-5000 kr	üle 5000 kr	Vastamata	TOTAL
ausus		41.4%	41.6%	34.4%	34.5%	37.5%	38.7%
sõbralikkus		25.2%	29.6%	23.0%	17.3%	12.5%	25.3%
headus/südamlikkus		21.9%	16.4%	17.7%	22.7%	37.5%	18.8%
lahkus		8.1%	17.9%	15.6%	11.8%	12.5%	14.5%
rõõmsameelsus		16.7%	13.8%	13.8%	14.5%	12.5%	14.5%
abi valmidus/vastutulelikkus		12.4%	11.4%	14.5%	8.2%	12.5%	12.2%
tarkus/intelligentsus		11.9%	7.5%	12.8%	13.6%	0.0%	10.6%
mõistmine		9.0%	9.1%	8.2%	8.2%	25.0%	8.8%
huumori meelsus		8.6%	5.5%	6.7%	7.3%	12.5%	6.7%
usaldusväarsus		4.3%	6.5%	6.4%	11.8%	0.0%	6.5%
töökus		11.0%	3.6%	5.3%	7.3%	12.5%	6.1%
avameelsus		5.2%	6.2%	6.4%	4.5%	12.5%	5.9%
viisakus		3.8%	6.5%	5.3%	3.6%	12.5%	5.3%
truudus		3.8%	4.4%	3.2%	6.4%	12.5%	4.2%
hoolius		1.4%	5.5%	3.5%	4.5%	0.0%	3.9%
sallius		2.9%	5.2%	3.5%	2.7%	0.0%	3.9%
austus		2.4%	4.4%	4.3%	3.6%	0.0%	3.8%
korralikkus		3.3%	1.6%	6.4%	4.5%	12.5%	3.7%
otsekohesus		2.9%	3.9%	3.9%	0.0%	0.0%	3.2%
vastutustunne		1.4%	3.9%	2.1%	4.5%	0.0%	2.9%
rahulikkus		3.8%	2.1%	2.8%	1.8%	0.0%	2.6%
enesekindlus, otsustavus		3.3%	2.9%	1.4%	1.8%	12.5%	2.5%
aktiivsus		3.3%	2.1%	3.2%	0.0%	0.0%	2.4%
optimism		1.0%	2.9%	2.5%	1.8%	0.0%	2.2%
armastus		0.5%	2.9%	1.8%	3.6%	0.0%	2.1%
positiivsus		1.4%	1.6%	2.8%	2.7%	0.0%	2.0%
julgus		2.4%	1.8%	2.1%	0.9%	0.0%	1.9%
inimlikkus		1.4%	1.6%	1.8%	0.9%	12.5%	1.6%
sõprus		1.4%	1.0%	0.7%	0.9%	12.5%	1.1%
Muu		34.3%	32.2%	33.3%	40.0%	0.0%	33.6%
TOTAL		100%	100%	100%	100%	100%	100%

1.5. Väärtuseesmärgid

Siinkohal alustati lahtise küsimusega (vt. K5) ning jätkati mõnedes olulisemates väärtuspaarides eelistuste fikseerimisega (K6)

Üsna loomulikuna eristuvad selgelt 2 väärtuste suunda – **töö ning perekond**.

Ka järgmine grupp eristub ülejäänust reljeefselt, jäädes küll tugevalt maha tööst ja perekonnast – need on **haridus, materiaalne kindlustatus ning kodu**. Lapsed on küll alles kuuendal kohal, kuid ilmselt sisalduvad nad osaliselt ka perekonna ja kodu mõistetes.

Väga märkimisväärsed on eristuvad diferentsid vastajarühmade lõikes

M – materiaalne kindlustatus, oma maja, abikaasa ja auto

N – pere, haridus, kodu, lapsed, karjäär

Kuigi soolised erinevused on üldjoontes traditsioonilised, ilmneb siin paar olulist aspekti. Meeste jaoks on nimetatud väärtused hoopis selgema formuleeringuga kui naistele – kodu asemel oma maja, pere asemel abikaasa, lisaks veel auto.

Naiste pilt on vastuoluline nii nagu see tänapäeva ühiskonnas kujunenudki – pere ja kodu kõrval on haridus ning karjäär, kusjuures viimased kaks on meestel hoopis vähem rõhutatud (võib-olla iseenesestmõistetavad alused materiaalsele kindlustatusele või pole lihtsalt tähtsad, kui materiaalne kindlustatus muul viisil tuleb).

15-19 – töö ja haridus

20-24 – materiaalne kindlustatus ja lapsed

eestlased – haridus, oma maja ja sõbrad

venelased – töö ja lapsed (eestlastest enam rõhutatakse ka keelteoskust, kuid kokkuvõttes on väärtus siiski üsna loetelu lõpus)

Jõukusrühmad

1- töö ja sõbrad

2- karjäär

3- lapsed, oma maja ja abikaasa

4- lapsed ja tervis

Lisaks ülatoodud spontaansetele väärtustele esitati ka loetelu märksõnade vastandpaaridest mille vahel tuli vastajal eelistus langetada vastavalt sellele, kumb poolus on vastajale elus tähtsam, huvipakkuvam.

Põhitulemused

Liikuvus enam kui paiksus (63% kindlasti või pigem), keskmisest olulisem meeste (66%) ja venekeelsetele (67%)

Muutused ja traditsioonid võrdselt (39% vs. 40%), noorematele, meestele ja venelastele veidi enam muutused.

Kollektiivsus enam kui individuaalsus (42% vs. 35%), seejuures enam eestlastele (44%!)

Pehmus selgelt enam kui karmus (55% vs. 11%), kuid väga reljeefselt ilmneb, et kolmandik ei oska valikut langetada. Tõenäoliselt on siin tegu vastuoluliste nägemustega erinevate elusituatsioonide tarvis, mil vajalik on üks või teine. Hüpoteesi kinnitab fakt, et meestel on otsustamisraskusi märksa enam (39% ei oska öelda) kui naistel (28%), kuigi eeldada võiks, et enam on meestel eeskätt karmuse pooldamist (ka seda on, kuid vähe).

Perekond enam kui sõltumatus (64% vs. 19%). Kui vanuselised ja rahvuselised erinevused on siin väikesed, siis sooliselt on erinevus ilmne – perekond on küll ka meestel eespool, kuid märksa väiksema vahega (56% vs. 24% naiste 72% vs. 14% vastu).

Raha enam kui tunnustus (51% vs. 22%). Eestlased torkavad silma sellega, et ei oska valida (30% venelaste 21% vastu) ning kuna tunnustuse eelistus on mõlemal pea võrdne, jääb eestlastel raha eelistus tagasihoidlikumaks (47% vs. 58%).

Seega kokkuvõttes eesti noorte mõned väärtuseesmärgid eluks – liikuvus-kollektiivsus-pehmus-perekond-raha

SUGU	mees	naine	TOTAL
K5tulevik			
töö	46.7%	47.2%	46.9%
pere	36.7%	47.8%	42.3%
haridus	19.9%	28.3%	24.1%
materiaalne_kindlustatus	26.6%	20.7%	23.6%
kodu	14.8%	20.7%	17.8%
lapsed	5.5%	13.5%	9.5%
karjäär	7.3%	10.8%	9.0%
oma_maja	11.0%	6.8%	8.8%
sõbrad	7.9%	7.8%	7.8%
abikaasa	7.7%	5.8%	6.7%
tervis	3.7%	5.2%	4.4%
auto	6.1%	1.6%	3.8%
rahulolu	3.2%	4.0%	3.6%
õnn	2.2%	3.6%	2.9%
armastus	1.6%	2.4%	2.0%
reisimine	1.2%	2.0%	1.6%
oma_firma	2.0%	0.4%	1.2%
keelteoskus	1.0%	1.2%	1.1%
muu	29.4%	24.9%	27.1%
TOTAL	100%	100%	100%

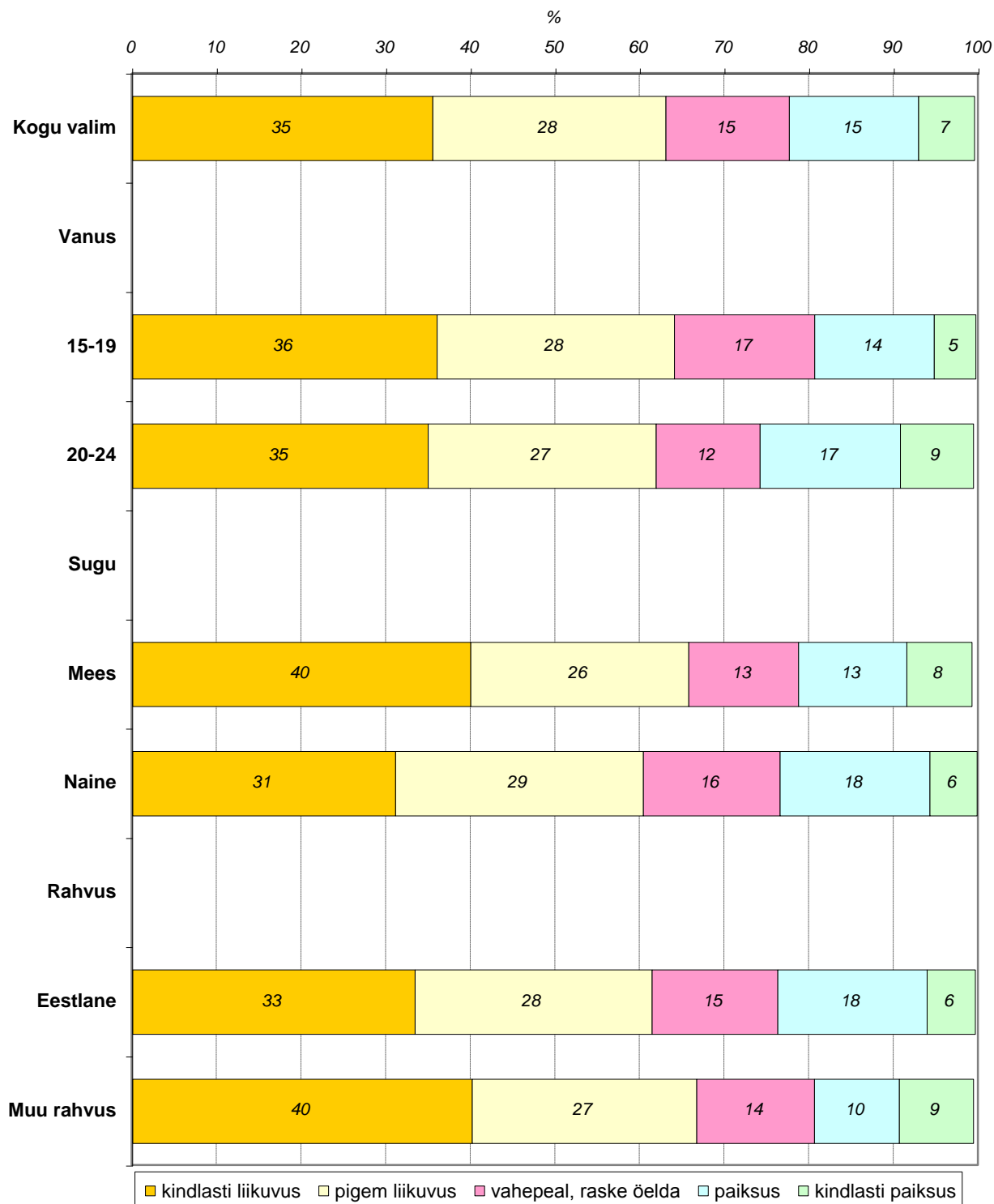
VANUS	15-19	20-24	TOTAL
K5tulevik			
töö	52.5%	40.5%	46.9%
pere	42.6%	42.0%	42.3%
haridus	29.4%	18.1%	24.1%
materiaalne_kindlustatus	22.6%	24.8%	23.6%
kodu	17.1%	18.5%	17.8%
lapsed	5.3%	14.4%	9.5%
karjäär	9.0%	9.1%	9.0%
oma_maja	7.5%	10.3%	8.8%
sõbrad	9.2%	6.3%	7.8%
abiikaasa	6.6%	6.9%	6.7%
tervis	2.6%	6.5%	4.4%
auto	4.0%	3.7%	3.8%
rahulolu	2.4%	5.0%	3.6%
õnn	3.4%	2.4%	2.9%
armastus	1.9%	2.2%	2.0%
reisimine	1.1%	2.2%	1.6%
oma_firma	0.9%	1.5%	1.2%
keelteoskus	1.1%	1.1%	1.1%
muu	26.4%	28.0%	27.1%
TOTAL	100%	100%	100%

RAHVUS	eestlane	venelane/muu	TOTAL
K5tulevik			
töö	45.5%	50.2%	46.9%
pere	44.6%	37.2%	42.3%
haridus	26.8%	18.1%	24.1%
materiaalne_kindlustatus	25.1%	20.4%	23.6%
kodu	18.8%	15.5%	17.8%
lapsed	7.6%	13.9%	9.5%
karjäär	9.5%	8.1%	9.0%
oma_maja	10.1%	6.1%	8.8%
sõbrad	9.0%	5.2%	7.8%
abiikaasa	6.9%	6.5%	6.7%
tervis	4.2%	4.9%	4.4%
auto	3.6%	4.2%	3.8%
rahulolu	5.1%	0.3%	3.6%
õnn	3.1%	2.6%	2.9%
armastus	2.5%	1.0%	2.0%
reisimine	1.7%	1.3%	1.6%
oma_firma	1.2%	1.3%	1.2%
keelteoskus	0.6%	2.3%	1.1%
muu	27.1%	27.2%	27.1%
TOTAL	100%	100%	100%

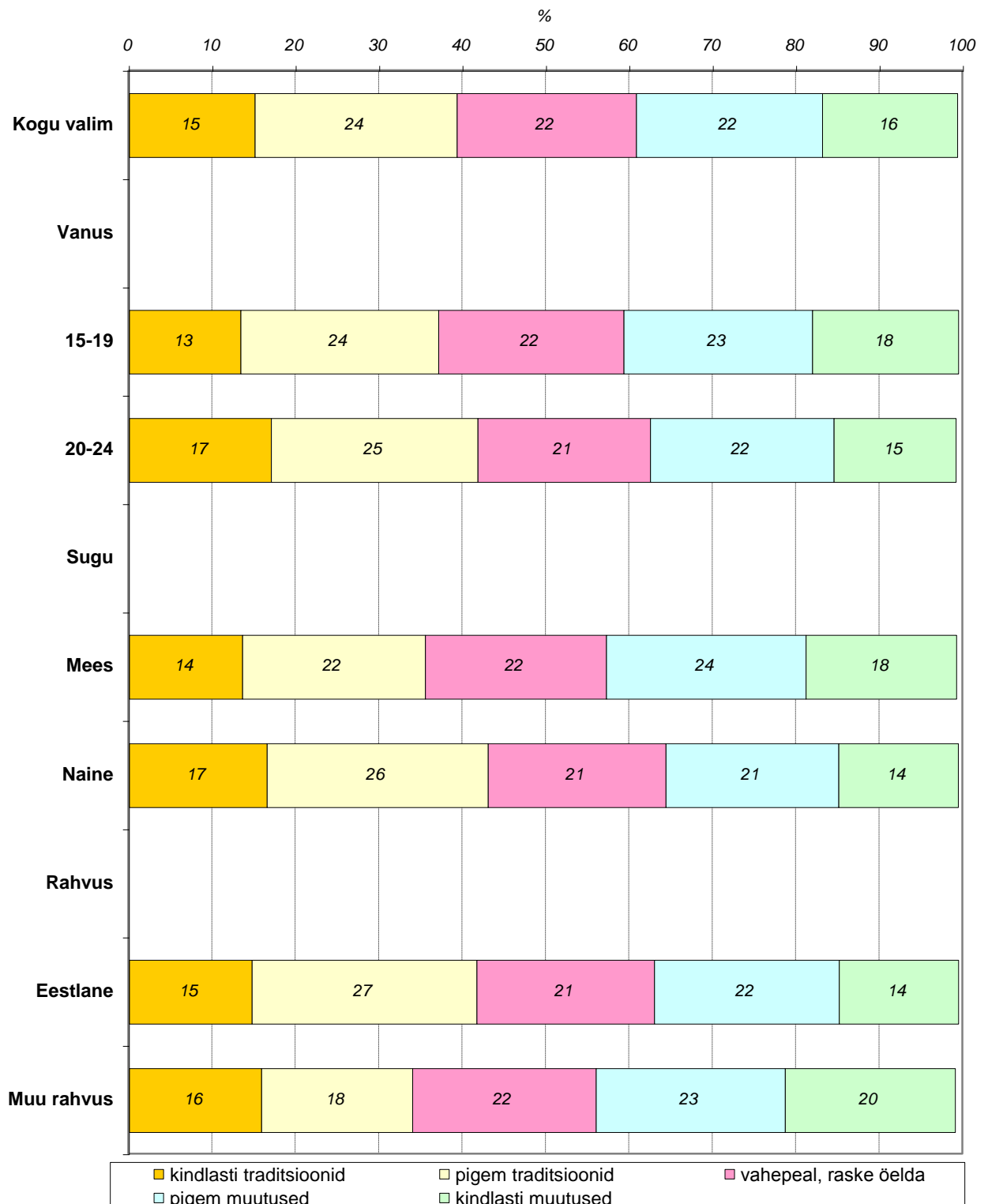
VK9	alla 500 kr	500-2000 kr	2000-5000 kr	üle 5000 kr	TOTAL
K5tulevik					
töö	54.8%	49.1%	41.1%	39.1%	46.9%
pere	41.0%	45.7%	39.4%	42.7%	42.3%
haridus	27.6%	27.0%	18.8%	22.7%	24.1%
materiaalne_kindlustatus	25.2%	21.6%	24.8%	24.5%	23.6%
kodu	17.1%	18.7%	18.8%	14.5%	17.8%
lapsed	6.7%	7.8%	12.4%	14.5%	9.5%
karjäär	5.2%	10.9%	9.9%	7.3%	9.0%
oma_maja	9.0%	6.2%	11.3%	10.0%	8.8%
sõbrad	10.0%	8.8%	5.0%	8.2%	7.8%
abikaasa	8.1%	5.5%	8.2%	5.5%	6.7%
tervis	2.4%	4.2%	3.9%	10.9%	4.4%
auto	5.2%	2.9%	4.3%	3.6%	3.8%
rahulolu	1.0%	4.2%	5.3%	2.7%	3.6%
õnn	2.4%	2.9%	3.9%	1.8%	2.9%
armastus	0.5%	2.3%	2.5%	2.7%	2.0%
reisimine	1.0%	1.6%	2.5%	0.9%	1.6%
oma_firma	1.0%	0.8%	2.1%	0.9%	1.2%
keelteoskus	1.9%	1.0%	0.4%	1.8%	1.1%
muu	28.6%	28.6%	23.4%	30.0%	27.1%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%

Mis on elus tähtsam, huvipakkuvam?

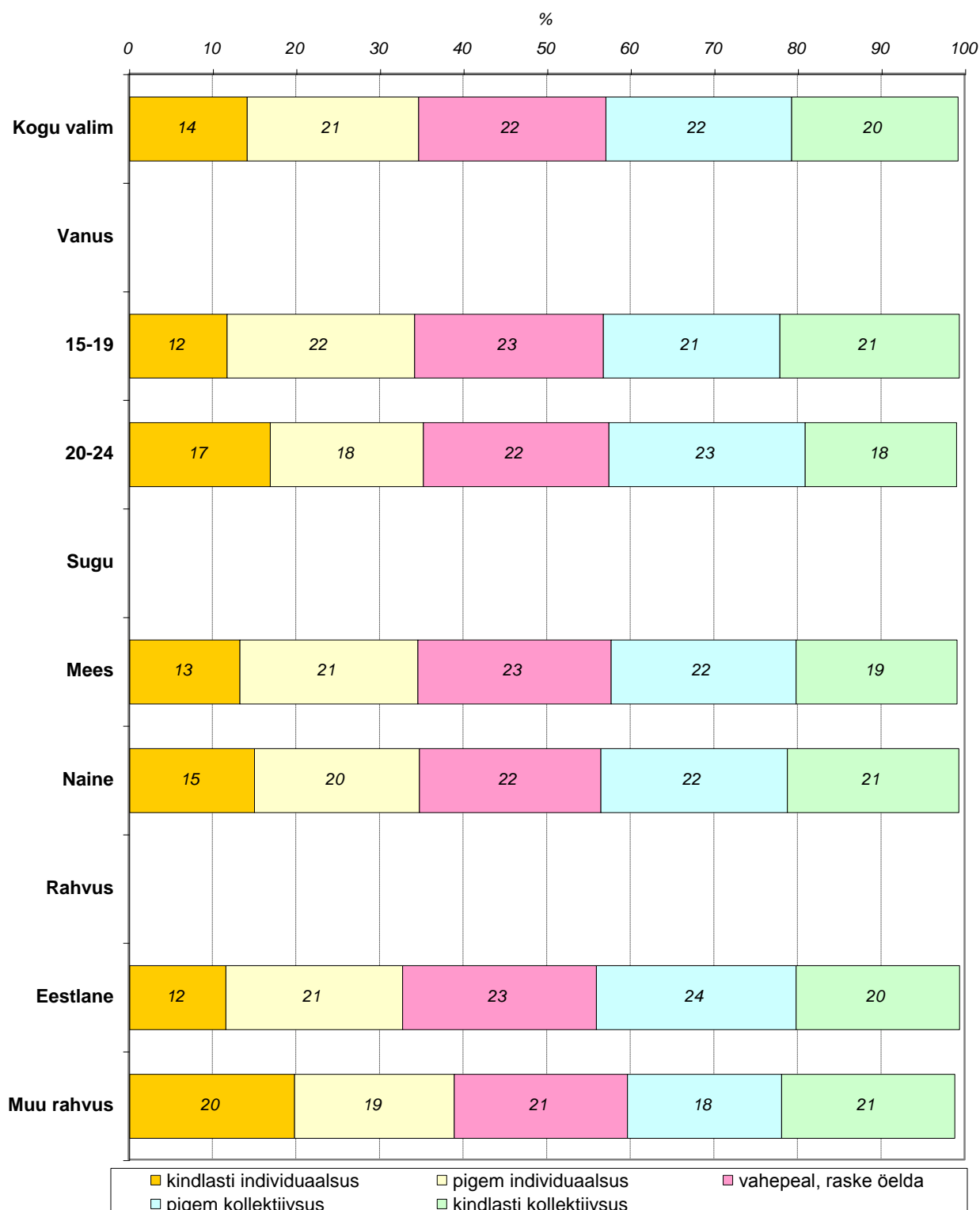
Liikuvus - paiksus

Mis on elus tähtsam, huvipakkuvam? traditsioonid - muutused

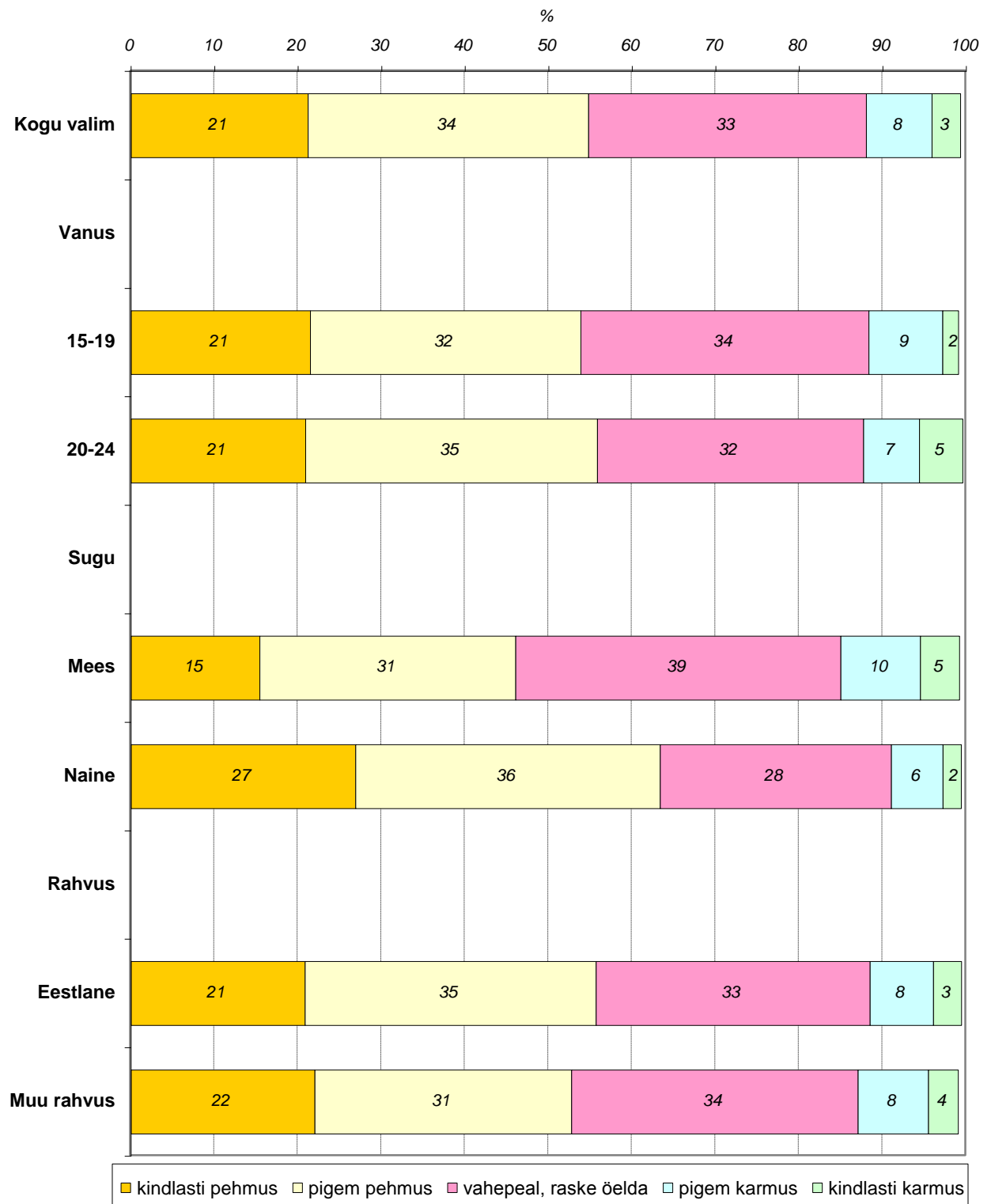

Mis on elus tähtsam, huvipakkuvam? individuaalsus-kollektiivsus

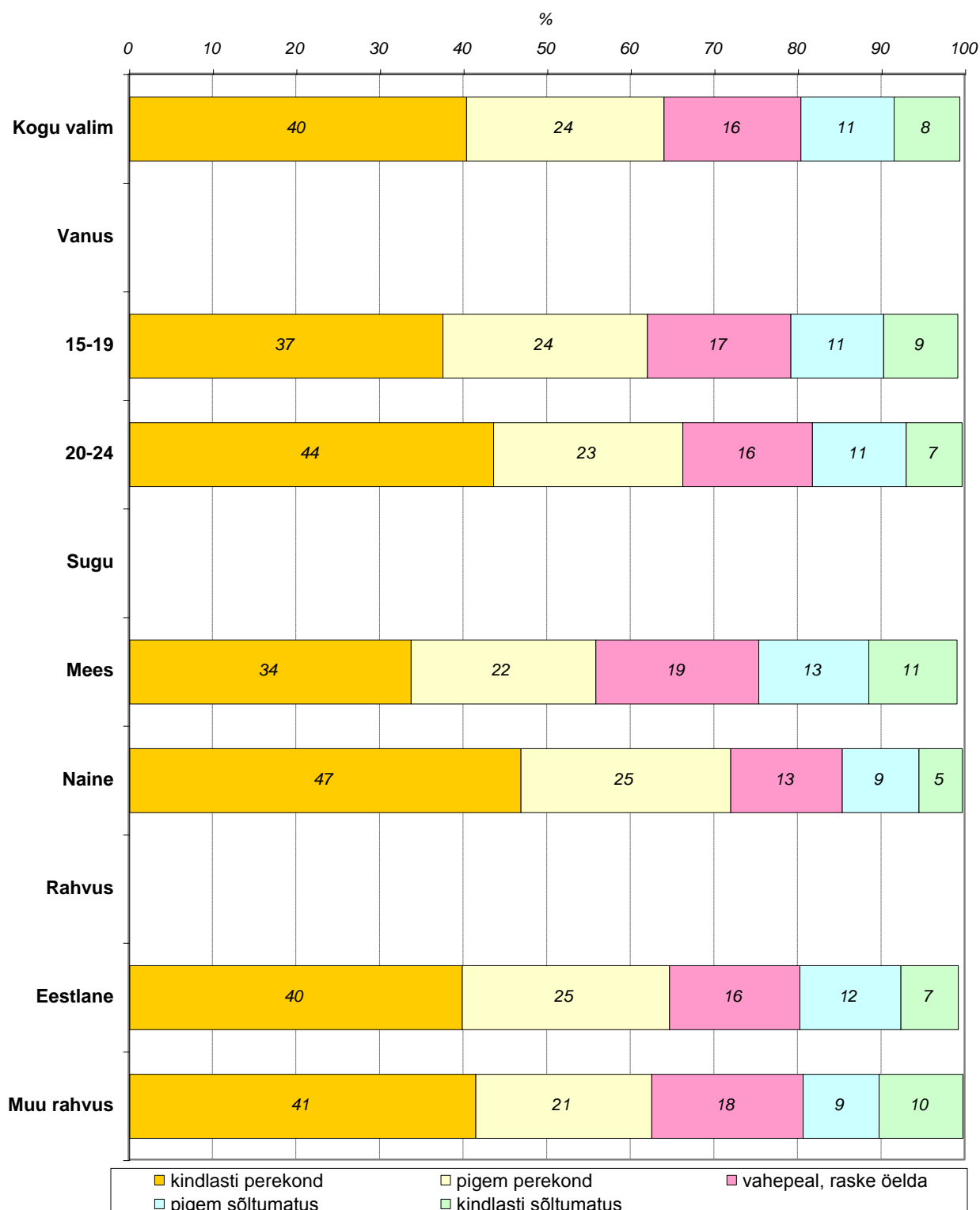

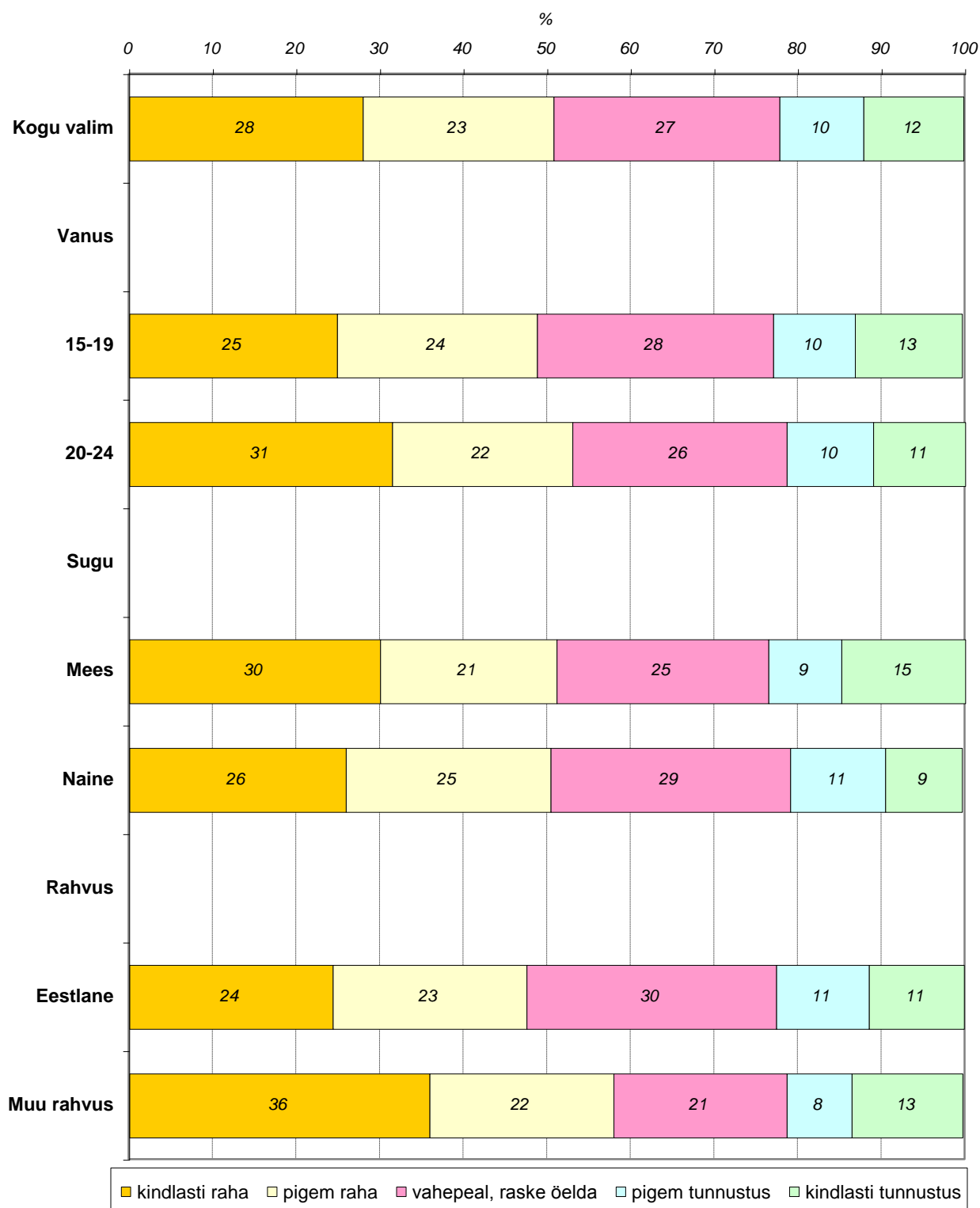
Mis on elus tähtsam, huvipakkuvam? pehmus-karmus

Mis on elus tähtsam, huvipakkuvam? perekond - sõltumatus

Mis on elus tähtsam, huvipakkuvam? raha - tunnustus

1.6. Suhtumine potentsiaalsetesse pahedesse

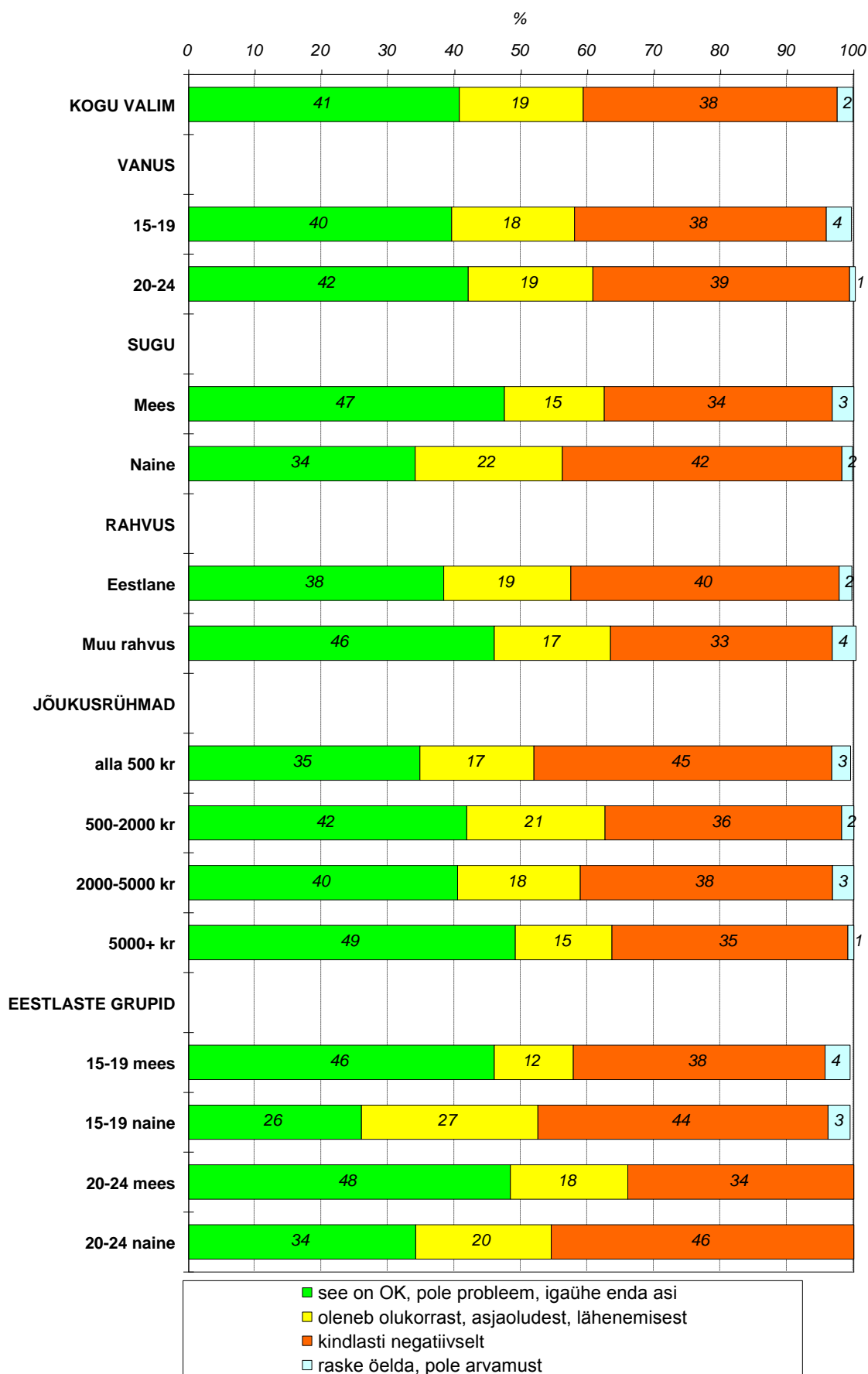
“Potentsiaalset” määratlust kasutame siin kahel põhjusel – esiteks pole teada, kuivõrd noored neid ikkagi pahedeks peavad (see selgub järgnevate andmete põhjal) ning mõned nimekirjas olnud “pahedest” on pahed eeskätt tinglikult, omades ühiskonnas siiski teatavat objektiivset rolli (näiteks kollane ajakirjandus, moe ja trendide järgimine vms.) ning on pahedena käsitletavad vaid teatud väärtuste või stereotüüpide seisukohast.

Kuna selles osas esitatavad diagrammid on mahukad ja piisavalt ülevaatlilikud, siis esitame siinkohal vaid olulisemad üldtulemused.

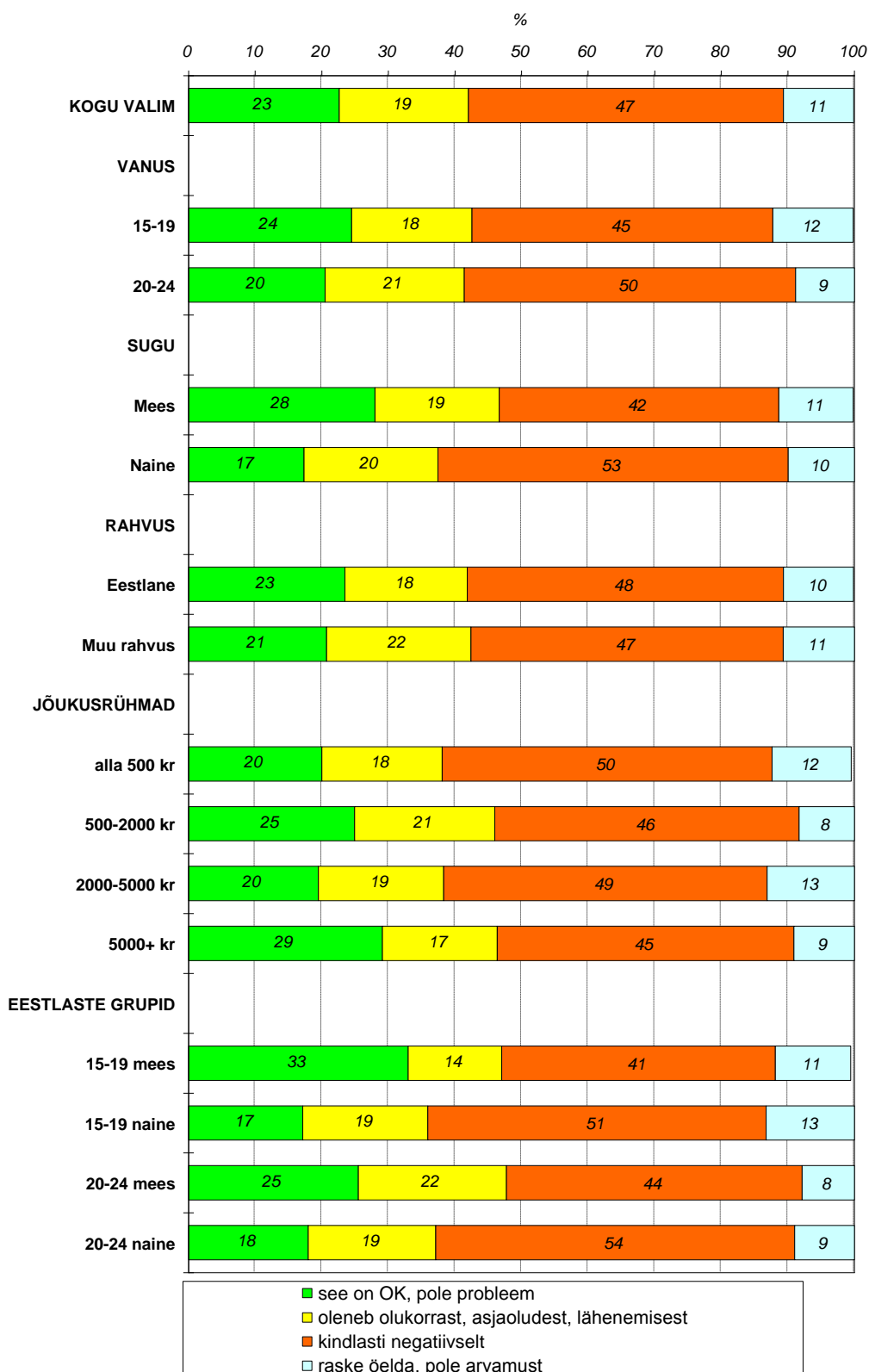
- **Suitsetamine ei leia ühest hukkamõistu ning suhtumised polariseeruvad kaheks.** Enam-vähem selgelt suitsetamist hukkamõistvaks rühmaks on vaid 15-19 aastased naised.
- **Tubakareklaami suhtutakse selgelt hukkamõistvalt** ning üldjoontes kõigis alamrühmades
- **Alkohol on probleemitu või pahe sõltuvalt olukorrast, asjaoludest või lähenemisest.** Iseseisvat + või – väärtust on alkoholil suhteliselt vähe. Negatiivse hinnangu poole kalduvad vaid 15-19 aastased eestlastest naised, vähimnegatiivsed on 20-24 aastased eestlasest mehed.
- **Alkoholi reklaam on valdavalt hukkamõistetav nähtus.** Keskmisest vähem näevad selles probleemi 15-19 aastased eestlastest mehed.
- **Homoseksualism on valdavalt tõrjutav nähtus (48% kindlasti negatiivselt, 13% oleneb...).** Naised on siin keskmisest tolerantsemad (kuid mitte absoluutselt) ning ainsaks rühmaks, kus tolerantus ja tõrjumine tasakaalus, on 20-24 aastased eestlastest naised.
- **Suhtumine seksi ja erootikasse meedias on tingimuslik ning sõltub asjaoludest.** Ühest aktsepteerimist või hukkamõistu pole. Kerge kalle siiski aktsepteerimise suunas.
- **Suhtumine vägivalda meedias on valdavalt negatiivne** ilma ühegi erandita suuremates alamrühmades.
- **Suhtumine narkootikumide tarvitamisele on selgelt negatiivne.** Seda ei pea probleemiks 7% ja teatud tingimustega seob hinnangu veel 8% küsitlenuist.
- **Suhtumine reklaami kui sellisesse tervikuna on ootuspäraselt olukorrast, asjaoludest, lähenemistest (44%).** Põhimõtteliselt negatiivselt suhtujaid on 18%, keskmisest enam aga venelaste seas (25%) ning alla 500 krooni kuus kulutajate seas (20%). Märkimisväärne on siiski, et valdav osa vastajaist seab hinnangu sõltuvusse asjaoludest, mitte ei aktsepteeri reklaami tervikuna.
- **Suhtumine seltskonnaelu kajastamisele meedias on pigem positiivne, kuid enam kui kolmandik seab hinnangu siiski sõltuvusse asjaoludest.** Eestlaste suhtumine on märksa positiivsem kui venelastel. Viimaste hulgas on ka 2 korda enam neid, kel pole seisukohta (seltskonnaelu tegelasi või kanalit?)
- **Suhtumine poliitikasse on üldiselt tolerantne** ning mõnevõrra üllatuslikult on otsest negatiivset suhtumist vähe (11%). Arvamust pole 13%-l ja asjaoludest sõltuvusse seab hinnangu 40% küsitlenuist.
- **Suhtumine moe ja trendide rõhutamisest/järgimisest on küll ettearvatult positiivne, kuid kolmandik seab hinnangu siiski sõltuvusse asjaoludest.** Kindlasti negatiivselt suhtub sellesse 7%. Kõige positiivsemad suhtujad on 15-19-aastased eestlastest naised ja negatiivseima suhtumisega 20-24-aastased eestlastest mehed.

- **Suhtumine rahvuslikkuse rõhutamisse/järgimisse on küll üldjoontes aktsepteeriv**, kuid üle kolmandiku seab sellegi sõltuvusse asjaoludest. Keskmisest märksa negatiivsema suhtumisega on siin venelased.
- **Suhtumises globaliseerumisse kohtab enim arvamuse puudumist (24%) ning hinnangu sõltuvusse seadmist asjaoludest (42% - selleski numbris on ilmselt oma annus arvamuse puudumist).** Aktsepteerivat suhtumist on kokku 20% ja negatiivset 13%. Üldisest oluliselt erinev pole ka 20-24-aastaste arvamus, kuigi võiks eeldada selle vanuserühma kõrgemat teadlikkust (kas positiivses või negatiivses tähenduses).
- **Suhtumine “kollasesse” ajakirjandusse on suunalt negatiivne** (kuigi mitte tingimusteta) ning kõigis peamistes alamrühmades puuduvad olulised erinevused.
- **Suhtumine laste füüsilisse karistamisse on ootuspäraselt negatiivne**, kuid tingimustest ja asjaoludest seab hinnangu siiski sõltuvusse 22%. Vanemad rühmad ja mehed teevad seda keskmisest veelgi enam.
- **Suhtumine võõrtööjõu sissetoomisse on valdavalt negatiivne**, sealjuures venelaste seas keskmisest enam (!), kuid ligi kolmandik seab hinnangu sõltuvusse asjaoludest.

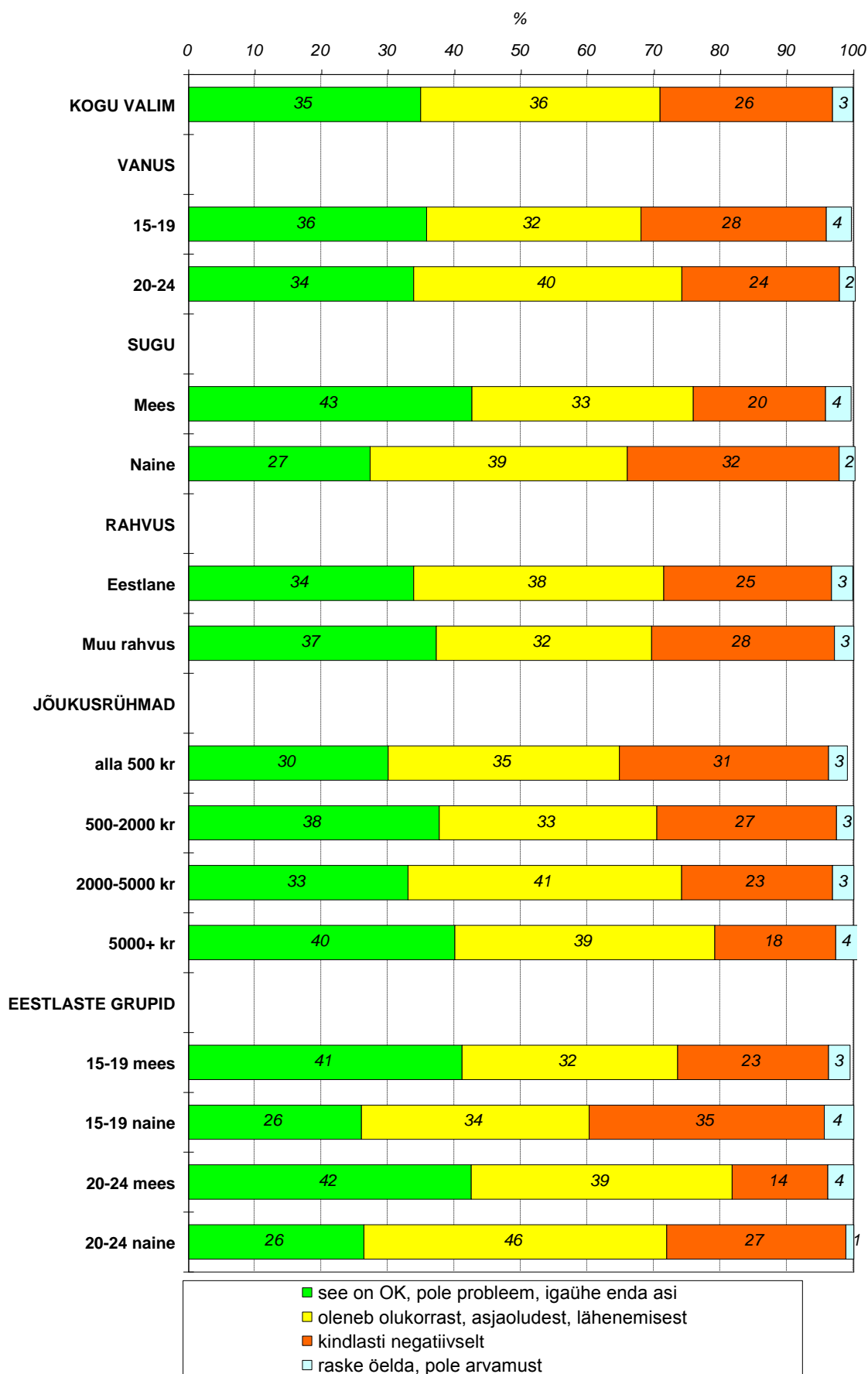
Suhtumine suitsetamisse

Suhtumine tubakareklaami

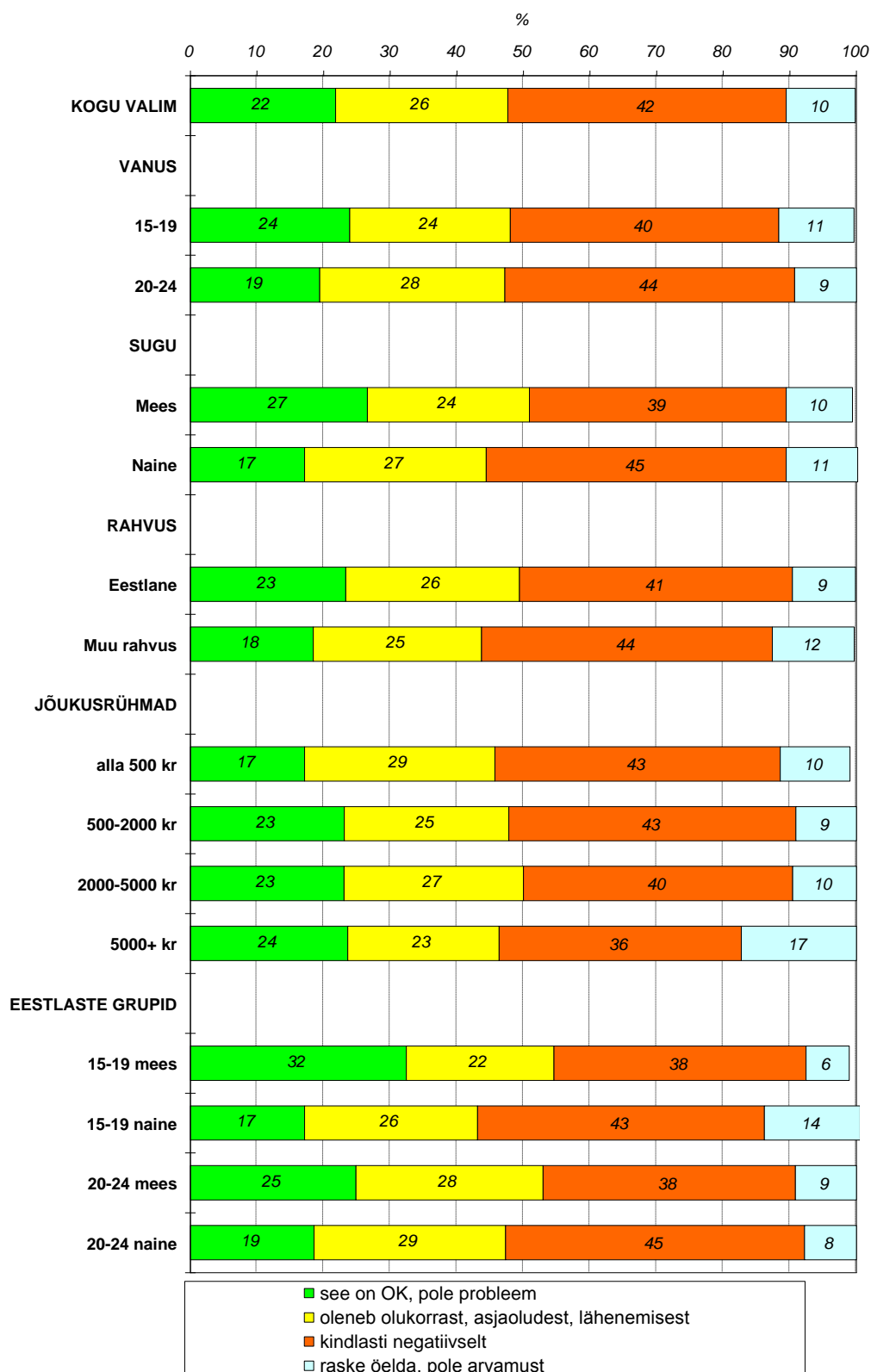

Suhtumine alkoholi

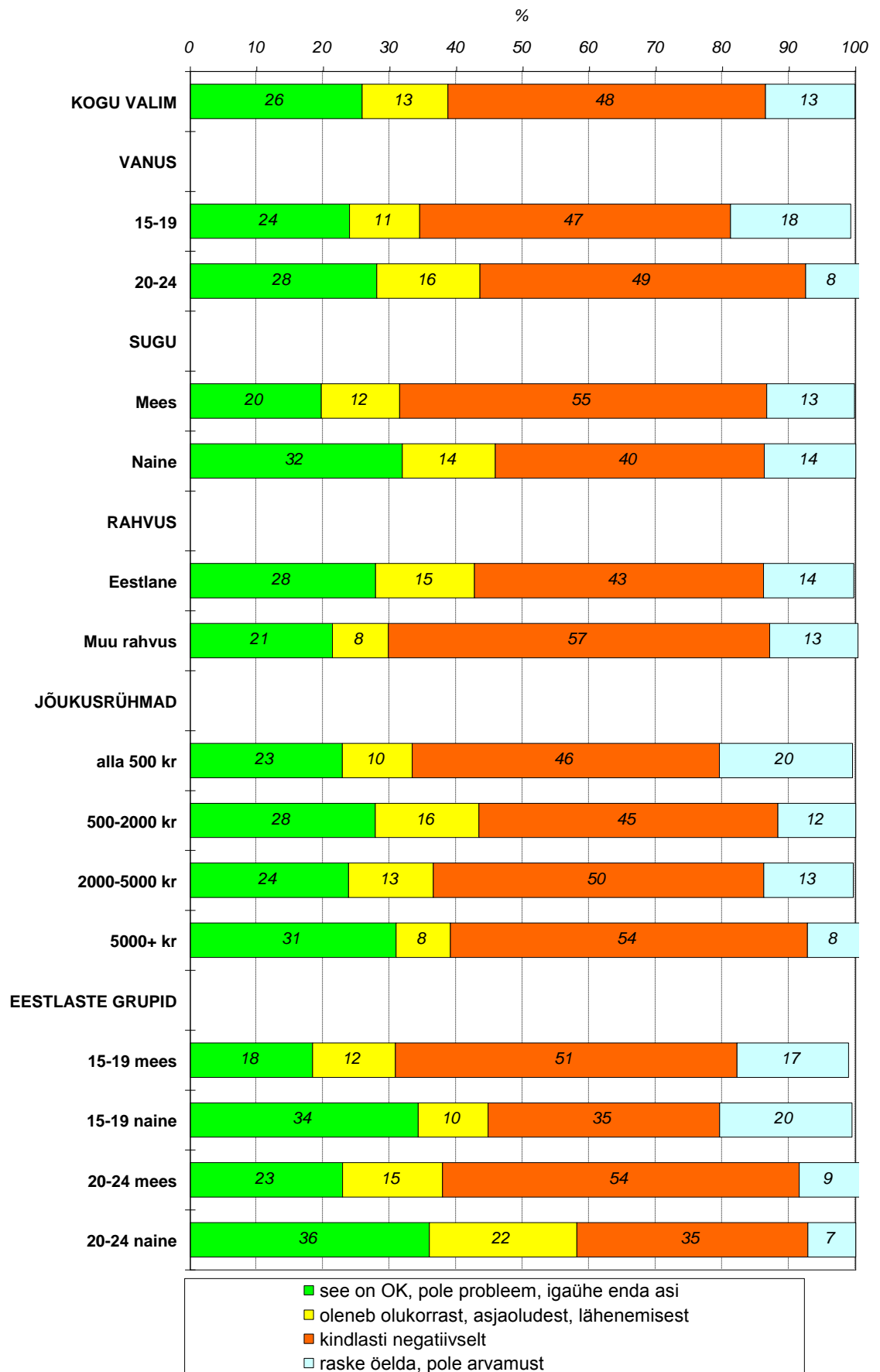

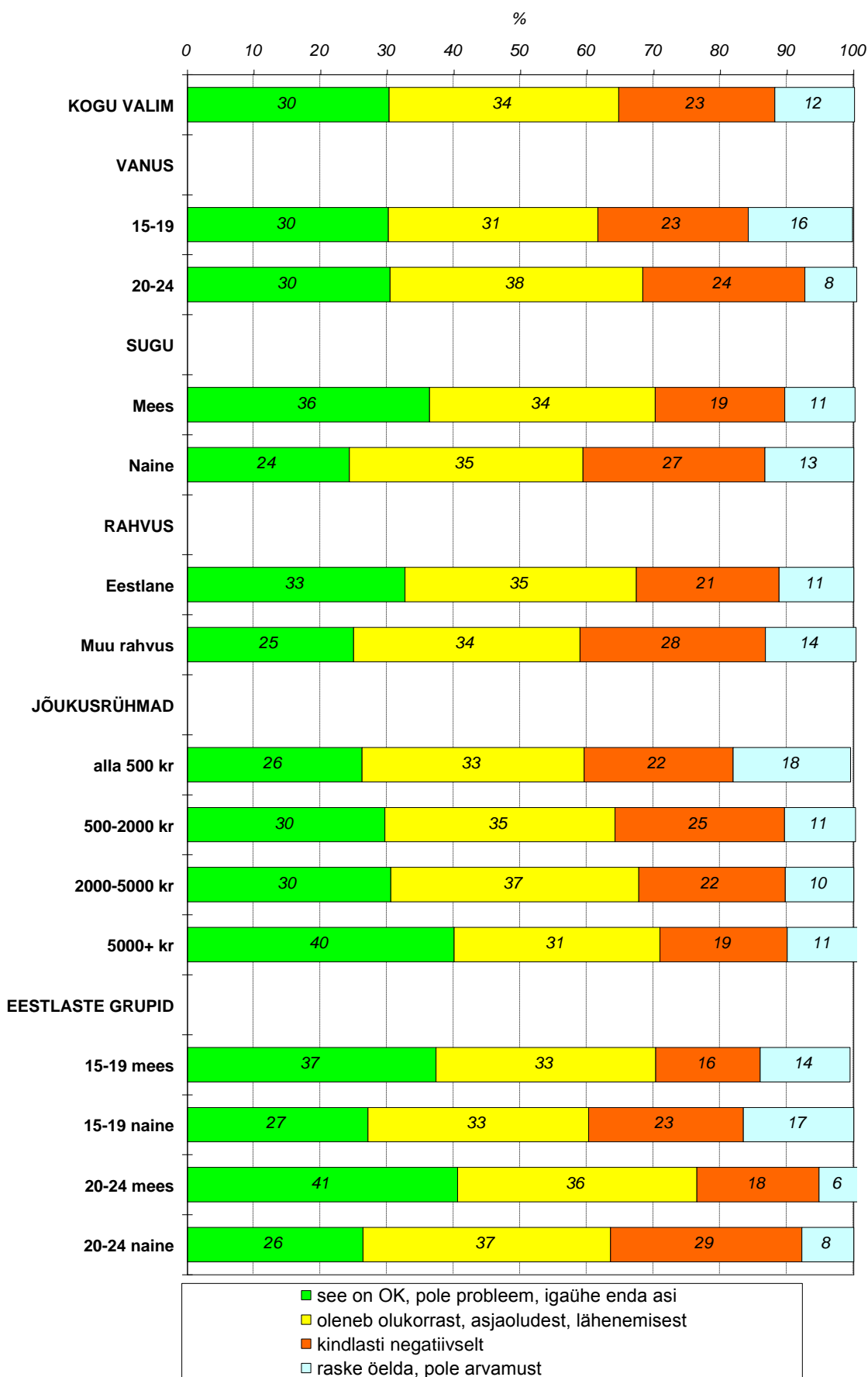
Suhtumine alkoholi reklaami

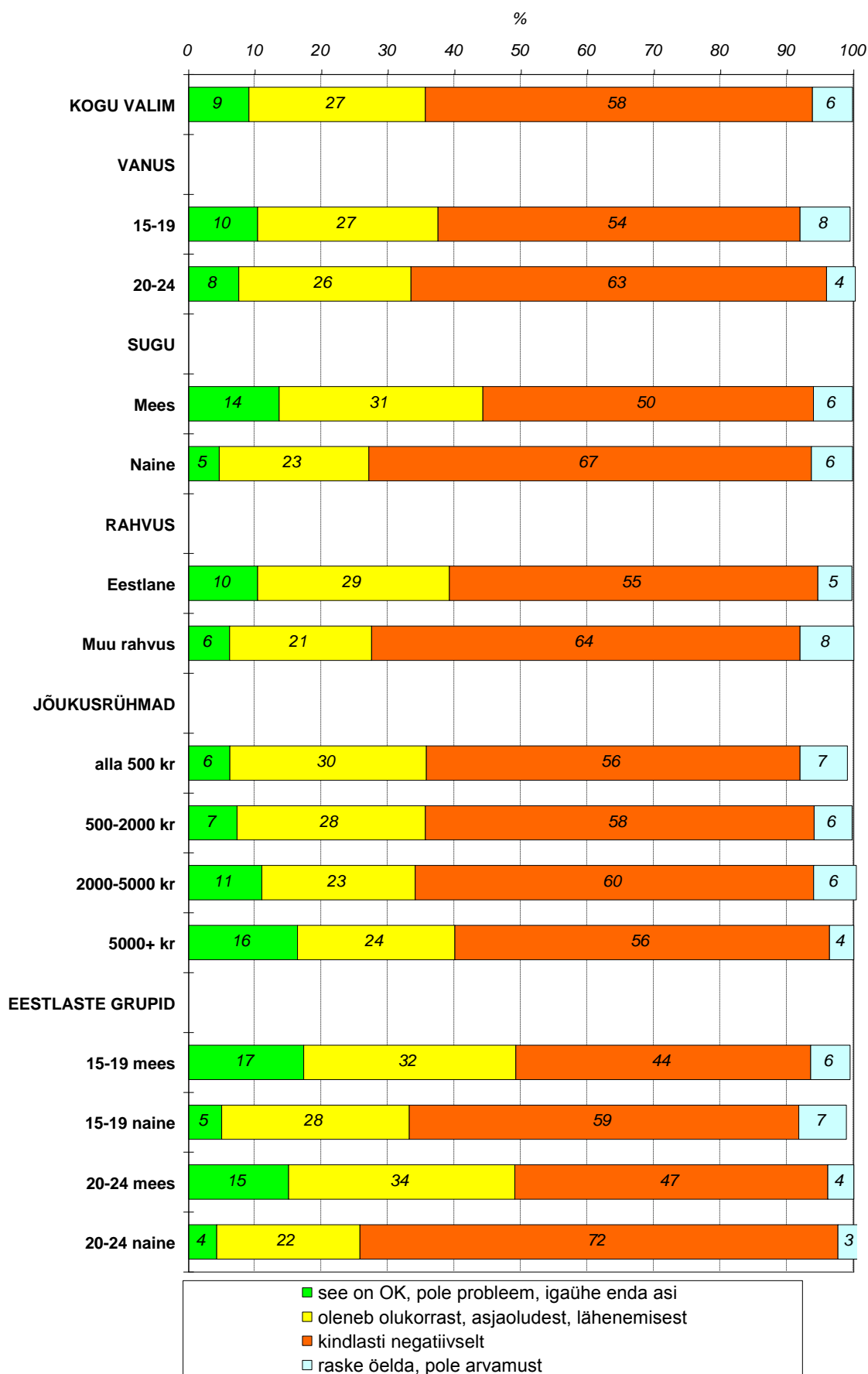
Suhtumine homoseksualismi

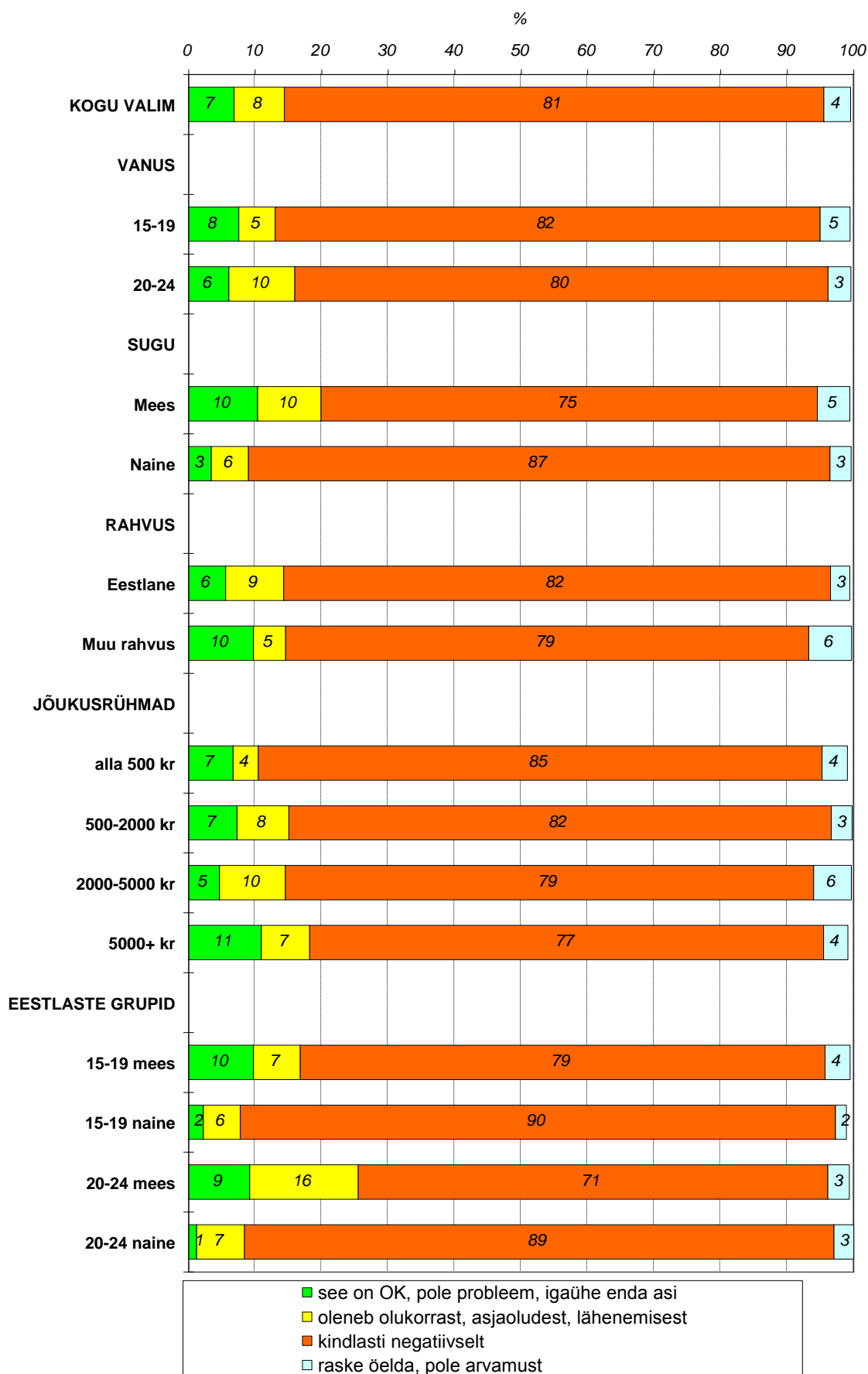
Suhtumine seksi ja erootikasse meedias

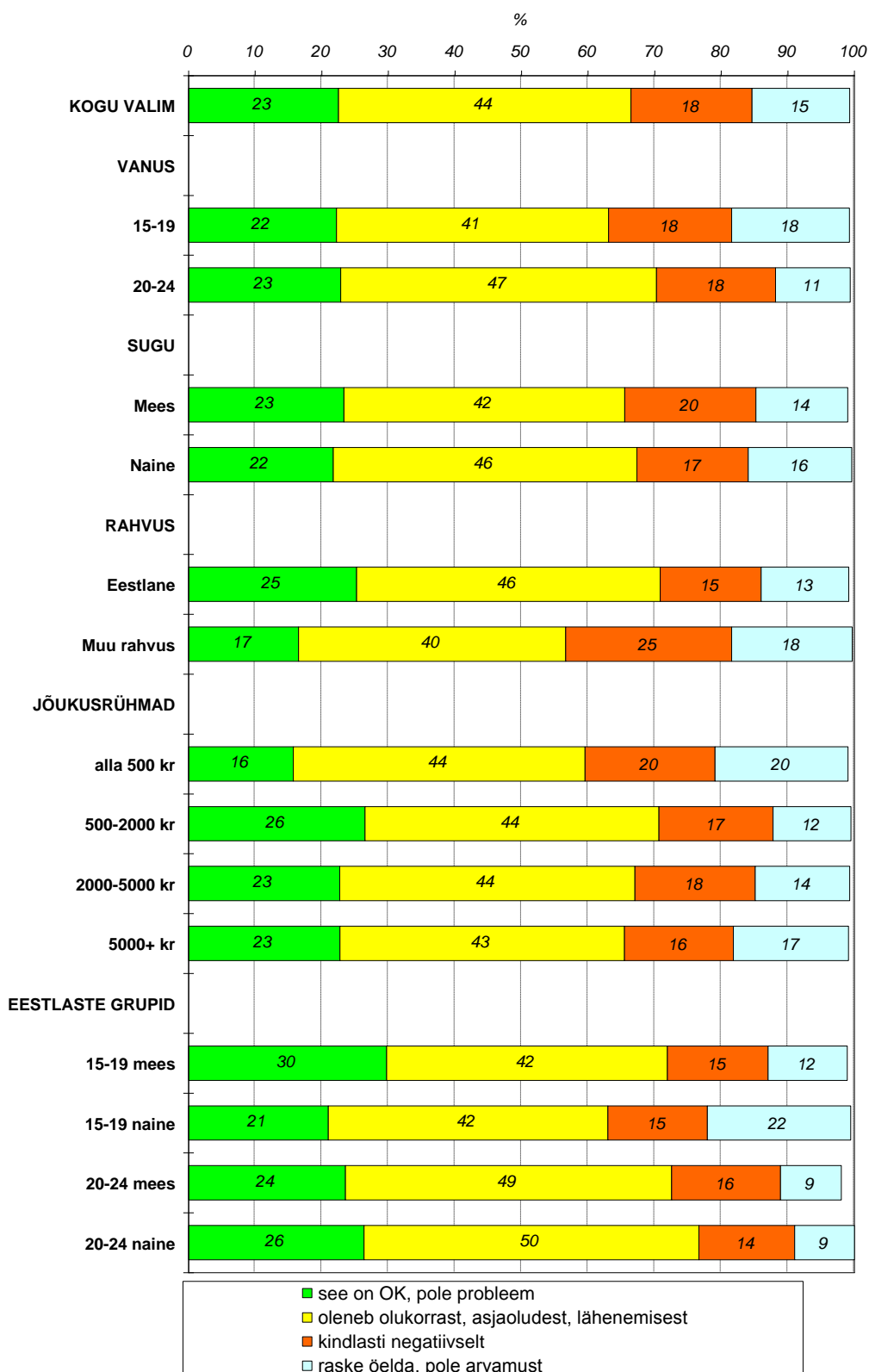
Suhtumine vägivalda meedias

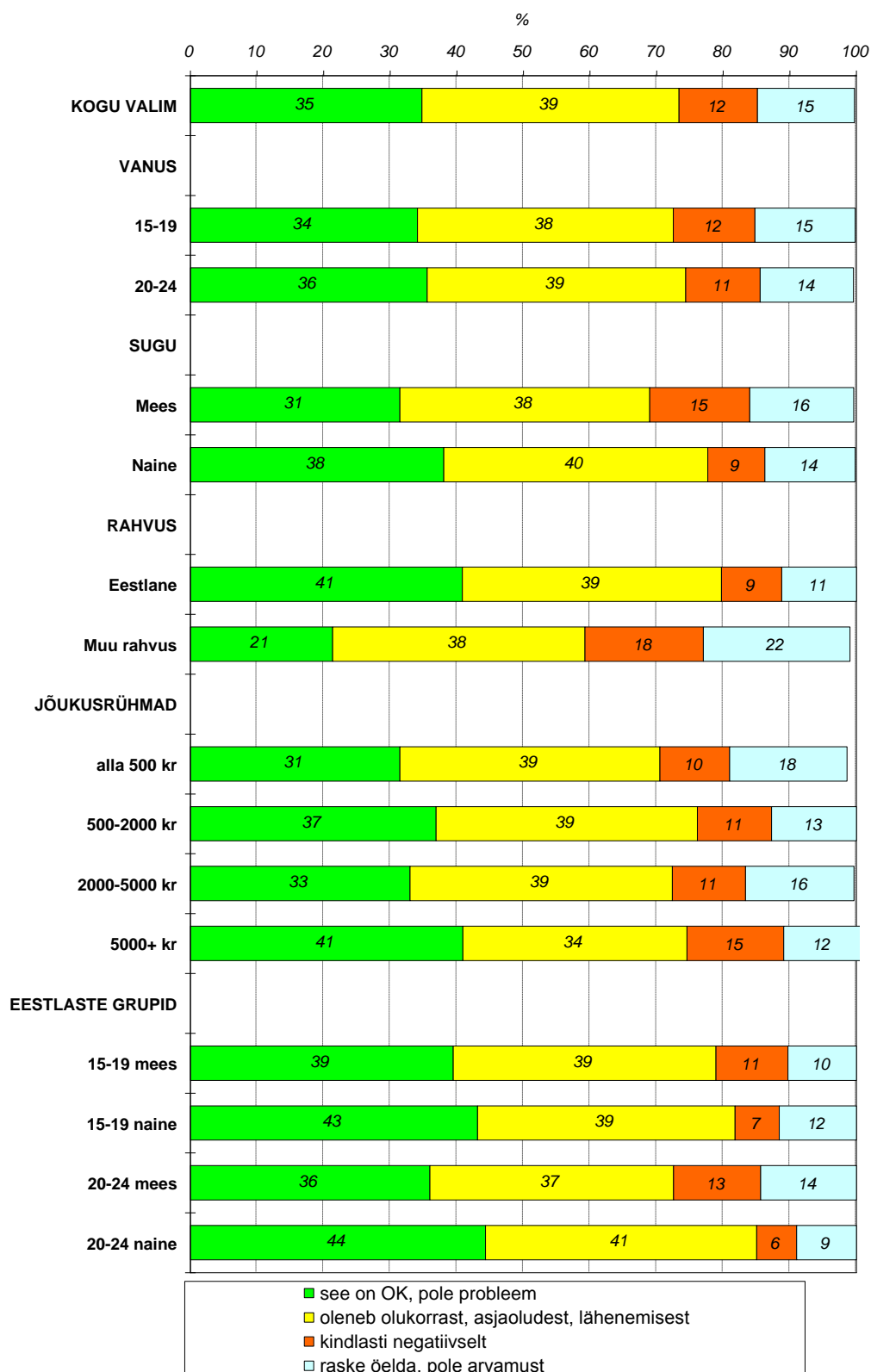
Suhtumine narkootikumide tarvitamise

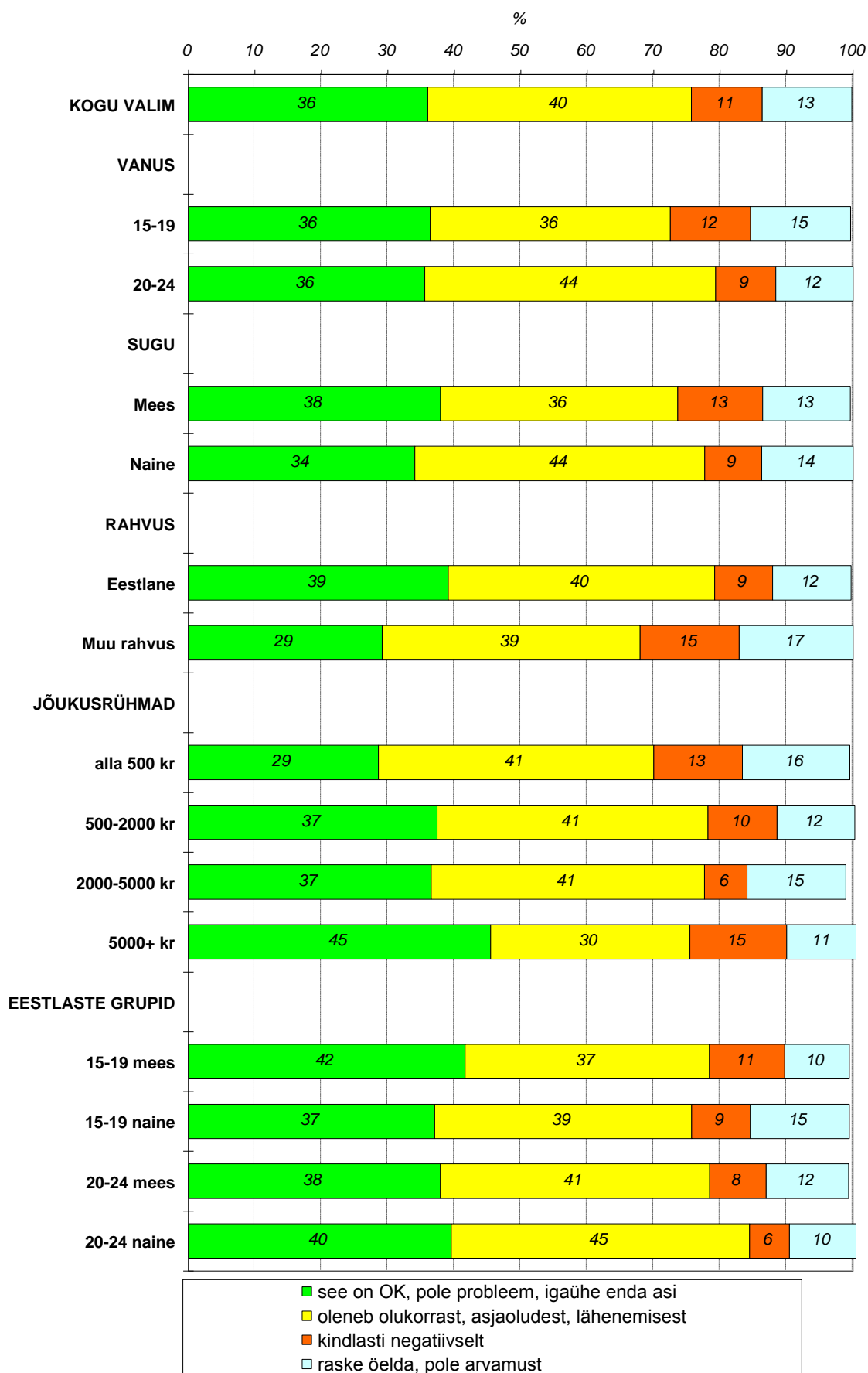
Suhtumine reklaami kui sellisesse tervikuna

Suhtumine seltskonnaelu kajastamisse meedias

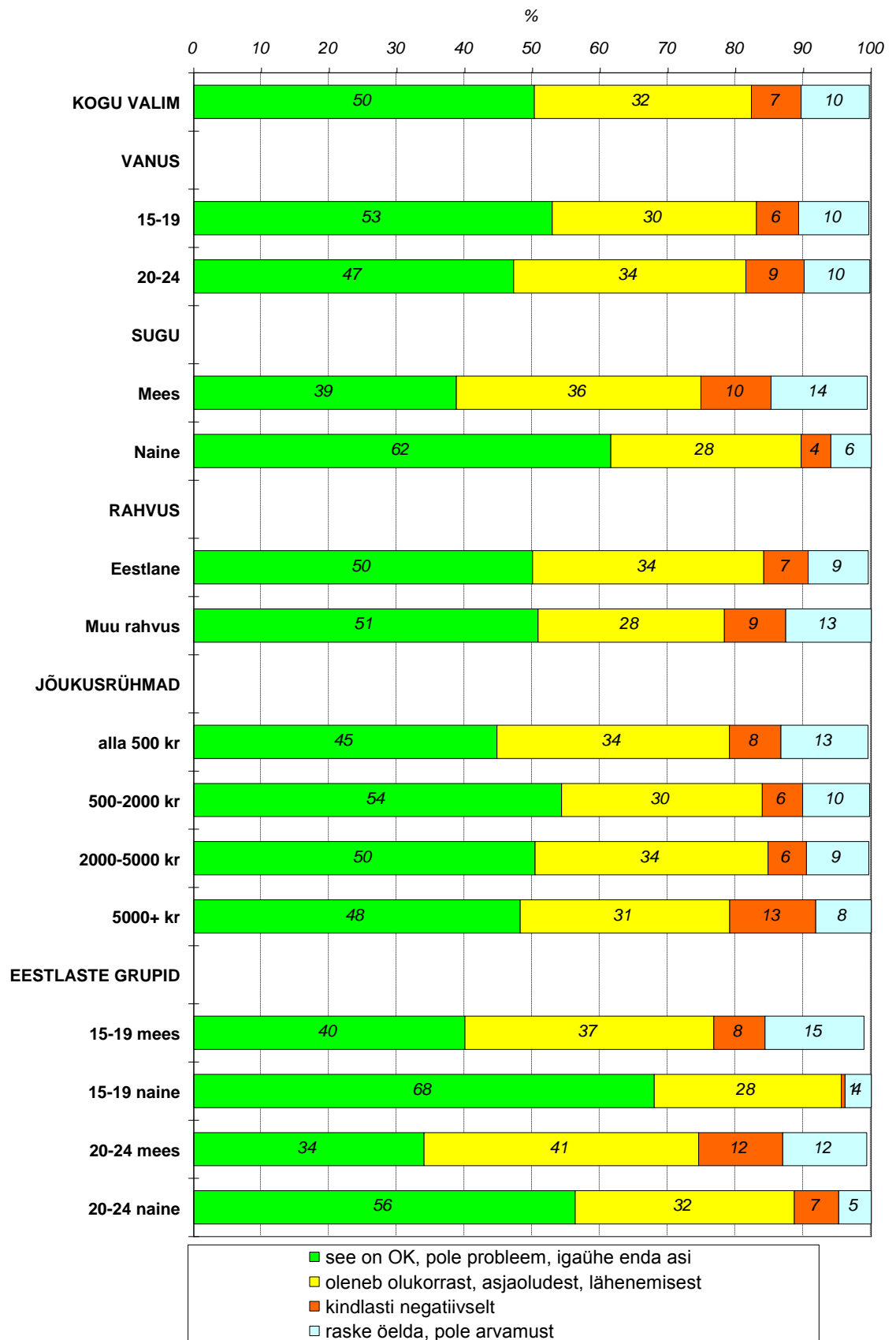

Suhtumine poliitikasse

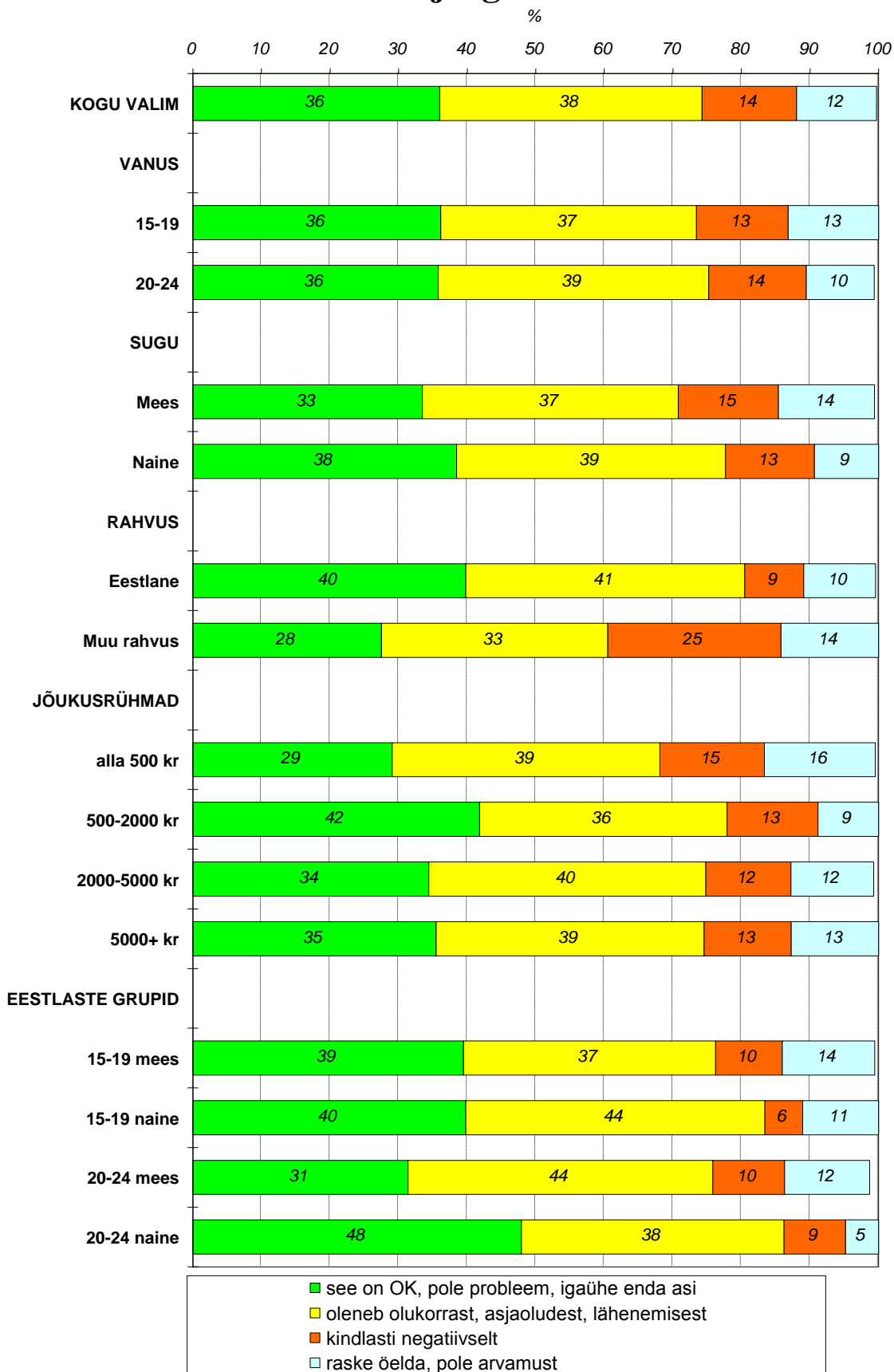

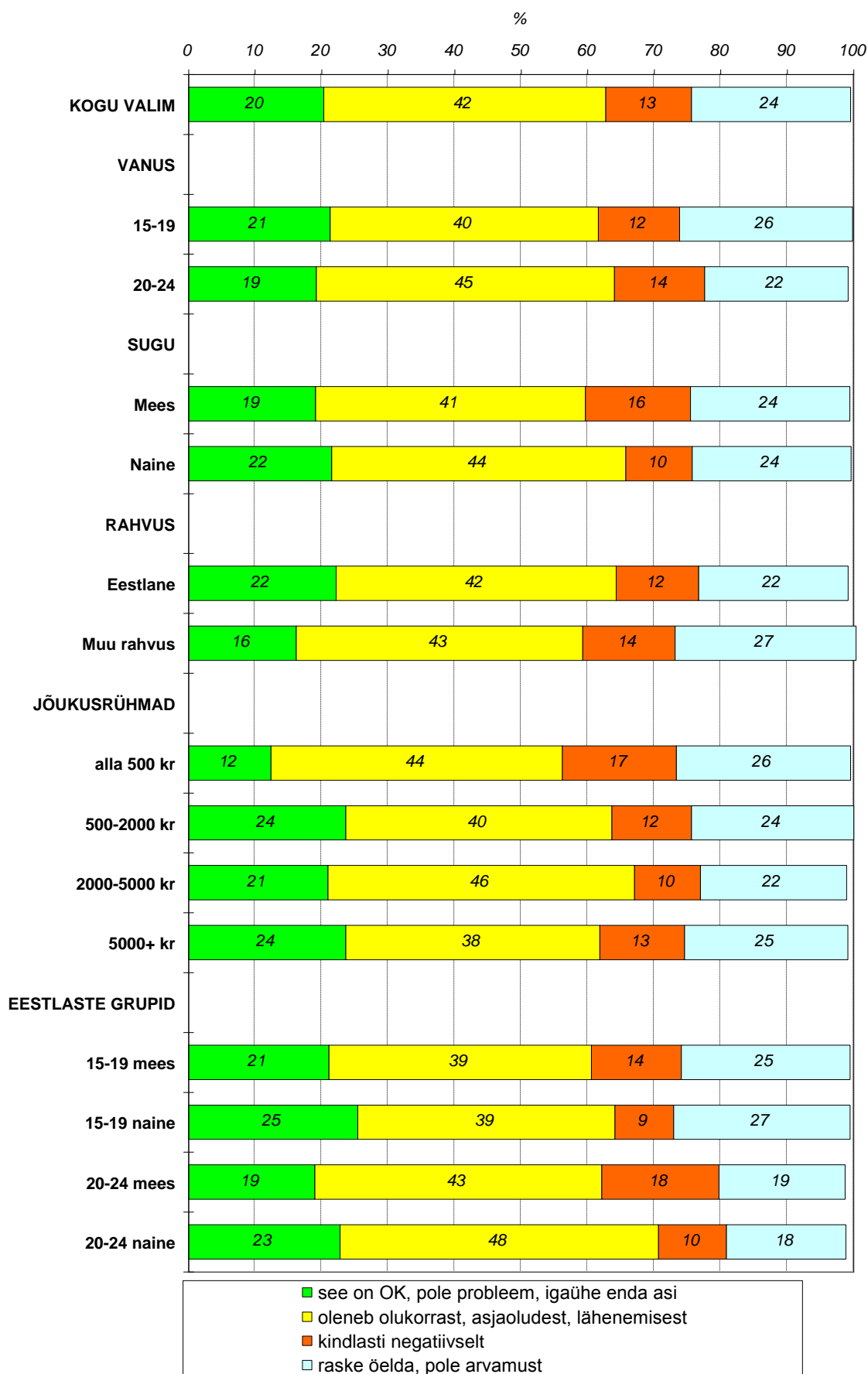
Suhtumine moe ja trendide rõhutamisse/järgimisse

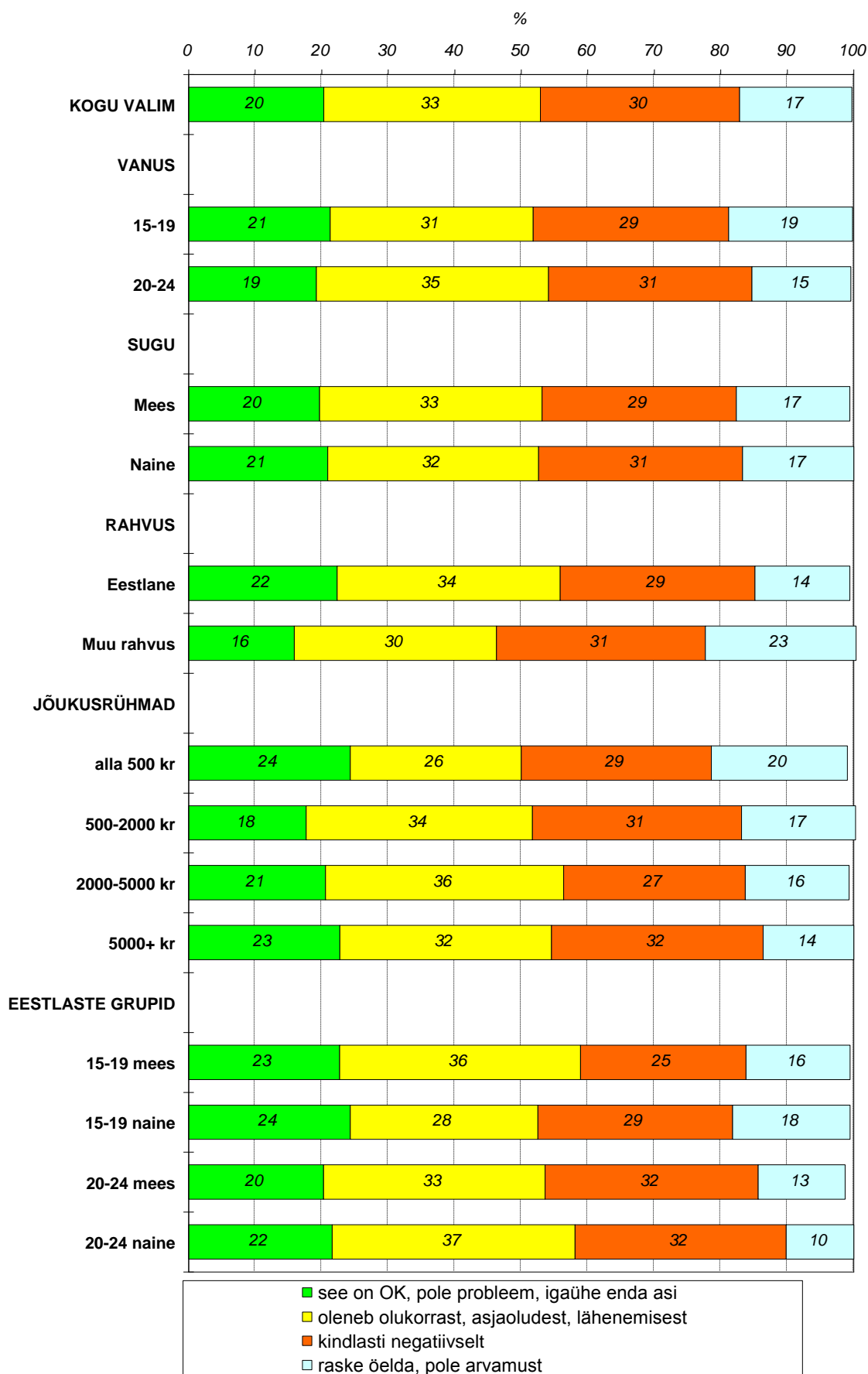
Suhtumine rahvuslikele rõhutamise/järgmise

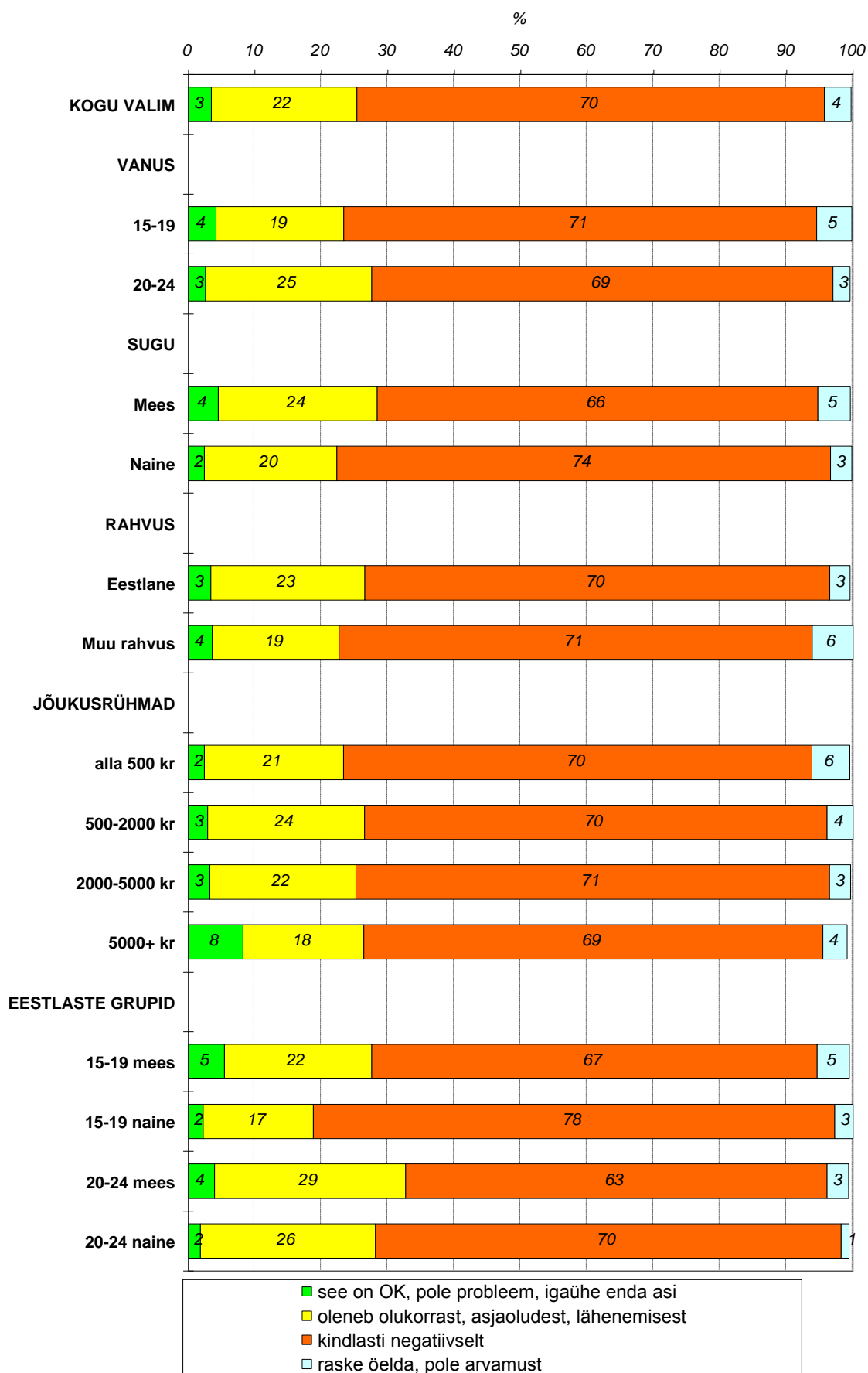
Suhtumine globaliseerumisse

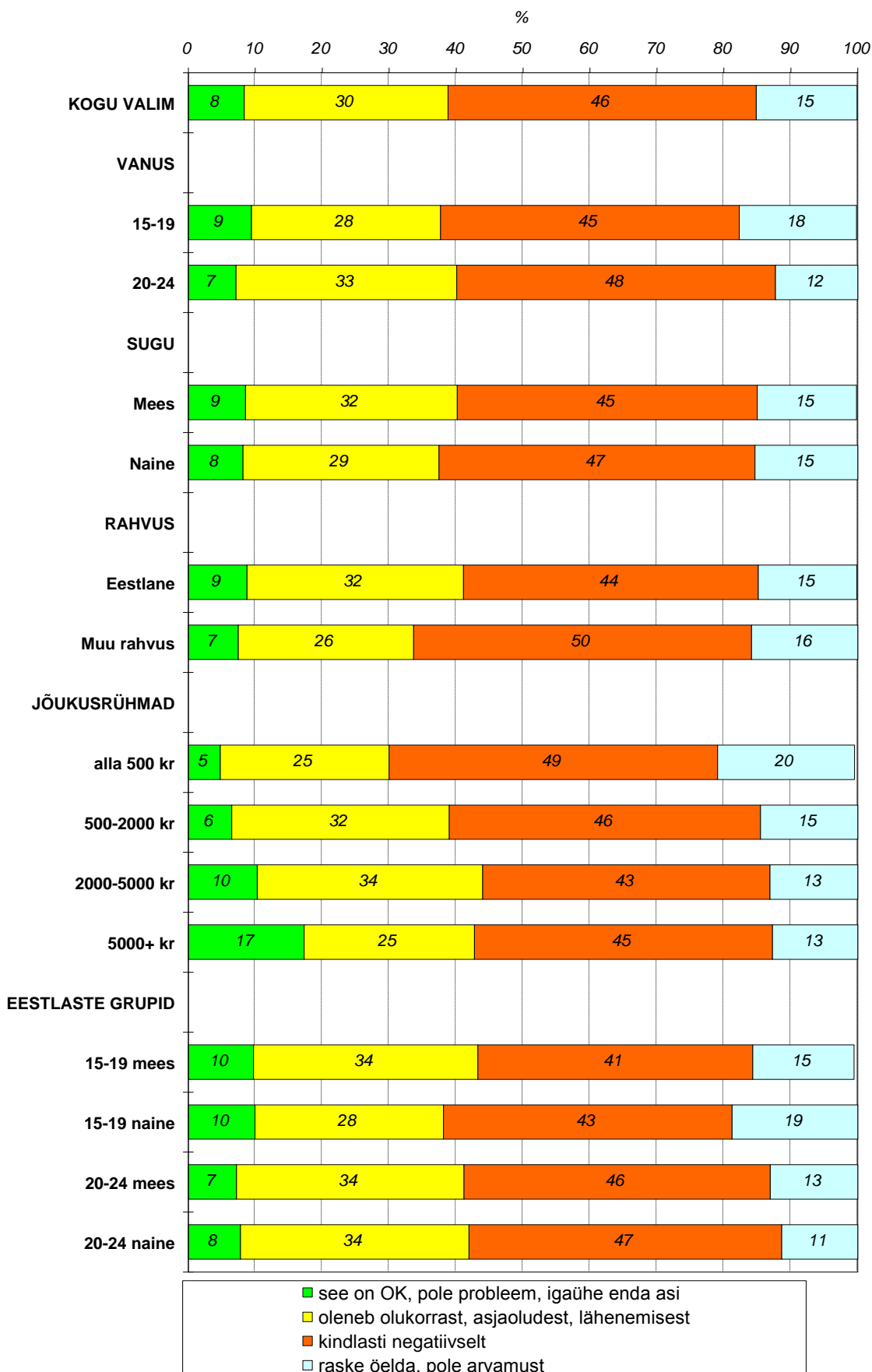
Suhtumine "kollasesse" ajakirjandusse

Suhtumine laste füüsilisse karistamisse

Suhtumine võõrtöötajõu sissetoomisse

1.7. Seotus põhiliste pahedega

Üks asi on suhtumine pahedesse, teine nendega seotus. Viie enamlevinud ja selgema pahe suhtes esitati ka küsimus nendega isikliku seotuse kohta. Kuna üldine vastus pahedega kokkupuutumise/tarvitamise suhtes ei anna sageli usaldusväärset vastust, esitati küsimus tavapärasest veidi erineval kujul – *millal te viimati tarvitasite, olite segatud...*, ning vastusvariantidena anti ette ajavahemikud

Suitsetajaid on noorte seas kolmandik (31% suitsetas viimati “täna”, 5% “eile”), kolmandik küsitletuist pole mitte kunagi suitsetanud ja kolmandik on seda teinud vahelduva sagedusega.

Alkoholi pole mitte kunagi tarvitanud 9% noortest ning enam kui 3 kuud tagasi on seda tarvitanud 14%. Ülejäänud $\frac{3}{4}$ on alkoholi kolme kuu jooksul tarvitanud ning $\frac{1}{4}$ tegi seda küsitlusele eelneval või samal päeval – siis vähemalt 2 viimase päeva jooksul.

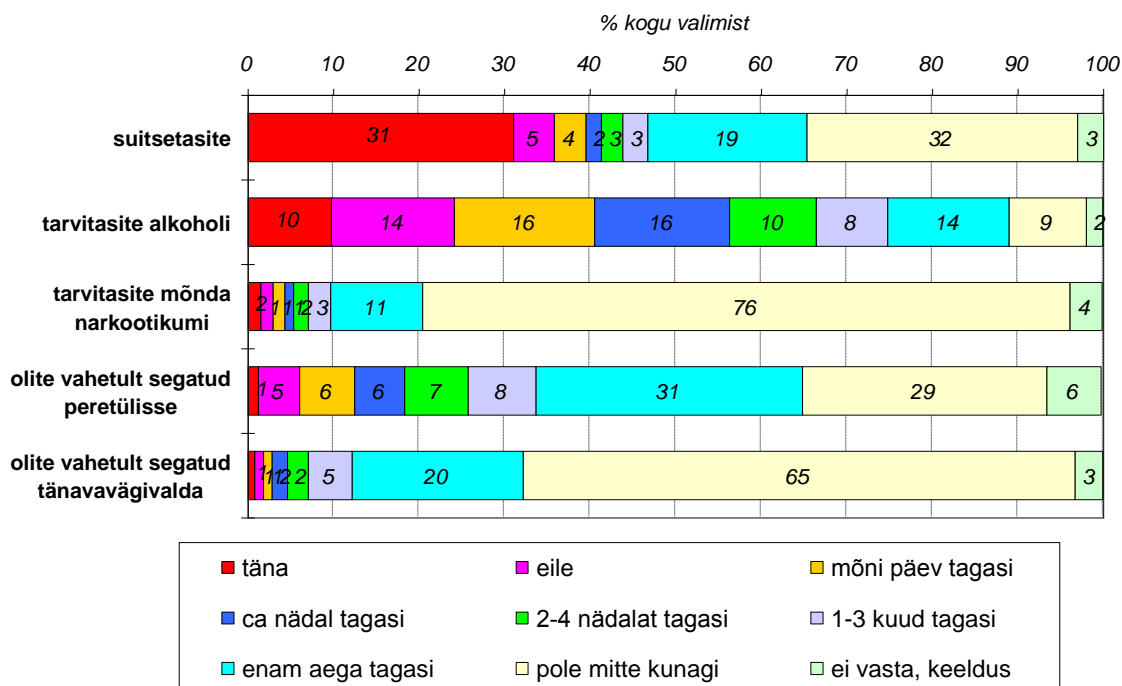
Narkootikume pole kunagi tarvitanud 76%. Seega on narkootikume tarvitanud veerand küsitletud noortest. Kahe viimase päeva jooksul küsitluse suhtes on narkootikumi tarvitanud 3% küsitletud noortest (4% ei vasta). Mõni päev või ca nädal tagasi lisab sagedasteks tarvitajaks veel 2% ning 2 nädala ja 3 kuu vahemikus tarvitajaid veel 5%.

Peretülidesse pole vahetult segatud olnud 29% küsitletuist (6% keeldus vastamast). Küsitluse suhtes kahe viimase päeva jooksul oli peretülidesse vahetult segatud 6%, nädala jooksul veel 12% ning 2 nädala kuni kolme kuu vahemikus veel 15%. 31% oli peretülisse vahetult segatud enam kui 3 kuud tagasi.

Tänavavägivalda pole kunagi olnud segatud 65% noortest. Viimase nädala jooksul kokku oli tänavavägivalda segatud 5% noortest 2 nädala kuni 3 kuu vahemikus 7% ning enam kui 3 kuud tagasi 20%. Siinkohal ei täpsustatud, millise iseloomuga on segatus tänavavägivalda olnud – kas kannatajana või initsiaatorina.

Põhirühmade seotuse erinevused ülatoodud pahedega on toodud vastavates tabelites ülddiagrammi järel.

Millal te viimati...

Tabel 1
K29%a. Millal te viimati... - suitsetasite
Veerg: sugu vanus rahvus
Baas: Kõik vastajad

	Kõik	VANUS		SUGU		RAHVUS	
		15-19	20-24	Mees	Naine	Eestlane	Muu rahvus
Kõik	995	531	464	493	502	686	309
täna	309	148*	161*	211**	98**	190**	119**
	31%	28%	35%	43%	20%	28%	39%
eile	47	29	18	22	25	32	15
	5%	5%	4%	4%	5%	5%	5%
mõni päev tagasi	37	25	12	18	19	29	8
	4%	5%	3%	4%	4%	4%	3%
ca nädal tagasi	18	11	7	6	12	11	7
	2%	2%	2%	1%	2%	2%	2%
2-4 nädalat tagasi	25	16	9	14	11	20	5
	3%	3%	2%	3%	2%	3%	2%
1-3 kuud tagasi	29	17	12	13	16	20	9
	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%
enam aega tagasi	185	74**	111**	86	99	135	50
	19%	14%	24%	17%	20%	20%	16%
pole mitte kunagi	315	185*	130*	109**	206**	227	88
	32%	35%	28%	22%	41%	33%	28%
ei vasta, keeldus	30	26**	4**	14	16	22	8
	3%	5%	1%	3%	3%	3%	3%

Tabel 2
K29%a. Millal te viimati... - suitsetasite
Veerg: jõukusrühmad, eestlaste grupid
Baas: Kõik vastajad

	Kõik	JÕUKUSRÜHMAD				EESTLASTE GRUPID			
		alla 500 kr	500 -2000 kr	2000 -5000 kr	5000+ kr	15-19 Mees	15-19 Naine	20-24 Mees	20-24 Naine
Kõik	995	210	385	282	110	185	181	153	167

täna	309	44**	115	95	53**	66	23**	68**	33**
	31%	21%	30%	34%	48%	36%	13%	44%	20%
eile	47	10	23	11	3	12	6	5	9
	5%	5%	6%	4%	3%	6%	3%	3%	5%
mõni päev tagasi	37	12	12	11	2	9	11	4	5
	4%	6%	3%	4%	2%	5%	6%	3%	3%
ca nädal tagasi	18	3	8	2	5*	3	5	2	1
	2%	1%	2%	1%	5%	2%	3%	1%	1%
2-4 nädalat tagasi	25	3	16**	5	-	8	4	3	5
	3%	1%	4%	2%	-%	4%	2%	2%	3%
1-3 kuud tagasi	29	9	14	5	1	7	6	2	5
	3%	4%	4%	2%	1%	4%	3%	1%	3%
enam aega tagasi	185	33	65	70**	17	20**	33	38*	44**
	19%	16%	17%	25%	15%	11%	18%	25%	26%
pole mitte kunagi	315	91**	112	78	29	52	81**	29**	65*
	32%	43%	29%	28%	26%	28%	45%	19%	39%
ei vasta, keeldus	30	5	20**	5	-*	8	12**	2	-*
	3%	2%	5%	2%	-%	4%	7%	1%	-%

Tabel 3
K29%b. Millal te viimati... - tarvitasite alkoholi
Veerg: sugu vanus rahvus
Baas: Kõik vastajad

	Kõik	VANUS		SUGU		RAHVUS	
		15-19	20-24	Mees	Naine	Eestlane	Muu rahvus
Kõik	995	531	464	493	502	686	309
täna	97	40*	57*	84**	13**	70	27
	10%	8%	12%	17%	3%	10%	9%
eile	143	74	69	85*	58*	94	49
	14%	14%	15%	17%	12%	14%	16%
mõni päev tagasi	163	80	83	79	84	115	48
	16%	15%	18%	16%	17%	17%	16%
ca nädal tagasi	157	70*	87*	74	83	116	41
	16%	13%	19%	15%	17%	17%	13%
2-4 nädalat tagasi	101	50	51	38*	63*	72	29
	10%	9%	11%	8%	13%	10%	9%
1-3 kuud tagasi	83	50	33	26**	57**	57	26
	8%	9%	7%	5%	11%	8%	8%
enam aega tagasi	141	77	64	59*	82*	94	47
	14%	15%	14%	12%	16%	14%	15%
pole mitte kunagi	90	74**	16**	37	53	53*	37*
	9%	14%	3%	8%	11%	8%	12%
ei vasta, keeldus	19	16**	3**	10	9	14	5
	2%	3%	1%	2%	2%	2%	2%

Tabel 4
K29%b. Millal te viimati... - tarvitasite alkoholi
Veerg: jõukusrühmad, eestlaste grupid
Baas: Kõik vastajad

	Kõik	JÕUKUSRÜHMAD				EESTLASTE GRUPID			
		alla 500 kr	500 -2000 kr	2000 -5000 kr	5000+ kr	15-19 Mees	15-19 Naine	20-24 Mees	20-24 Naine
Kõik	995	210	385	282	110	185	181	153	167
täna	97	12*	26*	31	28**	26*	3**	35**	6**
	10%	6%	7%	11%	25%	14%	2%	23%	4%
eile	143	22	54	43	24*	30	16*	26	22
	14%	10%	14%	15%	22%	16%	9%	17%	13%
mõni päev tagasi	163	20**	73	56	13	26	28	34*	27
	16%	10%	19%	20%	12%	14%	15%	22%	16%
ca nädal tagasi	157	28	69	43	15	27	25	25	39**
	16%	13%	18%	15%	14%	15%	14%	16%	23%
2-4 nädalat tagasi	101	26	39	26	9	14	28**	9	21
	10%	12%	10%	9%	8%	8%	15%	6%	13%
1-3 kuud tagasi	83	23	32	26	2**	13	26**	6*	12
	8%	11%	8%	9%	2%	7%	14%	4%	7%
enam aega tagasi	141	37	52	40	12	21	26	16	31
	14%	18%	14%	14%	11%	11%	14%	10%	19%
pole mitte kunagi	90	39**	30	12**	5	20	25*	1**	7*
	9%	19%	8%	4%	5%	11%	14%	1%	4%
ei vasta, keeldus	19	3	9	5	2	8**	4	-	2
	2%	1%	2%	2%	2%	4%	2%	-%	1%

Tabel 5

K29%c. Millal te viimati... - tarvitasite mõnda narkootikumi

Veerg: sugu vanus rahvus

Baas: Kõik vastajad

	Kõik	VANUS		SUGU		RAHVUS	
		15-19	20-24	Mees	Naine	Eestlane	Muu rahvus
Kõik	995	531	464	493	502	686	309
täna	15	9	6	15**	-**	7	8
	2%	2%	1%	3%	-%	1%	3%
eile	14	3*	11*	9	5	7	7
	1%	1%	2%	2%	1%	1%	2%
mõni päev tagasi	14	9	5	7	7	7	7
	1%	2%	1%	1%	1%	1%	2%
ca nädal tagasi	10	4	6	6	4	9	1
	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
2-4 nädalat tagasi	17	7	10	15**	2**	12	5
	2%	1%	2%	3%	1%	2%	2%
1-3 kuud tagasi	26	13	13	17	9	14	12
	3%	2%	3%	3%	2%	2%	4%
enam aega tagasi	107	50	57	70**	37**	69	38
	11%	9%	12%	14%	7%	10%	12%
pole mitte kunagi	753	411	342	331**	422**	531	222
	76%	77%	74%	67%	84%	77%	72%
ei vasta, keeldus	37	24	13	23	14	28	9
	4%	5%	3%	5%	3%	4%	3%

Tabel 6

K29%c. Millal te viimati... - tarvitasite mõnda narkootikumi

Veerg: jõukusrühmad, eestlaste grupid

Baas: Kõik vastajad

	Kõik	JÕUKUSRÜHMAD				EESTLASTE GRUPID			
		alla 500 kr	500 -2000 kr	2000 -5000 kr	5000+ kr	15-19 Mees	15-19 Naine	20-24 Mees	20-24 Naine
Kõik	995	210	385	282	110	185	181	153	167
täna	15	-*	4	6	5**	5	-	2	-
	2%	-%	1%	2%	5%	3%	-%	1%	-%
eile	14	3	5	2	4*	-	-	7**	-
	1%	1%	1%	1%	4%	-%	-%	5%	-%
mõni päev tagasi	14	2	6	3	3	1	2	4	-
	1%	1%	2%	1%	3%	1%	1%	3%	-%
ca nädal tagasi	10	2	4	2	2	1	2	4*	2
	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	3%	1%
2-4 nädalat tagasi	17	2	7	5	3	3	-*	8**	1
	2%	1%	2%	2%	3%	2%	-%	5%	1%
1-3 kuud tagasi	26	3	6	13*	4	4	2	6	2
	3%	1%	2%	5%	4%	2%	1%	4%	1%
enam aega tagasi	107	20	40	35	12	23	6**	23	17
	11%	10%	10%	12%	11%	12%	3%	15%	10%
pole mitte kunagi	753	172*	292	205	76	138	160**	91**	142**
	76%	82%	76%	73%	69%	75%	88%	59%	85%
ei vasta, keeldus	37	5	21*	10	1	10	8	8	2
	4%	2%	5%	4%	1%	5%	4%	5%	1%

Tabel 7

K29% d. Millal te viimati... - olite vahetult segatud peretülisse

Veerg: sugu vanus rahvus

Baas: Kõik vastajad

	Kõik	VANUS		SUGU		RAHVUS	
		15-19	20-24	Mees	Naine	Eestlane	Muu rahvus
Kõik	995	531	464	493	502	686	309
täna	12	7	5	8	4	10	2
	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%
eile	48	29	19	27	21	35	13
	5%	5%	4%	5%	4%	5%	4%
mõni päev tagasi	64	33	31	30	34	34**	30**
	6%	6%	7%	6%	7%	5%	10%
ca nädal tagasi	58	35	23	27	31	32*	26*
	6%	7%	5%	5%	6%	5%	8%
2-4 nädalat tagasi	74	35	39	27*	47*	52	22
	7%	7%	8%	5%	9%	8%	7%
1-3 kuud tagasi	79	34	45	34	45	59	20
	8%	6%	10%	7%	9%	9%	6%
enam aega tagasi	310	161	149	152	158	220	90
	31%	30%	32%	31%	31%	32%	29%
pole mitte kunagi	284	156	128	148	136	192	92
	29%	29%	28%	30%	27%	28%	30%
ei vasta, keeldus	63	38	25	38	25	50	13
	6%	7%	5%	8%	5%	7%	4%

Tabel 8

K29% d. Millal te viimati... - olite vahetult segatud peretülisse

Veerg: jõukusrühmad, eestlaste grupid

Baas: Kõik vastajad

	Kõik	JÕUKUSRÜHMAD				EESTLASTE GRUPID			
		alla 500 kr	500 -2000 kr	2000 -5000 kr	5000+ kr	15-19 Mees	15-19 Naine	20-24 Mees	20-24 Naine
Kõik	995	210	385	282	110	185	181	153	167
täna	12	1	5	3	3	3	2	3	2
	1%	1%	1%	1%	3%	2%	1%	2%	1%
eile	48	14	18	10	6	9	11	8	7
	5%	7%	5%	4%	5%	5%	6%	5%	4%
mõni päev tagasi	64	9	28	20	7	8	9	9	8
	6%	4%	7%	7%	6%	4%	5%	6%	5%
ca nädal tagasi	58	9	29	13	7	11	8	6	7
	6%	4%	8%	5%	6%	6%	4%	4%	4%
2-4 nädalat tagasi	74	10	31	21	12	14	11	5*	22**
	7%	5%	8%	7%	11%	8%	6%	3%	13%
1-3 kuud tagasi	79	16	31	23	8	10	16	15	18
	8%	8%	8%	8%	7%	5%	9%	10%	11%
enam aega tagasi	310	65	107	100	37	56	58	47	59
	31%	31%	28%	35%	34%	30%	32%	31%	35%
pole mitte kunagi	284	74*	106	76	22*	55	53	46	38
	29%	35%	28%	27%	20%	30%	29%	30%	23%
ei vasta, keeldus	63	11	29	15	8	18*	12	14	6
	6%	5%	8%	5%	7%	10%	7%	9%	4%

Tabel 9

K29%e. Millal te viimati... - olite vahetult segatud tänavavägivalda

Veerg: sugu vanus rahvus

Baas: Kõik vastajad

	Kõik	VANUS		SUGU		RAHVUS	
		15-19	20-24	Mees	Naine	Eestlane	Muu rahvus
Kõik	995	531	464	493	502	686	309
täna	8	4	4	7*	1*	4	4
	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
eile	10	5	5	8	2	5	5
	1%	1%	1%	2%	1%	1%	2%
mõni päev tagasi	10	6	4	8	2	8	2
	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%
ca nädal tagasi	18	11	7	11	7	15	3
	2%	2%	2%	2%	1%	2%	1%
2-4 nädalat tagasi	24	13	11	20**	4**	17	7
	2%	2%	2%	4%	1%	2%	2%
1-3 kuud tagasi	51	25	26	37**	14**	43*	8*
	5%	5%	6%	8%	3%	6%	3%
enam aega tagasi	199	107	92	135**	64**	150*	49*
	20%	20%	20%	27%	13%	22%	16%
pole mitte kunagi	642	338	304	241**	401**	428*	214*
	65%	64%	66%	49%	80%	62%	69%
ei vasta, keeldus	32	21	11	25**	7**	16*	16*
	3%	4%	2%	5%	1%	2%	5%

Tabel 10

K29%e. Millal te viimati... - olite vahetult segatud tänavavägivalda

Veerg: jõukusrühmad, eestlaste grupid

Baas: Kõik vastajad

	Kõik	JÕUKUSRÜHMAD				EESTLASTE GRUPID			
		alla 500 kr	500 -2000 kr	2000 -5000 kr	5000+ kr	15-19 Mees	15-19 Naine	20-24 Mees	20-24 Naine
Kõik	995	210	385	282	110	185	181	153	167
täna	8	1	3	2	2	1	-	2	1
	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%
eile	10	2	1	4	3	3	-	2	-
	1%	1%	1%	1%	3%	2%	1%	1%	1%
mõni päev tagasi	10	-	2	5	3	3	1	3	1
	1%	-	1%	2%	3%	2%	1%	2%	1%
ca nädal tagasi	18	1	6	9*	2	6	4	2	3
	2%	1%	2%	3%	2%	3%	2%	1%	2%
2-4 nädalat tagasi	24	1*	7	12*	4	6	2	9**	-*
	2%	1%	2%	4%	4%	3%	1%	6%	1%
1-3 kuud tagasi	51	12	20	9	10*	13	7	17**	6
	5%	6%	5%	3%	9%	7%	4%	11%	4%
enam aega tagasi	199	44	71	56	28	54**	25*	47**	24*
	20%	21%	18%	20%	25%	29%	14%	31%	14%
pole mitte kunagi	642	143	258	177	56**	90**	140**	66**	132**
	65%	68%	67%	63%	51%	49%	77%	43%	79%
ei vasta, keeldus	32	6	17	7	2	9	2	5	-**
	3%	3%	4%	2%	2%	5%	1%	3%	1%

2. Kujutus tulevasest ametialasest staatusest

Selle küsimuse juures seati ajahorisondiks vastaja kujuteldav tulevik vanuses 40-50 aastat ning ta pidi etteantud 12 variandist nimetama, millises ametialases staatuses ta selles vanuses tõenäoliselt on

26% valimist näeb oma tulevast ametialast staatust spetsialistina. Ettevõtjana näeb end 14% ja vabakutselise professionaalina (iseendale tööandja) 13%. Juhul kui need kaks nägemust kokku võtta, saame, et 27% noortest näib eelistavat küpses eas mitte-palगतötaja staaatust. Võimalik, et siin on tegemist romantilise nägemusega, kuid samuti võimalik, et suundumusega, mida tuleb arvestada

Märkimist väärib veel ettevõtte tippjuhi staatuse kõrge koht (10%) ning oskustöölise, töölise ja teenindaja staatuse tagasihoidlik nägemus (kokku 17%). Tippametnikuna riigisüsteemis näeb end 3% ning vabal tahtel kodusena varandusest elavana (rantjee) 5%.

Kahe peamise vanuserühma lõikes on tulevase staatuse nägemuste erinevused kokkuvõttes üsna tagasihoidlikud, vaid ettevõtte tippjuhina näeb end noorem rühm enam kui vanem rühm. Üldiselt on noorem rühm kokkuvõttes veidi optimistlikum pingerea kõigi esimeste staatuste osas.

Mehed näevad end naistest sagedamini ettevõtja ja oskustöölisena, naised aga meestest enam keskastme juhina ettevõttes ning teenindajana.

Eestlased näevad end venelastest sagedamini spetsialistina, vabakutselise profina ning keskastme juhina ettevõttes, venelased seevastu eestlastest sagedamini oskustöölisena ja töölisena.

Jõukusrühmade erinevused tulevase staatuse nägemusest on üllatavalt väikesed. Peamine erinevus seisneb selles, et 1. rühm näeb end keskmisest vähem ettevõtjana ja vabakutselise profina ülejäänud rühmade kujutus oma tulevikust on aga suhteliselt lähedane.

Olulisi erinevusi tulevikukujutlustes esineb ka praegusest haridustasemest sõltuvalt. Üldiselt on eri haridusrühmade tulevikunägemuste erinevused loogilised, kuid rõhutada tasuks ehk järgmist.

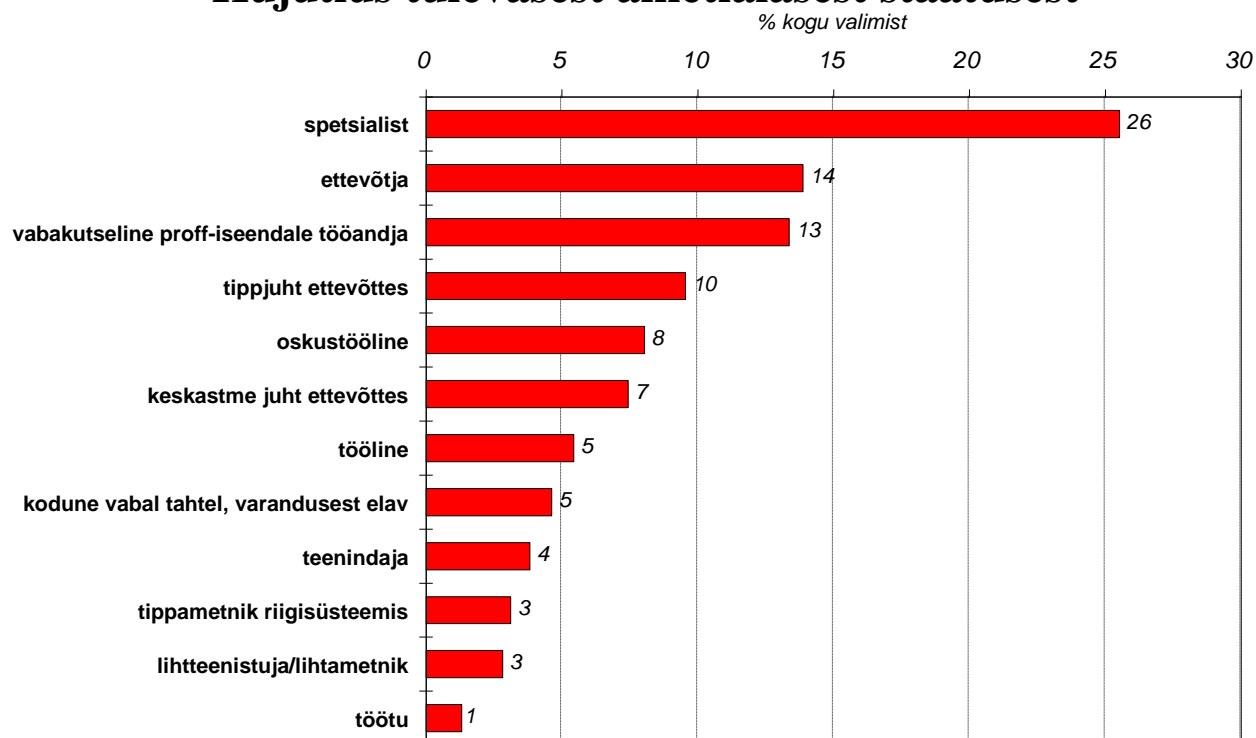
Kõrgharidust omavad noored näevad end mõistetavalt teistest vähem töölise ning lihtteenistujana, kuid huvitav on see, et muudes staatustes statistiliselt olulist ülekaalu siiski ei esine. Vaid tippametnikuna riigi süsteemis nähakse end teistest sagedamini (8%), kuid seegi protsent pole väga kõrge.

Keskharidust omav ja praegu õppiv noor näeb ennast teistest tuntavalt enam tulevikus spetsialistina (33%)

Põhiharidust omav ja praegu mitte õppiv noor näeb end teistest selgelt enam töölise, oskustöölise, teenindaja ning lihtteenistuja staatuses (kokku 54%).

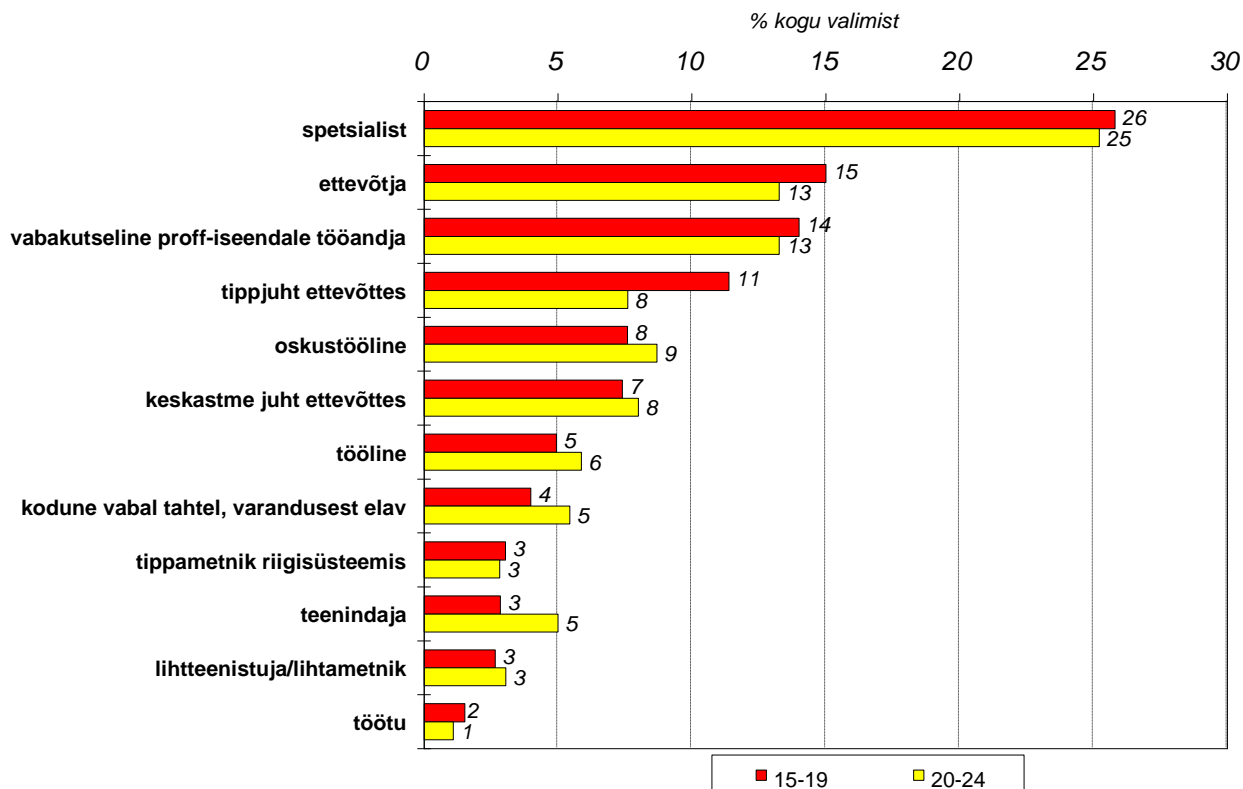
Oluline on ka ehk see, et **24% praegustest spetsialistidest-juhtidest** ettevõtjaist näeb ennast tulevikus vabakutselise profi-iseendale tööandjana

Kujutus tulevase ametialasest staatusest

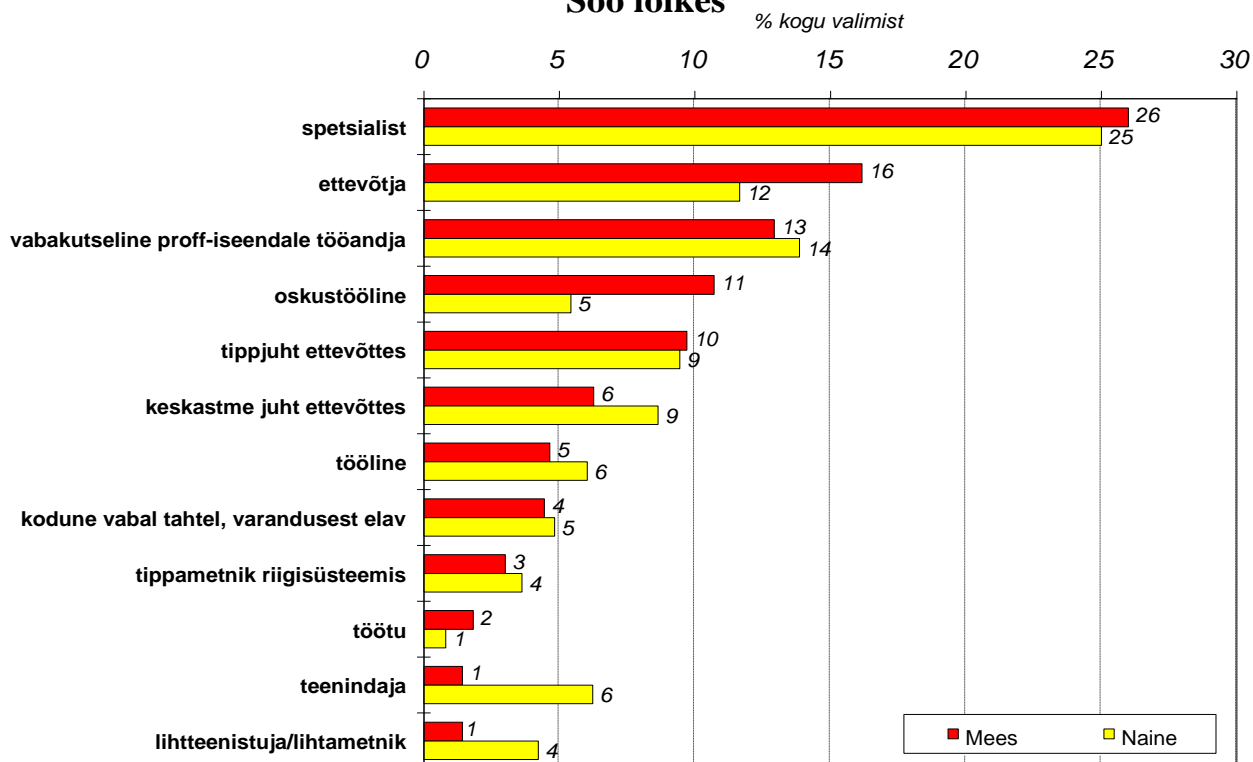
Kujutus tulevases ametialasest staatusest

Vanuse lõikes

Kujutus tulevases ametialasest staatusest

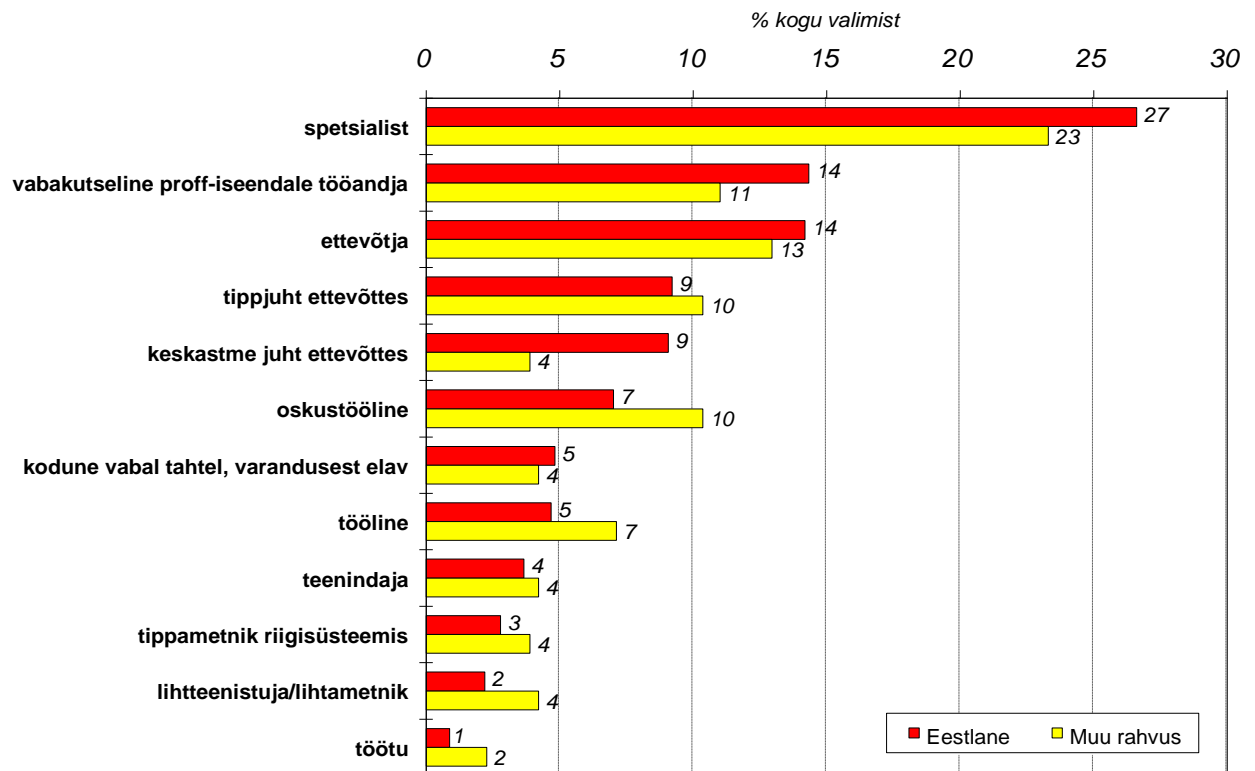
Soo lõikes

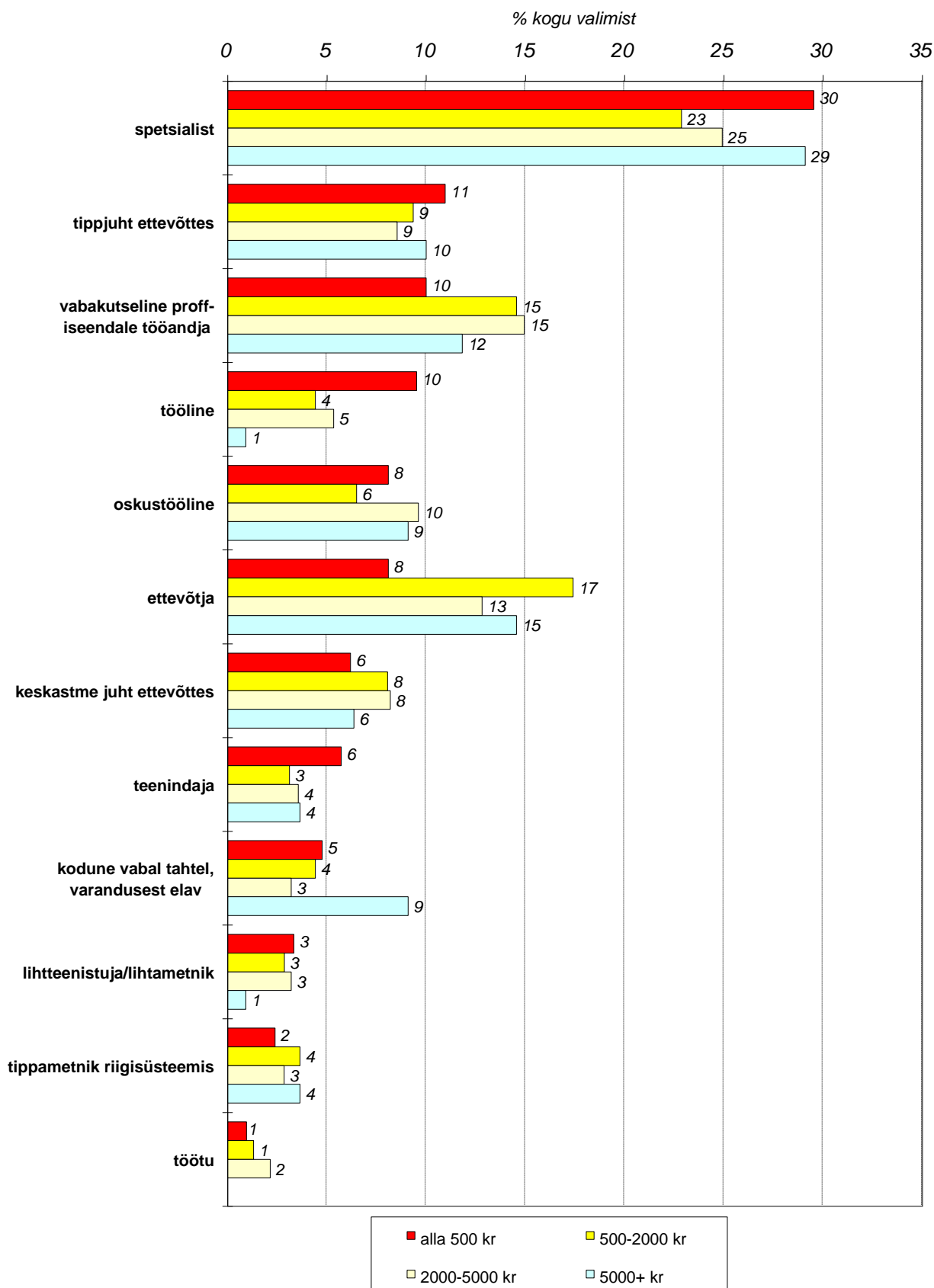

Kujutus tulevase ametialasest staatusest

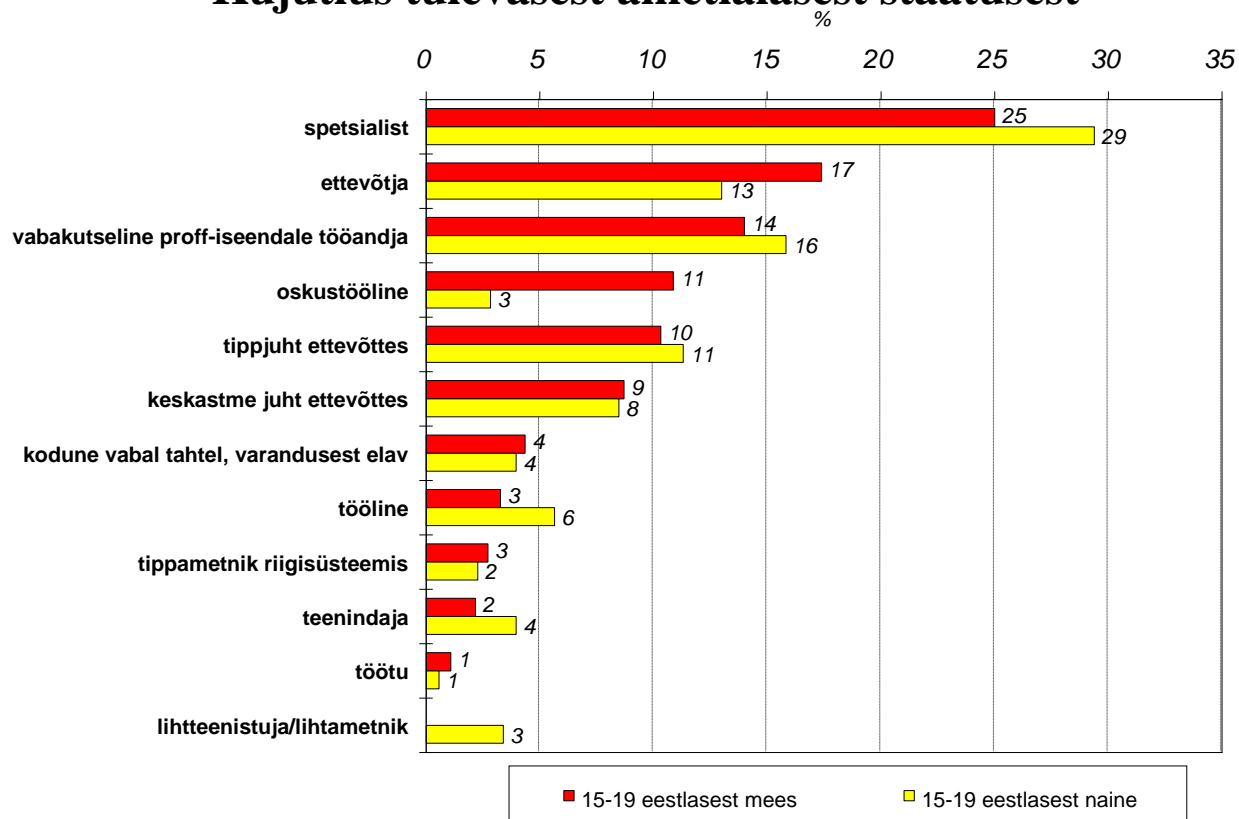
Rahvuse lõikes

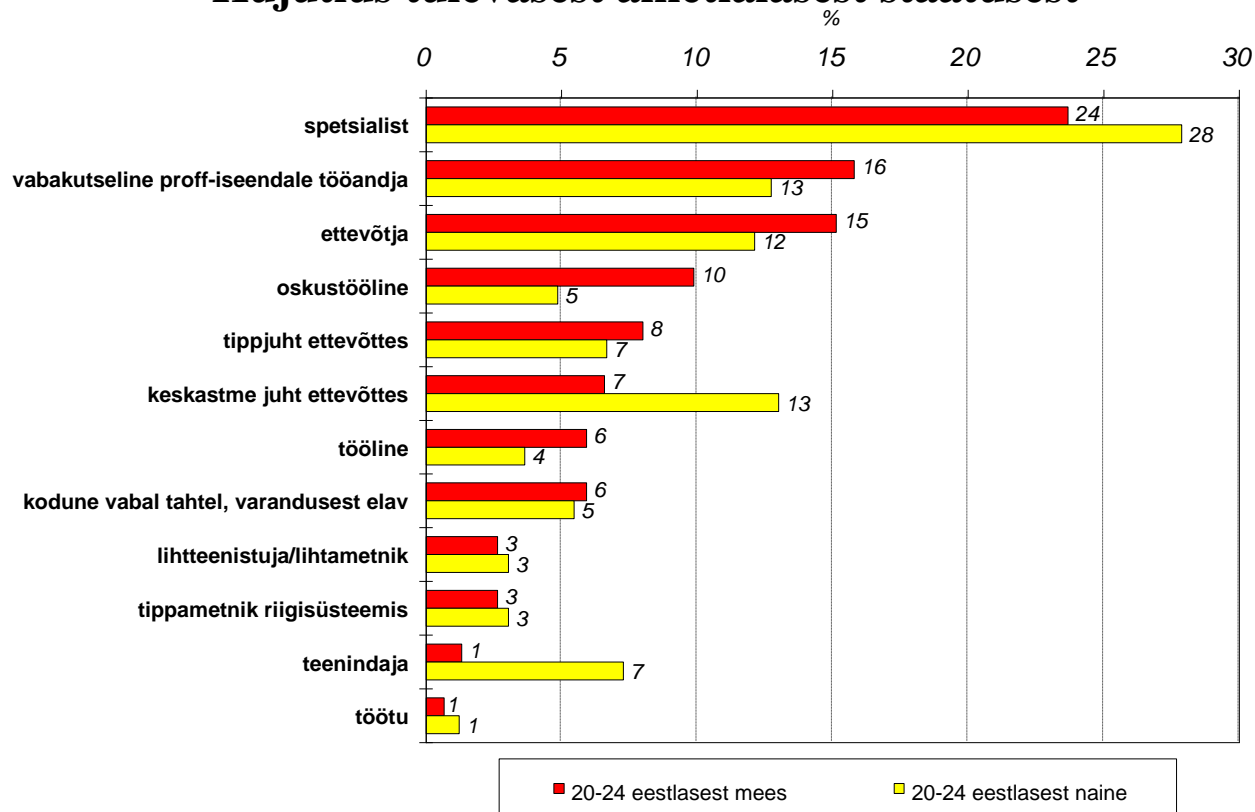
Kujutus tulevasest ametialasest staatusest Jõukusrühmade lõikes

Kujutus tulevases ametialasest staatusest

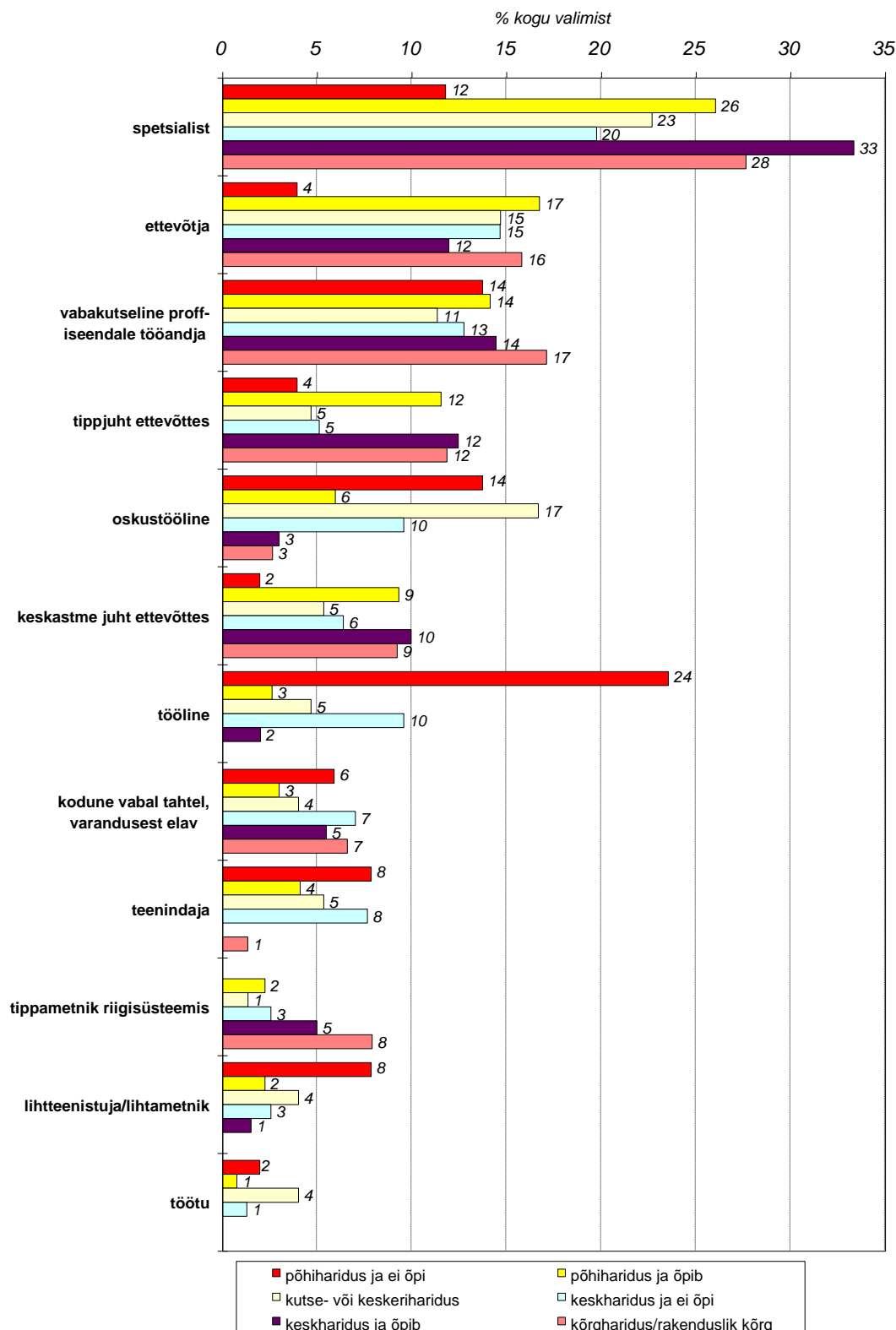

Kujutus tulevases ametialasest staatusest

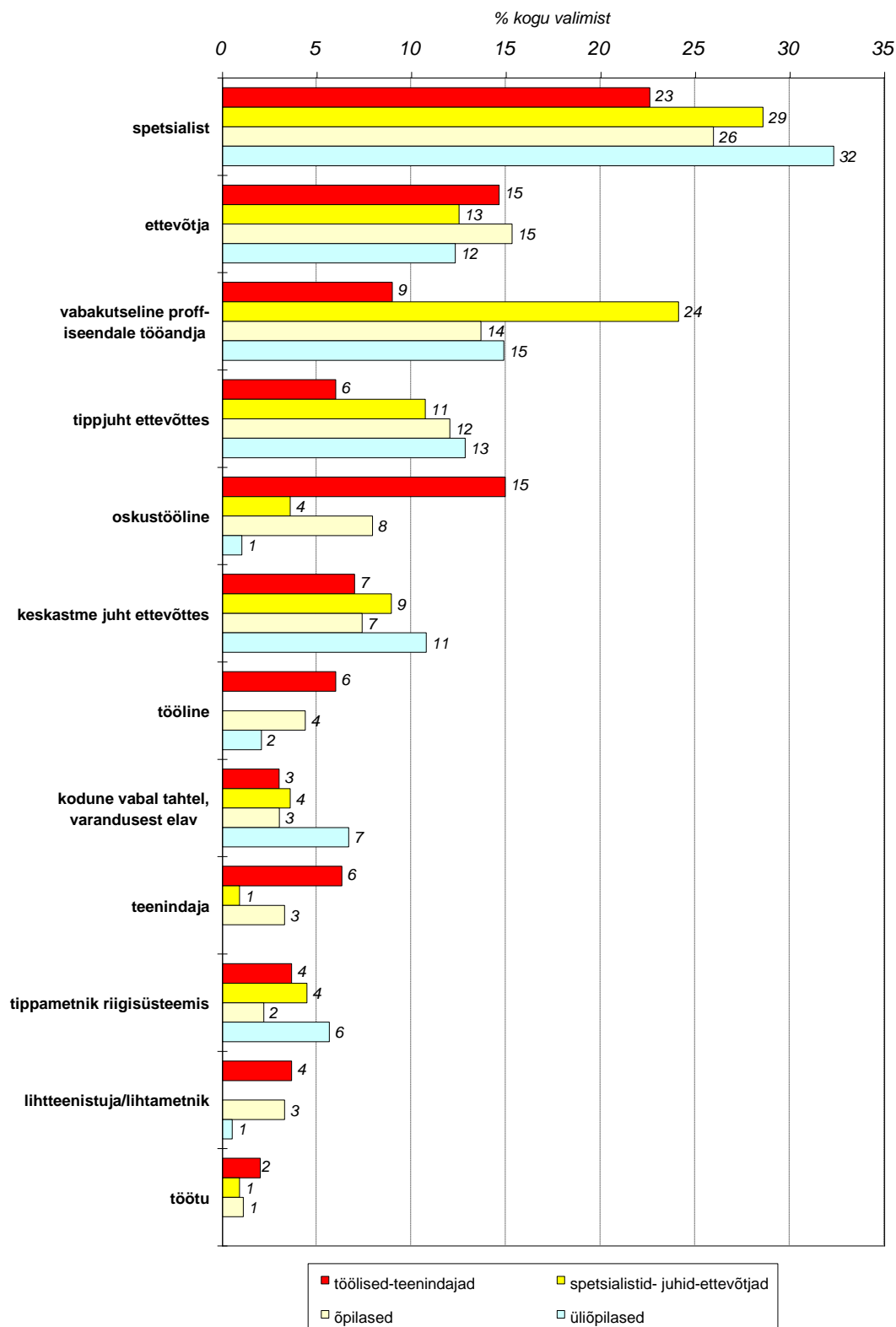
Kujutlus tulevasest ametialasest staatusest

Hariduse lõikes

Kujutlus tulevasest ametialasest staatusest

Staatuse lõikes

3. Tulevased tööturud

Siin oli küsimuseks, millisel tööturul näete tulevikus oma töökohti? Ette anti 8 põhivarianti + võimalus lisada variant, mida loetelus ei esine. Seejuures sai iga vastaja valida vaid ühe vastusvariandi.

Üsna ülekaalukaks nägemuseks osutus vastuskombinatsioon - **Eestis ja mujal Euroopa Liidus, mida eelistas 40% küsitletuist.**

Vaid Eestis näeb oma töökohti 26% küsitletutest.

Vaid Euroopa Liidus – 8%. Seega arvestab 48% noortest sellega, et töötab tulevikus ka mujal Euroopa Liidus.

Ülejäänud variandid on kõik suhteliselt vähe esindatud, kuid konkreetse variandina siiski märkimisväärselt.

Eestis ja Soomes näeb oma töökohti 8% (võiks lisada ka EL hulka)

Eestis ja Põhja-Ameerikas 6%

Eestis ja Venemaal 3%

Peamiselt Ameerikas 2%

Venemaal 1%

Muu variant 5%

Võttes kokku kõik variandid, kus ei sisaldu Eestit ja jättes välja väga originaalsed “mujal” vastused, ilmneb et **vaid väljaspool Eestit** näeb oma tulevase töökohti 11% noortest

Muude variantide all domineerib vastus kogu maailmas

Märkimisväärne on, et Eesti ning Eesti ja Soome osatähtsus kasvab vanemas rühmas (realism?) ja vastavalt väheneb EL osakaal.

Ka naistel on **vaid Eesti** osakaal meestest suurem, ülejäänud erinevused on väikesed.

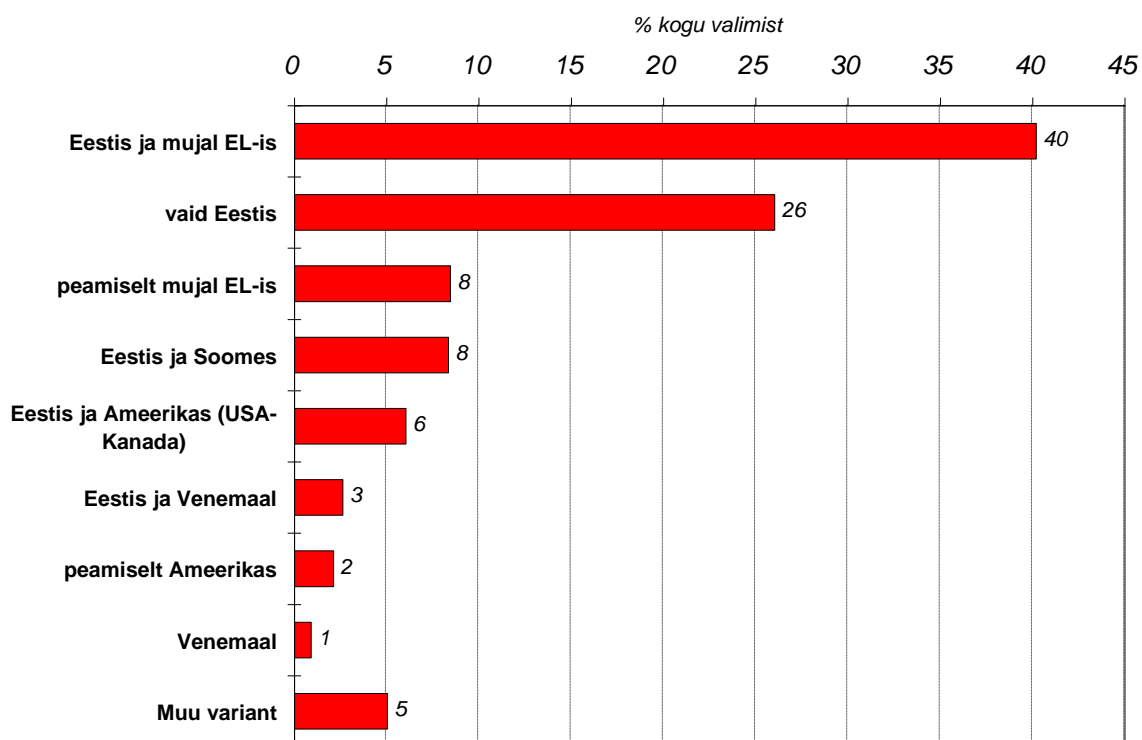
Venemaad näevad tööturuna peamiselt venelased, kuid ühtlasi näevad nad enam ka **vaid Euroopa Liitu** ja vähem nii puhtalt Eestit kui Eesti-EL kombinatsiooni.

Jällegi mõnevõrra ootamatult pole jõukusrühmade erinevused väga suured. 1. rühm näeb tööturuna **vaid Eestit** küll keskmisest veidi enam, kuid Eestit koos EL-ga ja muid variante pea samaväärselt ülejäänutega. Viimaste vahel pole samuti suuri erinevusi.

Euroopa Liidule (sealjuures koos Eestiga), on huvitaval kombel keskmisest enam orineteerunud kaks haridusrühma – põhiharidus, kuid praegu õpib ning keskharidus, kuid praegu õpib. Haridustee lõpetanud noored, sõltumata selle tasemest, on seega keskmisest konservatiivsemad ehk eestikesksemad, kusjuures madalama haridustaseme juures lisandub vaatevälja ka Soome.

Ülaltooduga haakub ka tulemus, et keskmisest enam on EL-tööturule orienteeritud üliõpilased, kuid sinna hulka ei kuulu Soome.

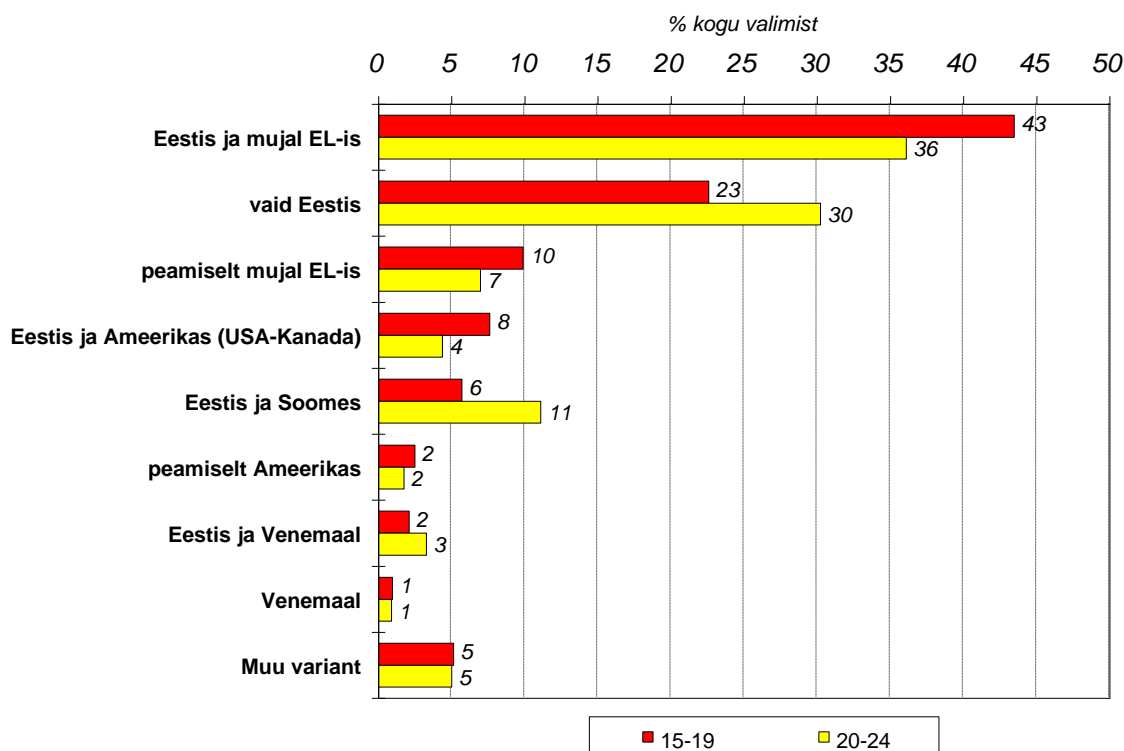
Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada

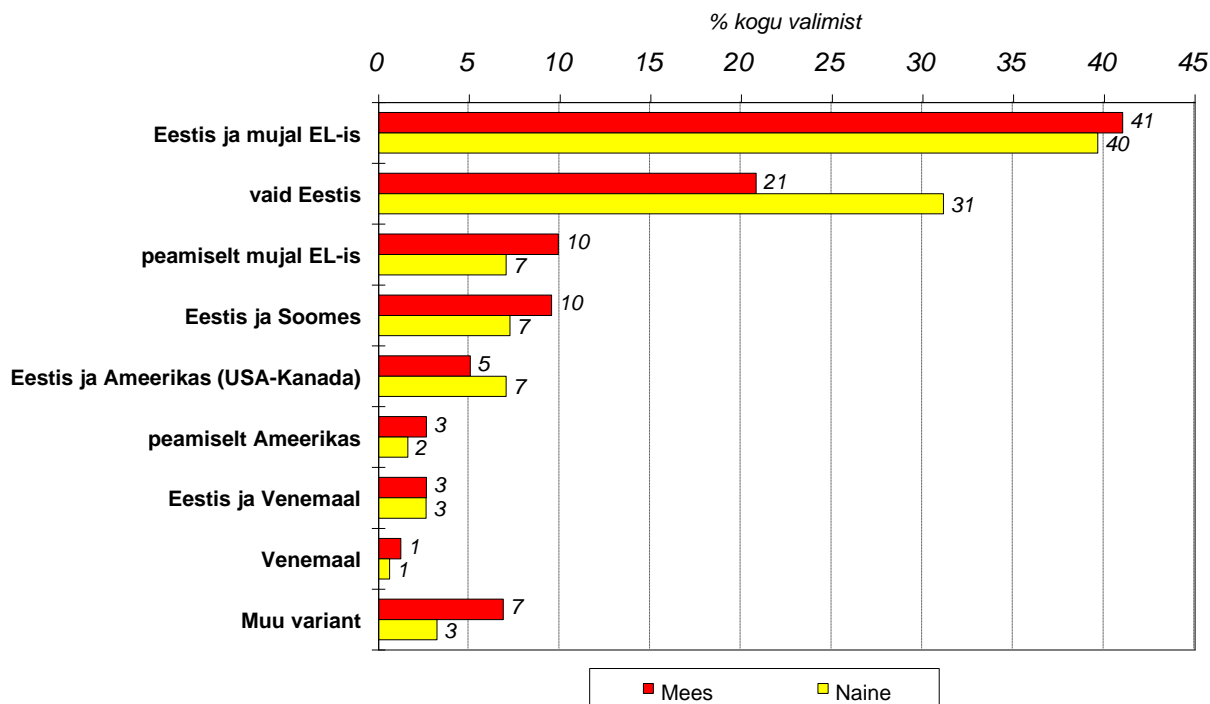
K44MUU. Millisel tööturul näete tulevikus oma töökohti?

- 20 kogu maailmas
 5 ei oska öelda
 Holland
 Inglismaal, kuna olen seal varem töötanud
 Soome
 Aafrika merel
 kus saab
 seal kus palju palka saab
 eesti- suurbritannia-ameerika
 Pariis
 Eesti ja euroopa mitte euroliit
 nato
 Kanada
 Kreekas
 kus iganes

Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada Vanuse lõikes

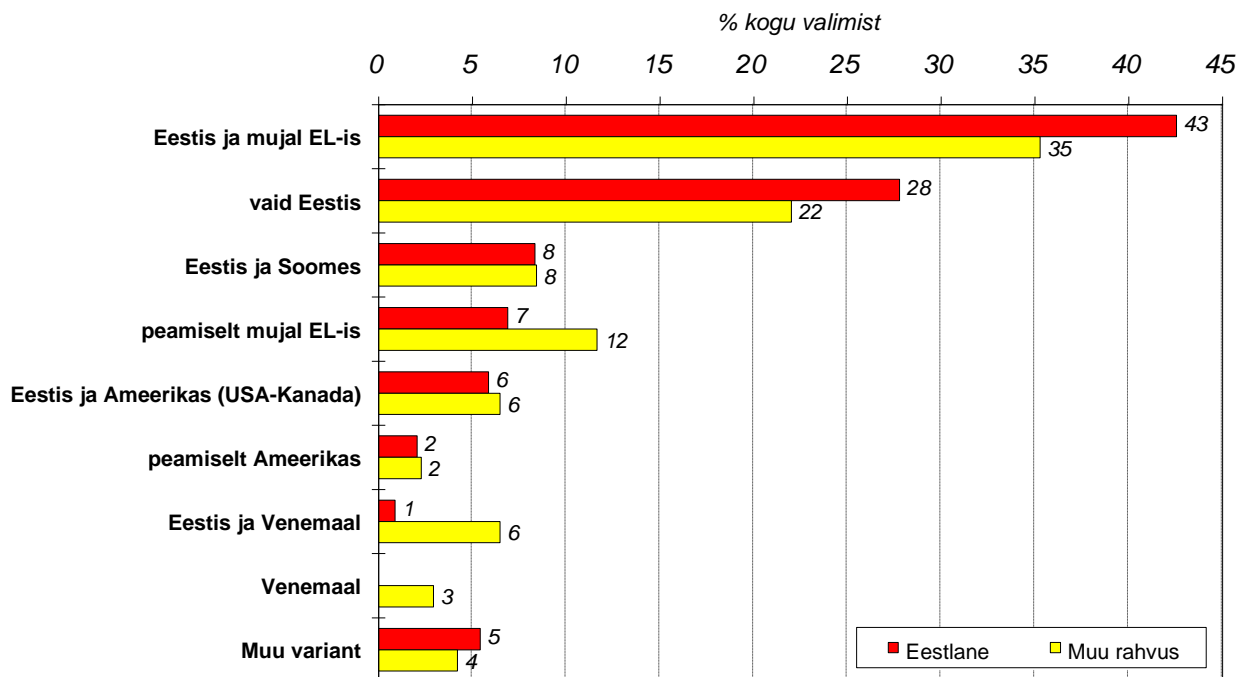

Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada Soo lõikes

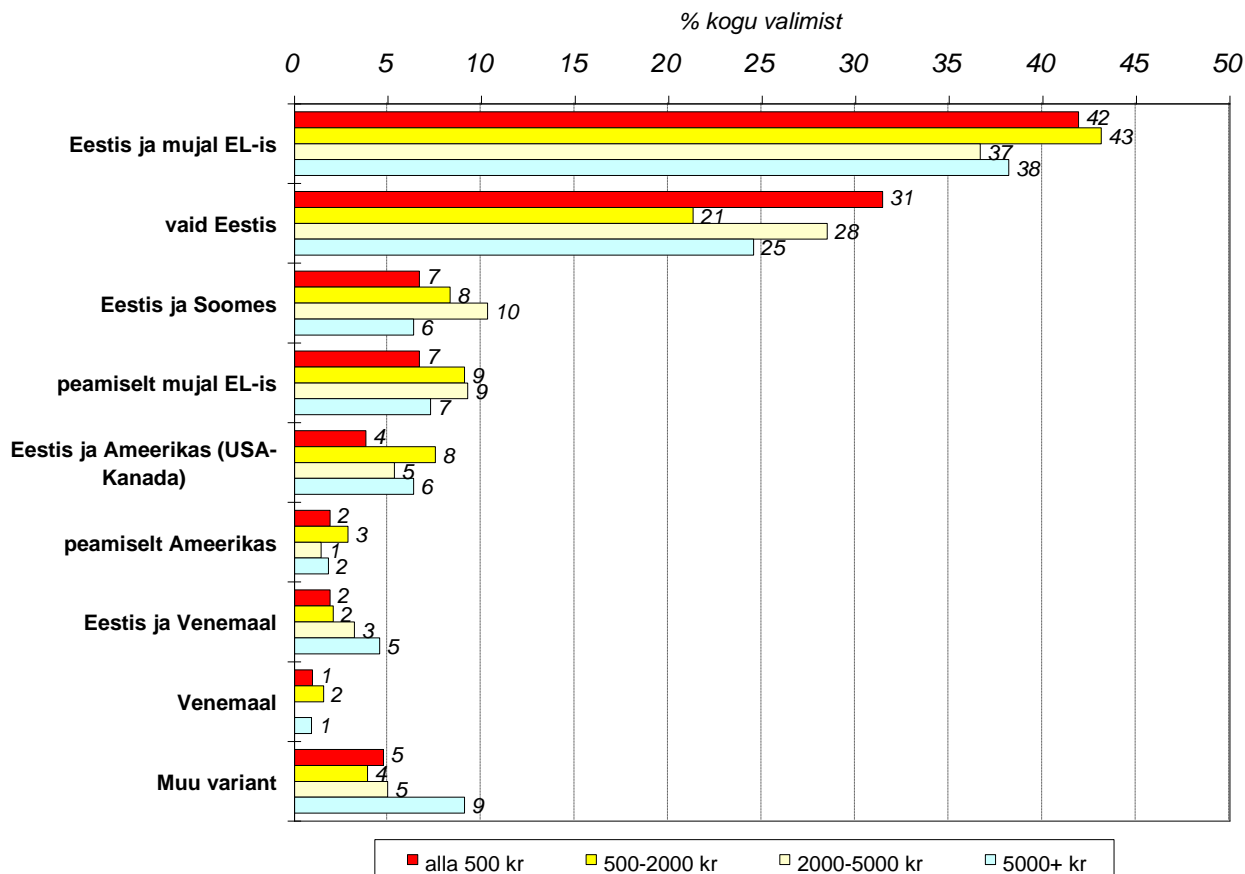

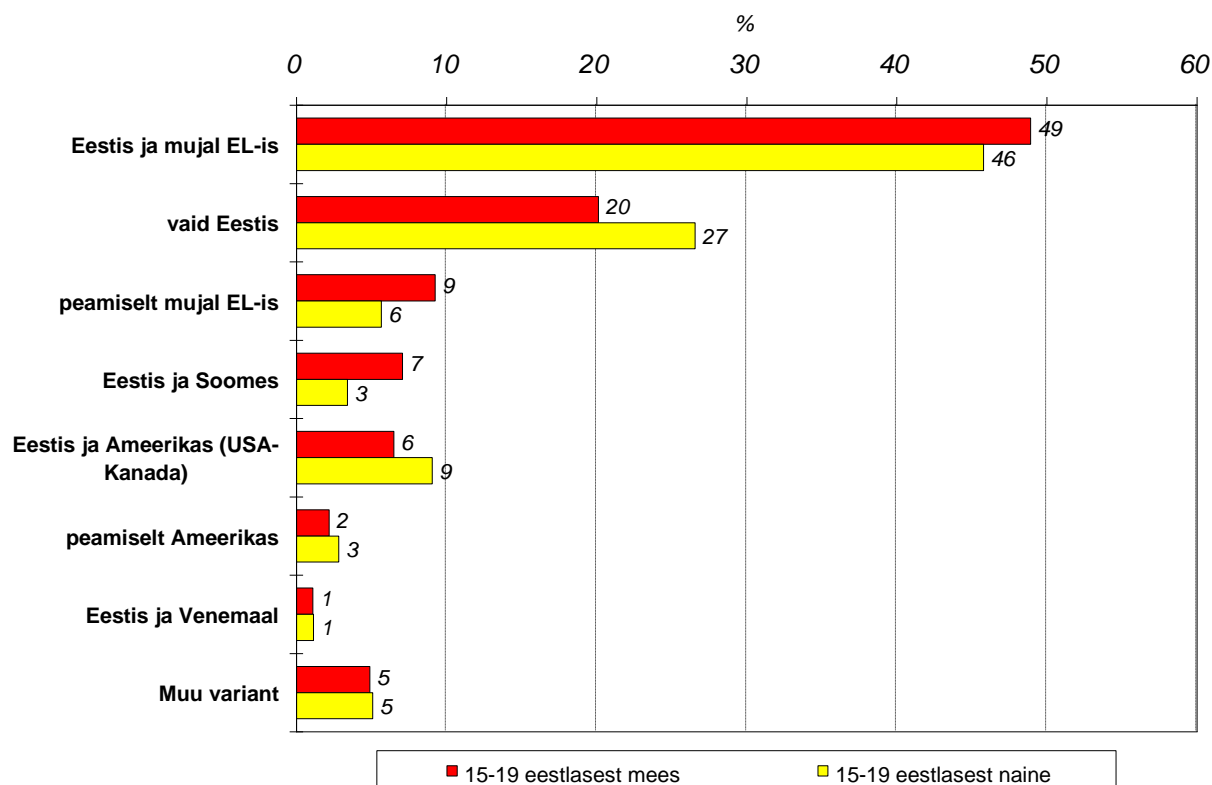
Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada Rahvuse lõikes

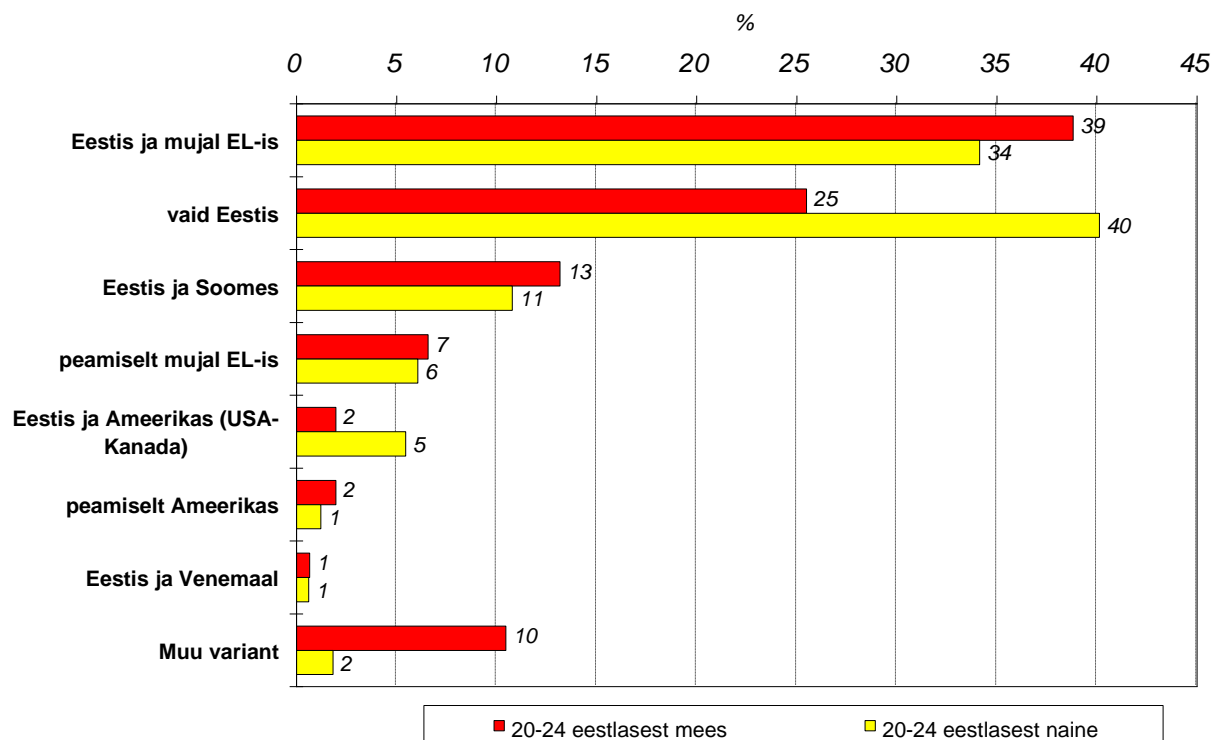
Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada Jõukusrühmade lõikes

Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada

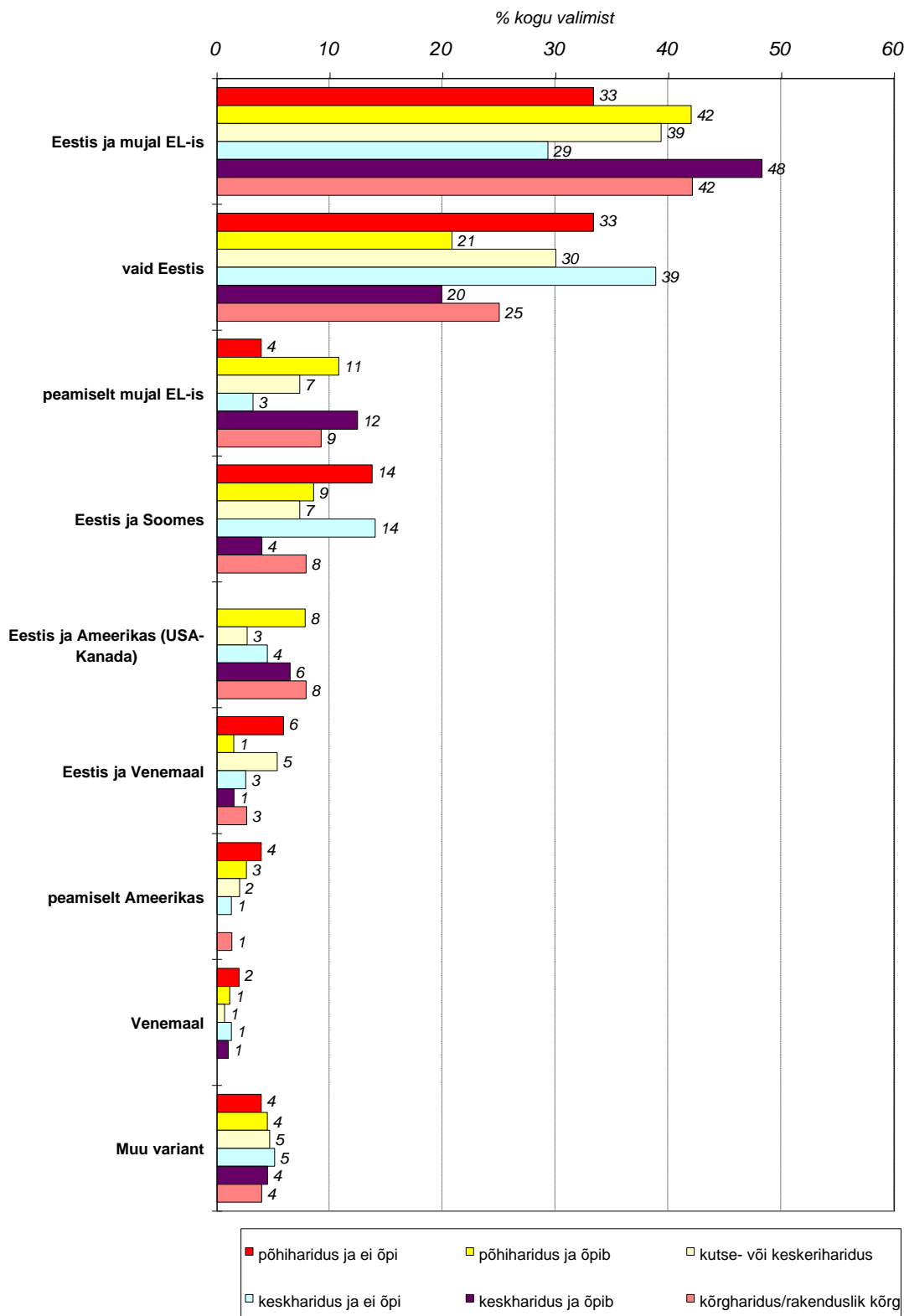

Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada

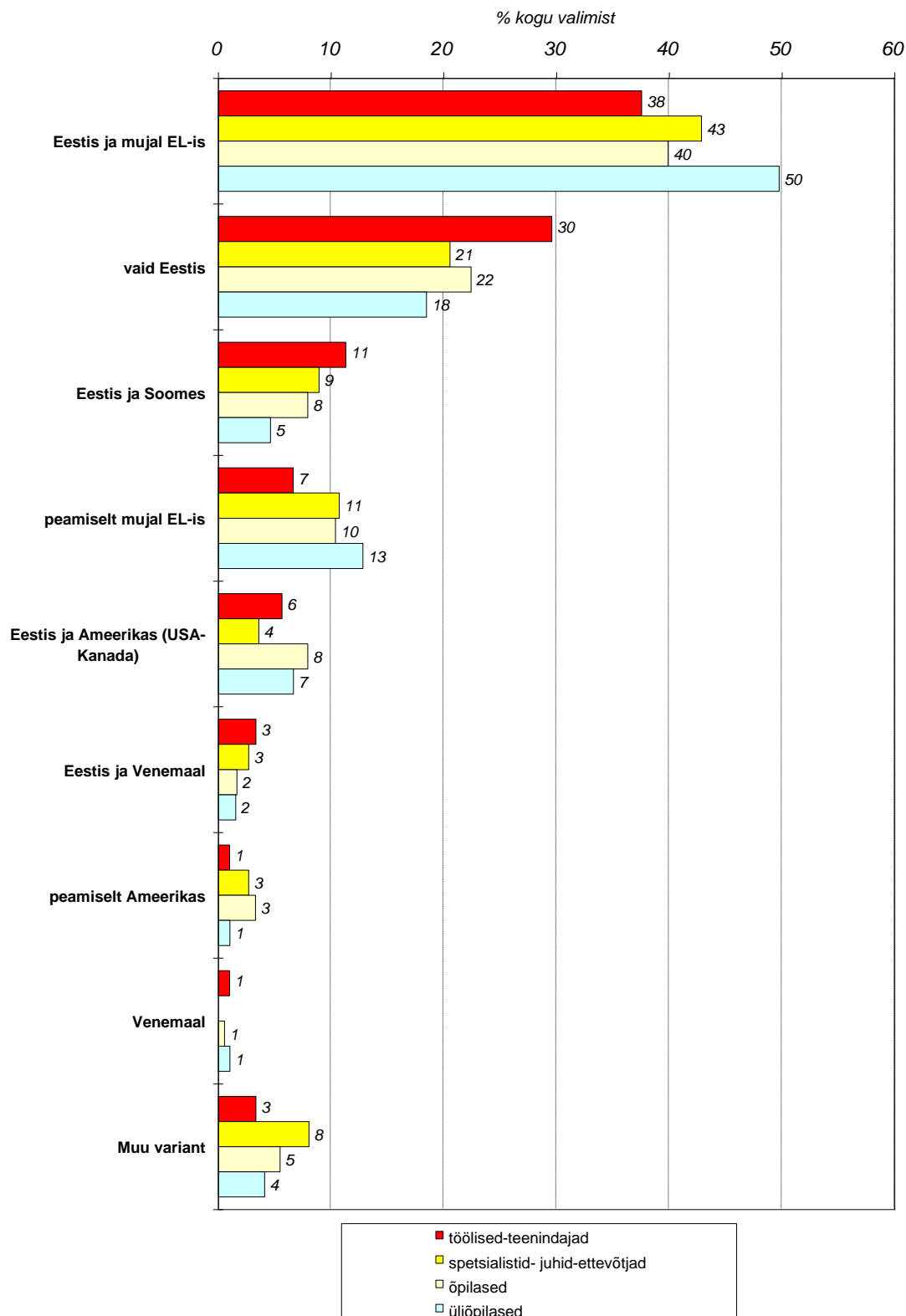
Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada

Hariduse lõikes

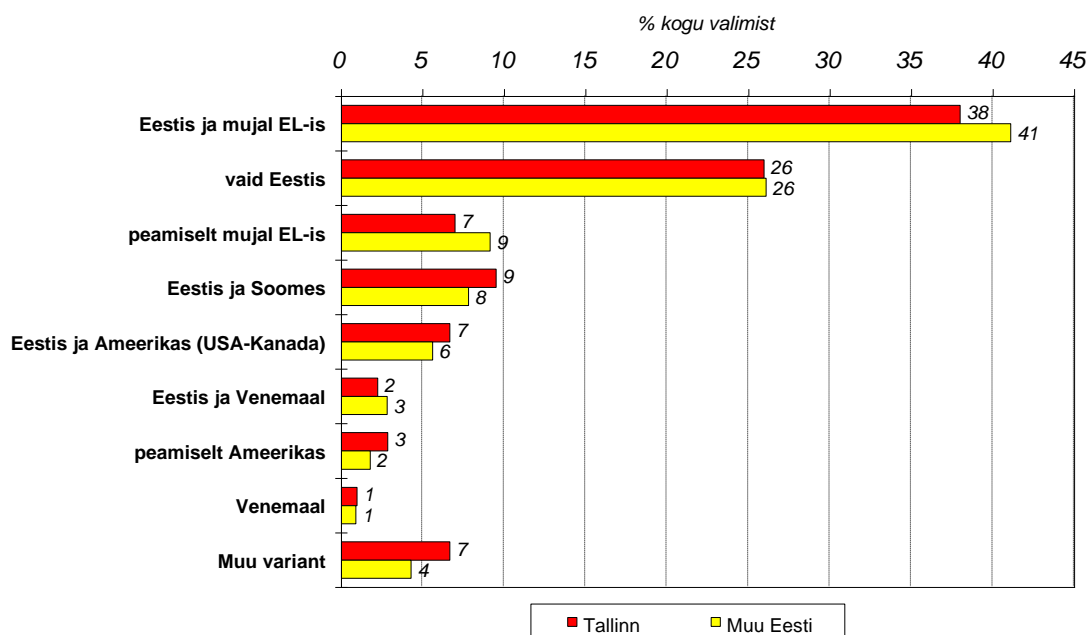
Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada

Staatuse lõikes

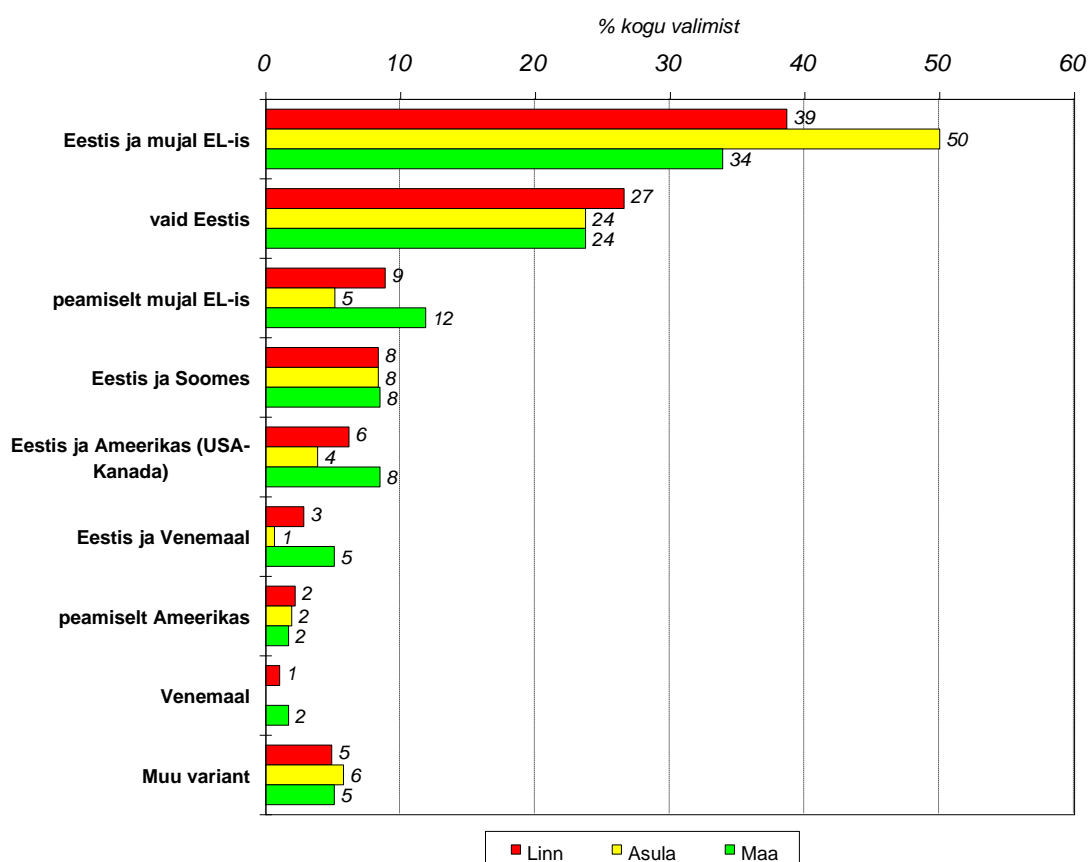
Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada

Piirkonna lõikes

Millisel tööturul soovitakse tulevikus töötada

Elukoha tüübi lõikes

4. Euroopa Liidu olemus

Lahtisele küsimusele, ***mis asi on Euroopa Liit*** ja millele pidi vastatama oluliste iseloomulike märksõnadega, saadi järgmine pilt.

Jättes kõrvale *ühendus, liit* märksõnad ning muud statistiliselt mittekoonduvad mõisted, on Euroopa Liit noorte silmis eeskätt järgmine.

Positiivne ja tervikuna ülekaalus kuvand

Elatustaseme tõus / majanduskasv / areng

Vabad piirid / liikumine / reisimine

Võimalused / valikud / lootused

Vabadus / avatus / lihtsus

Positiivne lisakuvand

Töökohad

Toetused ja abid

Oluline negatiivne kuvand

Jama, mõttetu organisatsioon

Kõrged hinnad / elukallidus

Tundmatu / keeruline

Vaadates kuvandite aktsentide erinevusi alamrühmiti, siis peamistes positiivsetes tunnustes on neid vähe. Võttes lisaks ka kõrvaltunnused, on nägemuste erinevused järgmised.

15-19 – toetused ja abi, Euro – üks raha, kuid piirangud ja sõltuvus

20-24 – Võimalused / valikud / lootused, Vabadus / avatus / lihtsus, kuid tundmatu ja keeruline

M – Jama, mõttetu organisatsioon, Vabad piirid / liikumine / reisimine, Töökohad

N – Kõrged hinnad / elukallidus, tundmatu/keeruline

Eestlased – Vabad piirid / liikumine / reisimine, Suur / võimas, Piirangud / sõltuvus / euronõuded

Venelased - Jama, mõttetu organisatsioon, Võimalused / valikud / lootused, Töökohad

K49. Mis asi on Teie arvates Euroopa Liit?

4	VANUS	15-19	20-24	TOTAL
	Ühendus/liit	88	61	149
	Muu	67	62	129
	Elatustaseme tõus/majanduskasv/areng	68	55	123
	Jama,mõttetu org	65	57	122
	Kõrged hinnad/elukallidus	59	55	114
	Vabad piirid/liikumine/reisimine	55	44	99
	Võimalusi, valikuid rohkem/lootus	38	52	90
	Rokem töökohti	43	39	82
	Tundmatu, keeruline	34	42	76
	Toetused/abi	31	23	54
	Muu negatiivne	25	27	52
	Vajalik/kasulik/muu positiivne	34	16	50
	Vabadus/avatus/lihtsus	21	27	48
	Euro/üks raha	25	13	38
	Kindlustunne/turvaline/stabiilsus	20	17	37
	Võõrtöajõud/migratsioon	14	18	32
	Suur/võimas	17	12	29
	Ei tea/ei oska öelda/ei huvita	8	19	27
	Piirangud/sõltuvus	18	8	26
	Euronõuded	7	17	24
	Uued seadused/bürokraatia	9	14	23
	Vaba tööturg/töajõu vaba liikumine	10	13	23
	Koostöö/sidemed/integratsioon	12	10	22
	Iseseisvuse lõpp/vähenemine	13	8	21
	Huvitav/põnev/üllatav	10	8	18
	Nagu NL	5	13	18
	Õppimisvõimalused	10	7	17
	Identiteet kaob	9	7	16
	Meie tulevik	10	3	13
	Tööd jääb vähemaks	7	3	10
	Globaliseerumine	6	4	10
	Uus asi	8	2	10
	TOTAL	846	756	1602

4	SUGU	Mees	Naine	TOTAL
	Ühendus/liit	77	72	149
	Muu	62	67	129
	Elatustaseme tõus/majanduskasv/areng	57	66	123
	Jama,mõttetu org	64	58	122
	Kõrged hinnad/elukallidus	40	74	114
	Vabad piirid/liikumine/reisimine	59	40	99
	Võimalusi, valikuid rohkem/lootus	46	44	90
	Rokem töökohti	44	38	82
	Tundmatu, keeruline	33	43	76
	Toetused/abi	24	30	54
	Muu negatiivne	23	29	52
	Vajalik/kasulik/muu positiivne	31	19	50
	Vabadus/avatus/lihtsus	24	24	48
	Euro/üks raha	17	21	38
	Kindlustunne/turvaline/stabiilsus	16	21	37
	Võõrtööjõud/migratsioon	18	14	32
	Suur/võimas	11	18	29
	Ei tea/ei oska öelda/ei huvita	17	10	27
	Piirangud/sõltuvus	13	13	26
	Euronõuded	12	12	24
	Uued seadused/bürokraatia	11	12	23
	Vaba tööturg/tööjõu vaba liikumine	16	7	23
	Koostöö/sidemed/integratsioon	10	12	22
	Iseseisvuse lõpp/vähenemine	9	12	21
	Huvitav/põnev/üllatav	8	10	18
	Nagu NL	11	7	18
	Õppimisvõimalused	7	10	17
	Identiteet kaob	8	8	16
	Meie tulevik	9	4	13
	Globaliseerumine	6	4	10
	Tööd jääb vähemaks	4	6	10
	Uus asi	3	7	10
	TOTAL	790	812	1602

4	RAHVUS	Eestlane	Venelane/ muu rahvus	TOTAL
	Ühendus/liit	108	41	149
	Muu	93	36	129
	Elatustaseme tõus/maj kasv/aren	90	33	123
	Jama,mõttetu org	83	39	122
	Kõrged hinnad/elukallidus	85	29	114
	Vabad piirid/liikumine/reisimine	83	16	99
	Võimalusi, valikuid rohkem/lootus	61	29	90
	Rokem töökohti	53	29	82
	Tundmatu,keeruline	54	22	76
	Toetused/abi	39	15	54
	Muu negatiivne	38	14	52
	Vajalik/kasulik/muu positiivne	32	18	50
	Vabadus/avatus/lihtsus	30	18	48
	Euro/üks raha	30	8	38
	Kindlustunne/turvaline/stabiilsus	29	8	37
	Võõrtöajõud/migratsioon	21	11	32
	Suur/võimas	24	5	29
	Ei tea/ei oska öelda/ei huvita	14	13	27
	Piirangud/sõltuvus	22	4	26
	Euronõuded	22	2	24
	Uued seadused/bürokraatia	14	9	23
	Vaba tööturg/töajõu vaba liikumine	20	3	23
	Koostöö/sidemed/integratsioon	17	5	22
	Iseseisvuse lõpp/vähenemine	17	4	21
	Huvitav/põnev/üllatav	7	11	18
	Nagu NL	14	4	18
	Õppimisvõimalused	14	3	17
	Identiteet kaob	16	0	16
	Meie tulevik	11	2	13
	Globaliseerumine	5	5	10
	Tööd jääb vähemaks	7	3	10
	Uus asi	6	4	10
	TOTAL	1159	443	1602

5. Vaba aja ja raha kasutus

5.1. Noorte vaba aja kasutus

Vaba aeg defineeriti küsimuses sellise ajana, mis jääb üle põhikohustustest – tööst, õppimisest ja kodu korrashoiust.

Valdavaks ja ülekaalukaks vaba aja veetmise viisiks on noortele sõpradega ajaveetmine (53% nimetas kahe peamise ajaviitmise viisi hulka). Teiseks ja kolmandaks ajaveetmise viisiks on suhteliselt võrdselt *spordi ja kehakultuuriga tegelemine* ning *telesaadete vaatamine* (18% ja 16% nimetas kahe peamise hulka).

Ülejäänud ajaveetmisviiside jaotus on juba suhteliselt ühtlane. Peamise kolmanda rühma moodustavad – *ilukirjanduse lugemine, internet ja infotehnoloogia, rock- ja pop muusika, diskod ja tantsusaalid ning looduses käimine* (kõik 10-12% noortest).

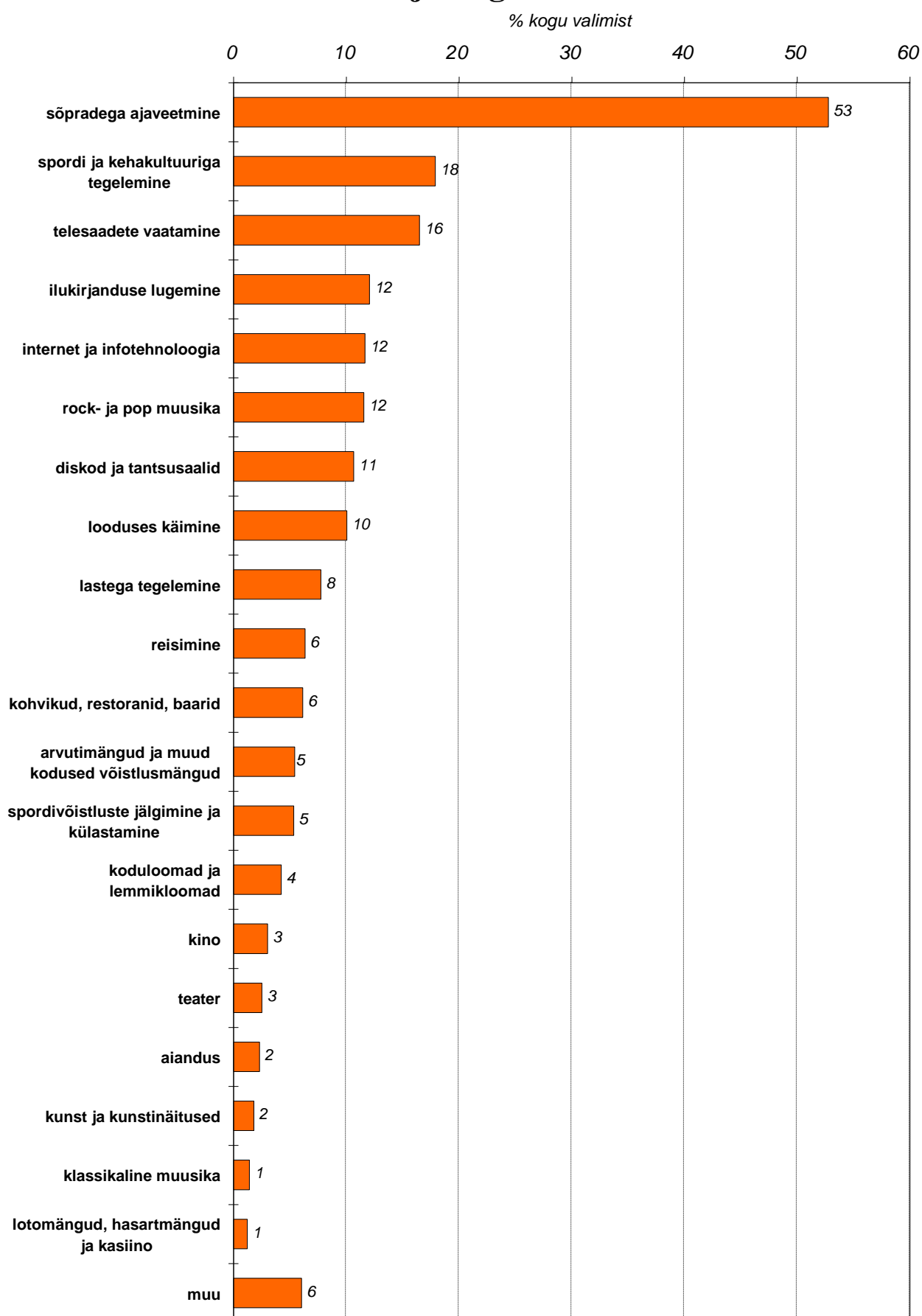
Vanuselised erinevused on siin mõistagi olemas – vanemal rühmal väheneb *sõpradega ajaveetmise ning diskode ja tantsusaalide* osatähtsus, kasvab aga *telesaadete, ilukirjanduse, looduses käimise ning lastega tegelemise* osatähtsus.

Naistel on võrreldes meestega suurem osatähtsus *sõpradega ajaveetmisel, telesaadete vaatamisel, diskodel ja tantsusaalidel, looduses käimisel, ilukirjandusel ning kinol*. Mõnevõrra üllatavalt ei ole aga naistel ülekaalu *lastega tegelemise* positsioonis (ilmselt ei käsitleta vaba aja tegevusena). Meestel on naistega võrreldes tähtsamal kohal *sport ja kehakultuur, rock- ja pop muusika, internet ja infotehnoloogia, spordivõistluste jälgimine ning arvutimängud ja kodused võistlusmängud*.

Rahvuselised erinevuse noorte vaba aja veetmise struktuuris ei ole antud mõõtmisviisi juures märkimisväärsed. Venelastel on võrreldes eestlastega suhteliselt kõrgemal kohal vaid *diskod ja tantsusaalid* ning *looduses käimine*.

Jõukusrühmades võib välja tuua samuti vaid üksikud olulised erinevused ning need puudutavad eeskätt viimast, 4-ndat rühma – keskmisest märksa olulisemal kohal on *spordi- ja kehakultuuriga ning lastega tegelemine* ning vähemoluline *sõpradega ajaveetmine*.

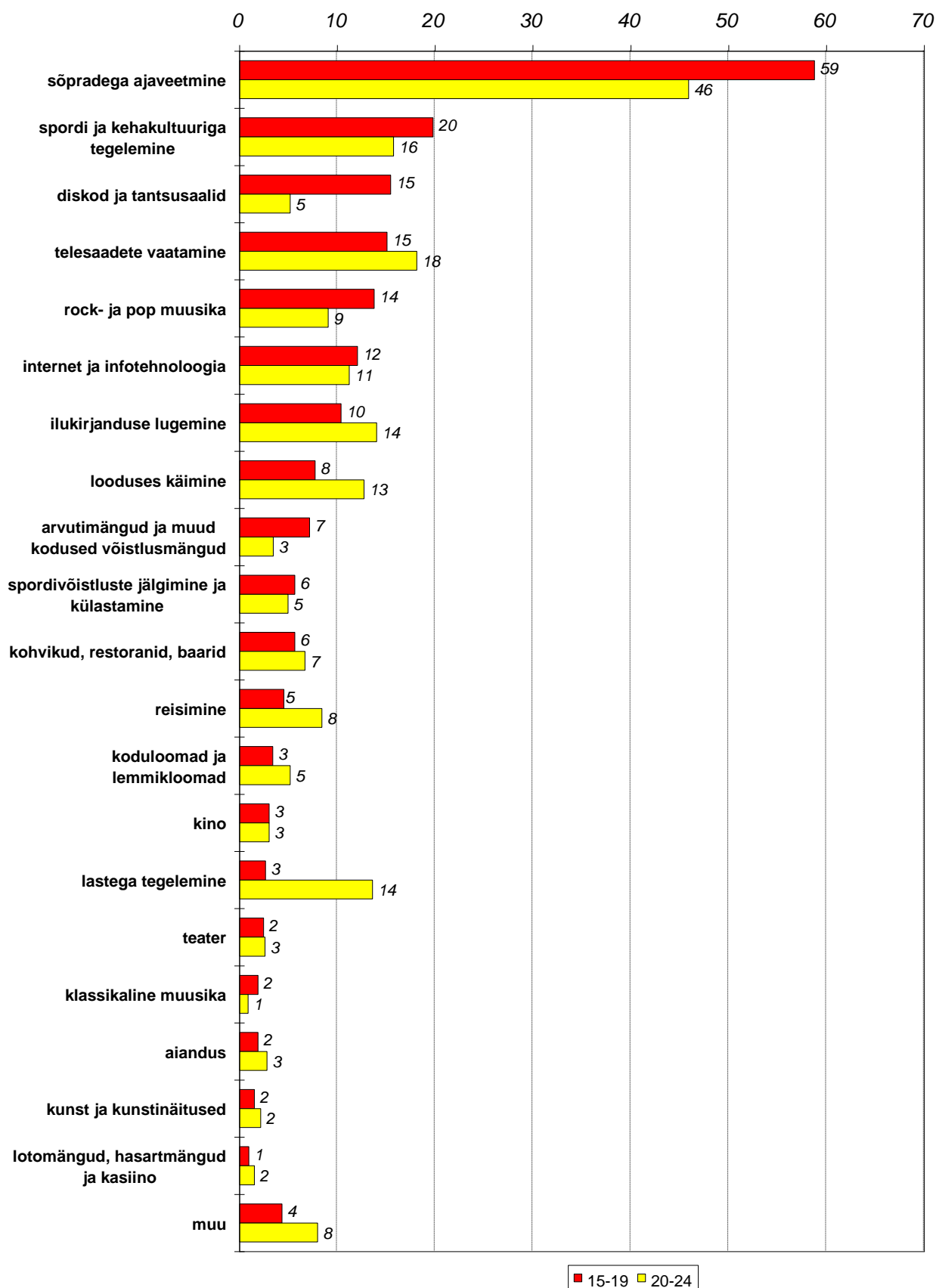
Vabal ajal tegeletakse...

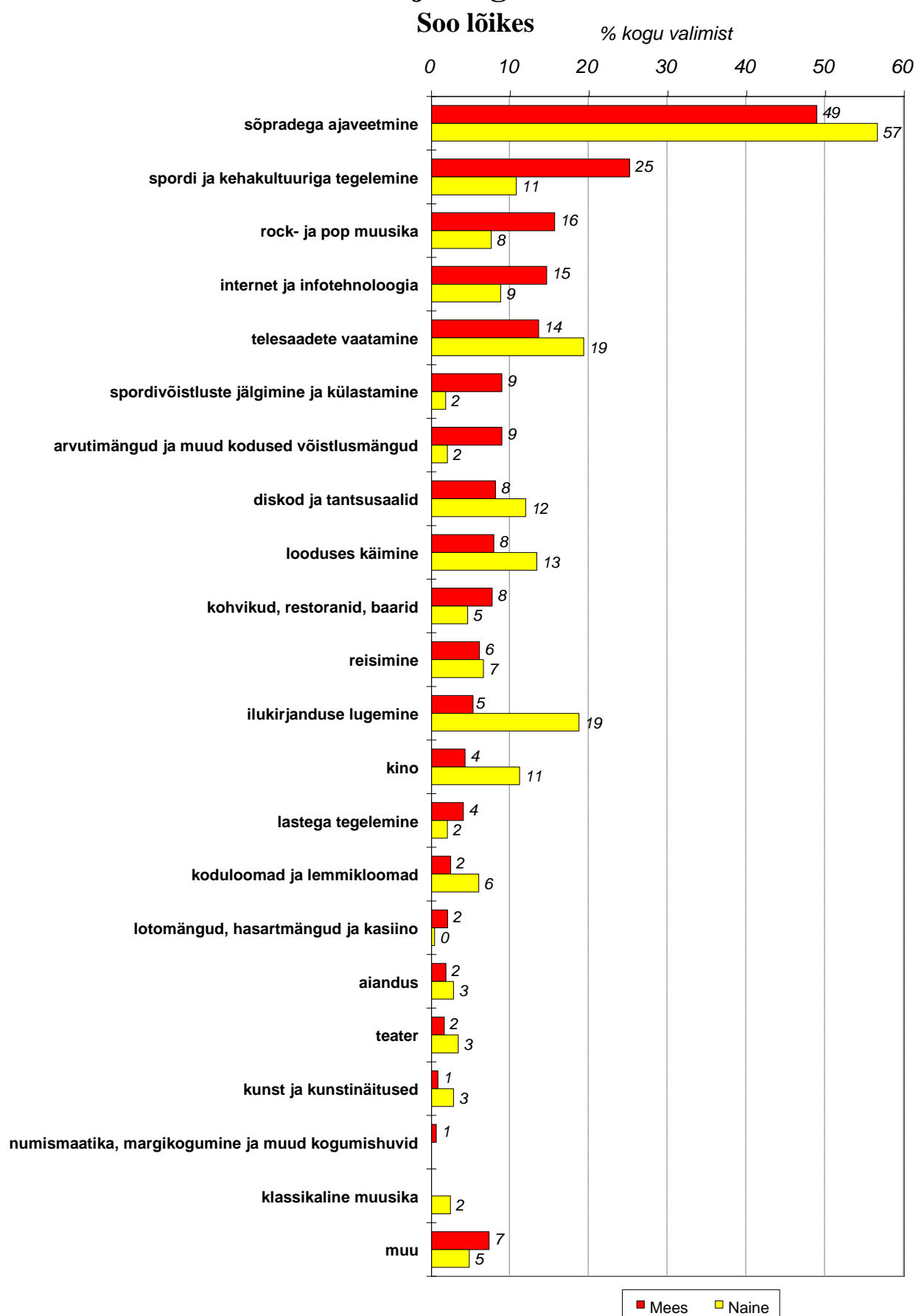
Vabal ajal tegeletakse...

Vanuse lõikes

% kogu valimist

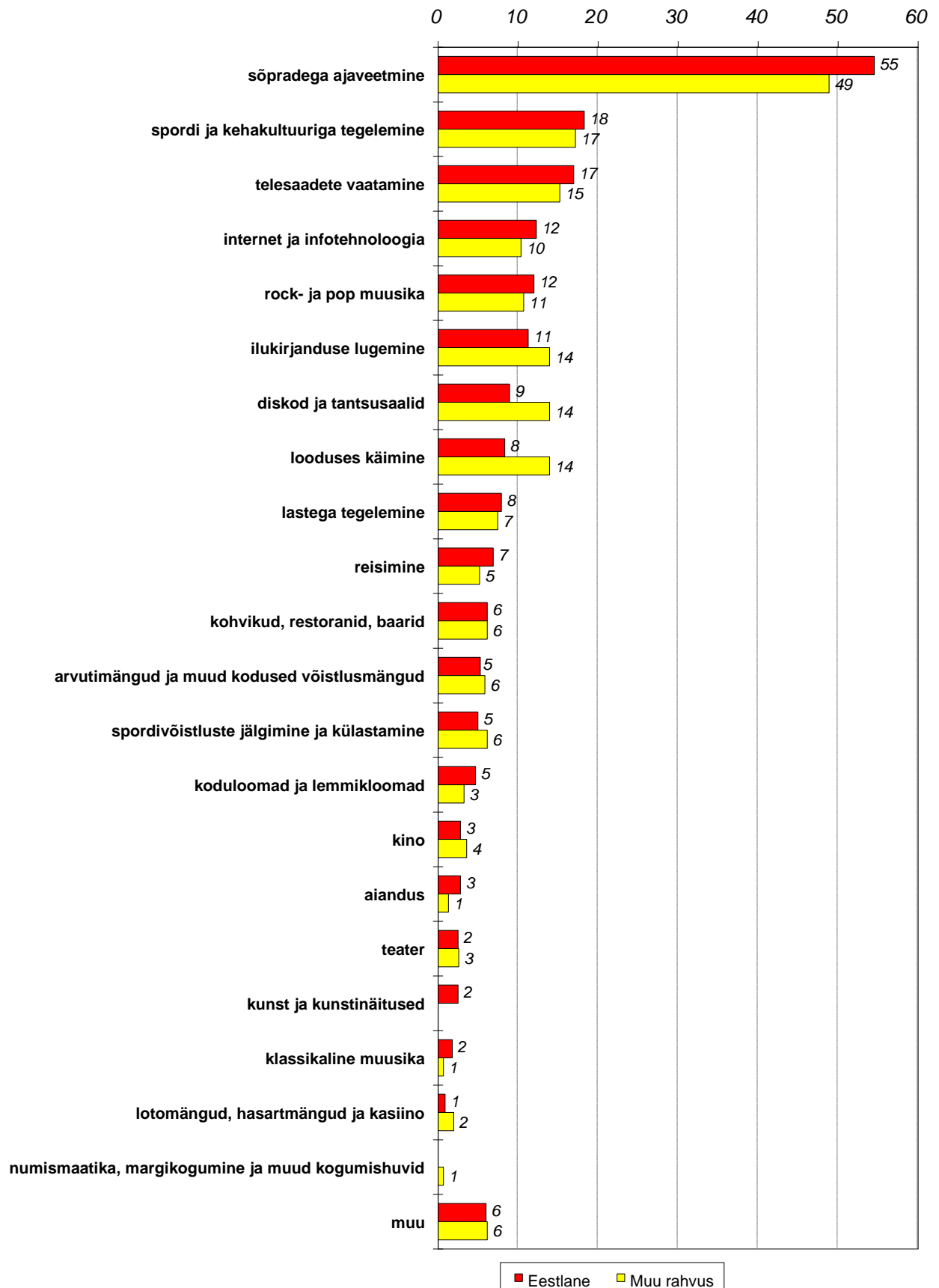
Vabal ajal tegeletakse...

Vabal ajal tegeletakse...

Rahvuse lõikes

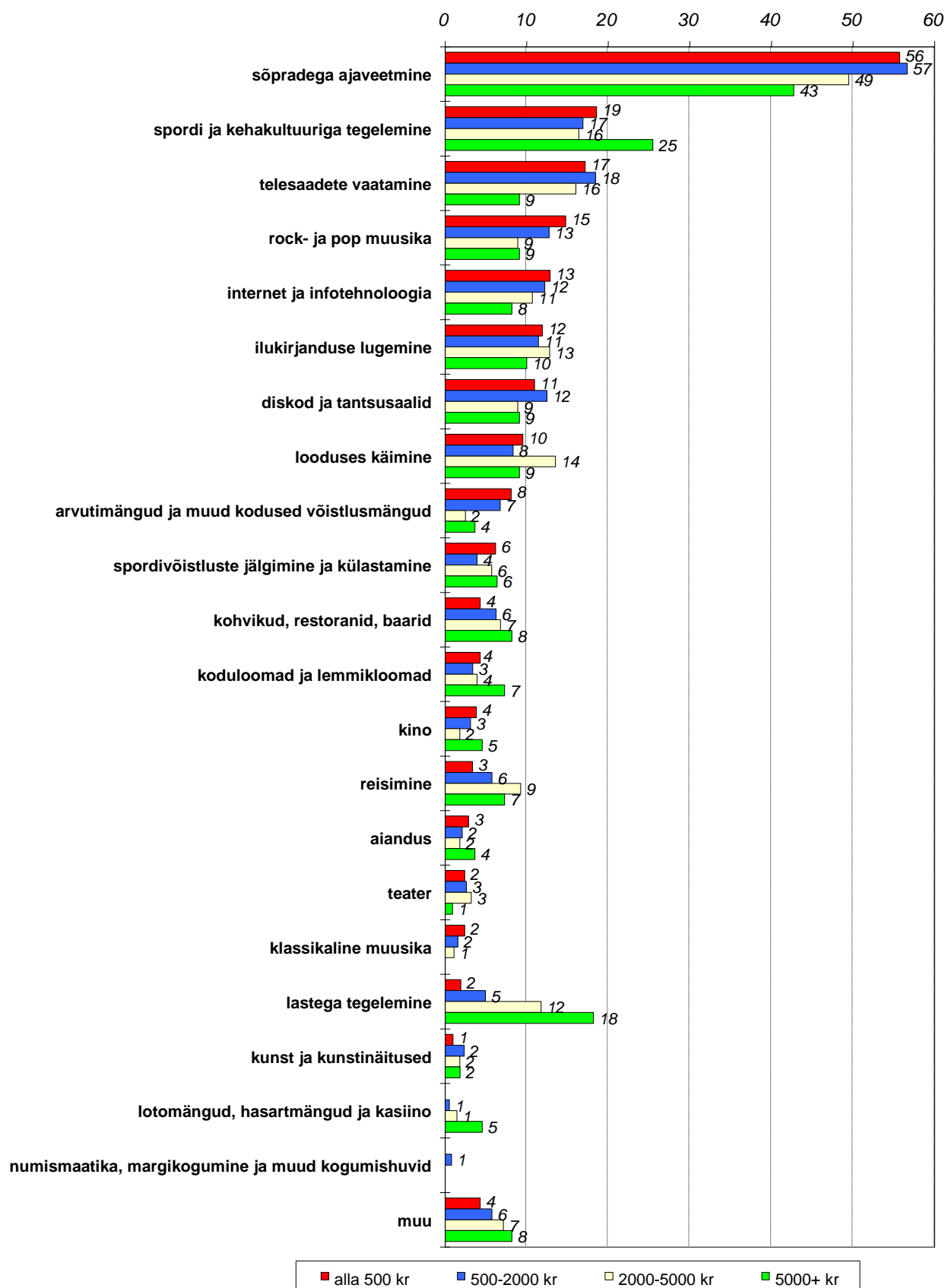
% kogu valimist

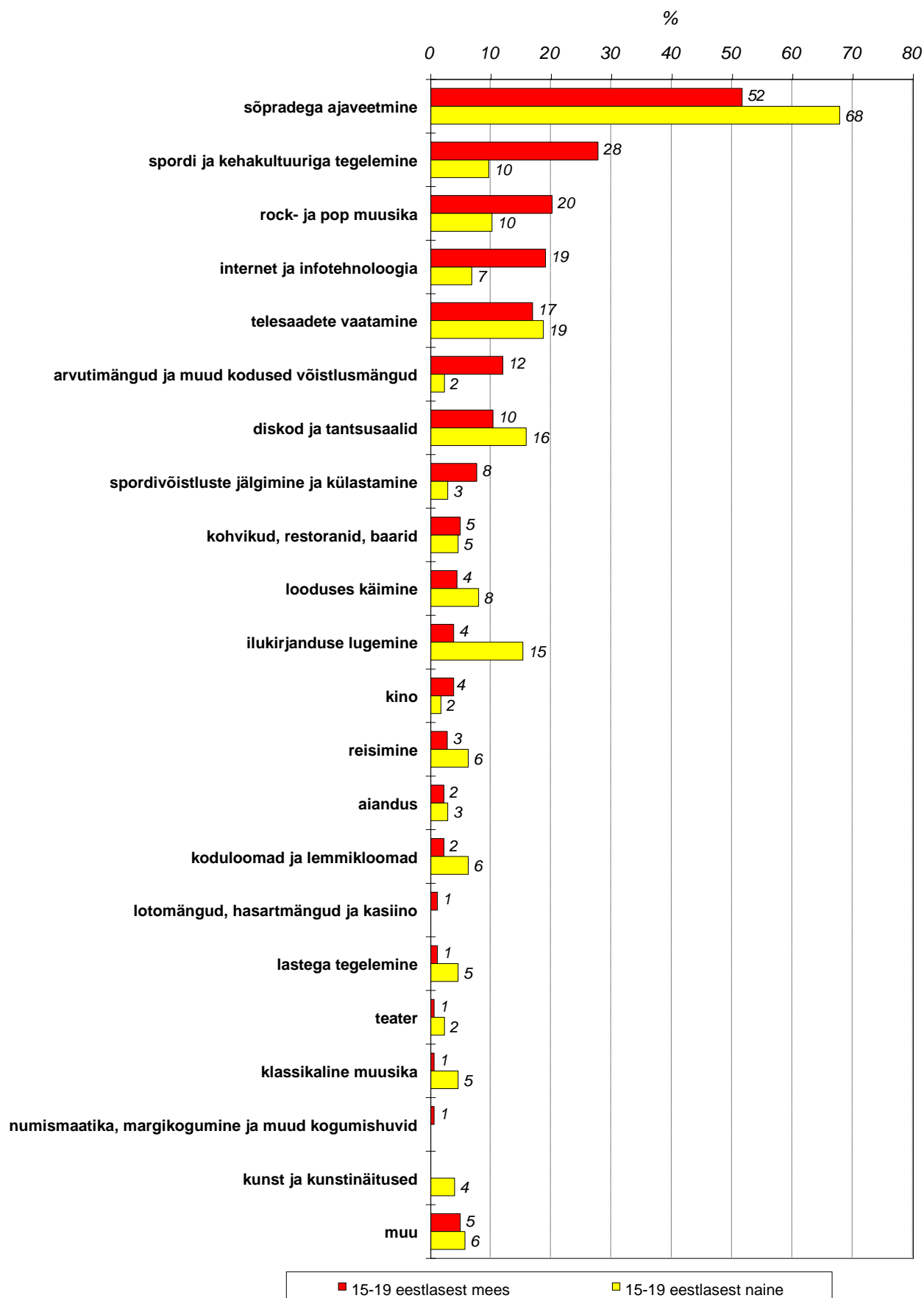
Vabal ajal tegeletakse...

Jõukusrühmade lõikes

% kogu valimist

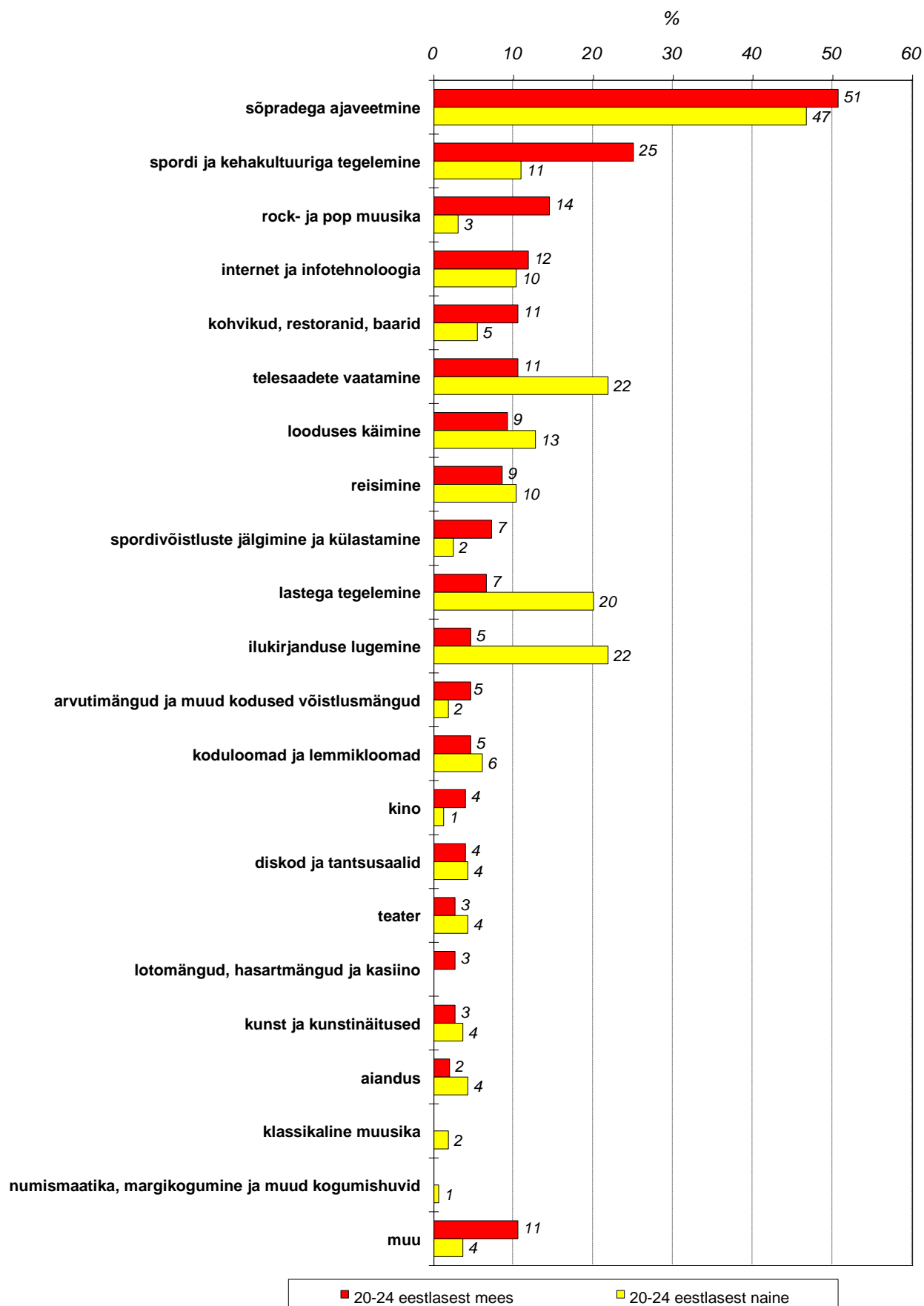

Vabal ajal tegeletakse...

Vabal ajal tegeletakse...

K7MUU. Millele kulutate kõige enam oma vaba aega?

vanematele
jutlus
meeskoori laul
perekond
perele
ringid
perekonnaga
fotograafia
laulan
hip hopi kuulamine ja selle huvi
tants
jalutuskäigud,
pere
unistades
osavõtt koguduse tööst
logelemine
kitarri mäng
otsin tööd ja elukohta
transport
puhkus, omapärasus
suhtlemine
pere
alkohol
tüdrukud
seks
puhkamine
tüdruksõbraga koos olemine
mootorratas
puhkus
fotograafia

5.2 Noorte raha kulutamise määrad

Nagu uuringu tausta ülevaates mainitud, ei saa suure osa noorte puhul küsida traditsioonilisi sissetuleku küsimusi, kuna neid ei pruugi ollagi. Seetõttu küsiti uuringu raames seda, kui palju vastaja kuus raha kulutab. Vastav tulemus on seega osaliselt nii sissetulekute kui kulutuste indikaator ning viimase osas on tal muuhulgas väärtus ka iseseisvalt, mitte ainult sots-dem taustnäitajana. Hinnates näiteks üliõpilaste kulutuste mahtu ja suundi, on võimalik hinnata ka õppetoetustega seotud problemaatikat jms.

Seetõttu esitame alljärgnevalt mõned peamised küsitluse tulemused kõigepealt kulutatava raha määradest.

Kogu valimis on neid, kes kulutavad kuni 500 kr. kuus 21%

500-1000 krooni kulutajaid on samuti 21%

1000-2000 krooni kulutajaid 17%

Ülejäänud vahemike kulutajate osakaal langeb kiiresti

Seega moodustavad kuni 2000 krooni kuus kulutajad 59% noortest ning 2000-5000 krooni kulutajad juba vaid 28%. Üle 5000 krooni kulutajaid on 11%.

Vaadates tulemusi vastajarühmiti ning kasutades selleks uuringu raames kasutatud 4 jõukusrühma piire, on tulemused järgmised.

Nooremas rühmas (15-19 aastat) kulutab kuni 500 krooni kuus 34%, 500-2000 krooni kuus kulutajaid on 46%, 2000-5000 krooni kuus kulutab 14% ning üle 5000 krooni 5% rühmast.

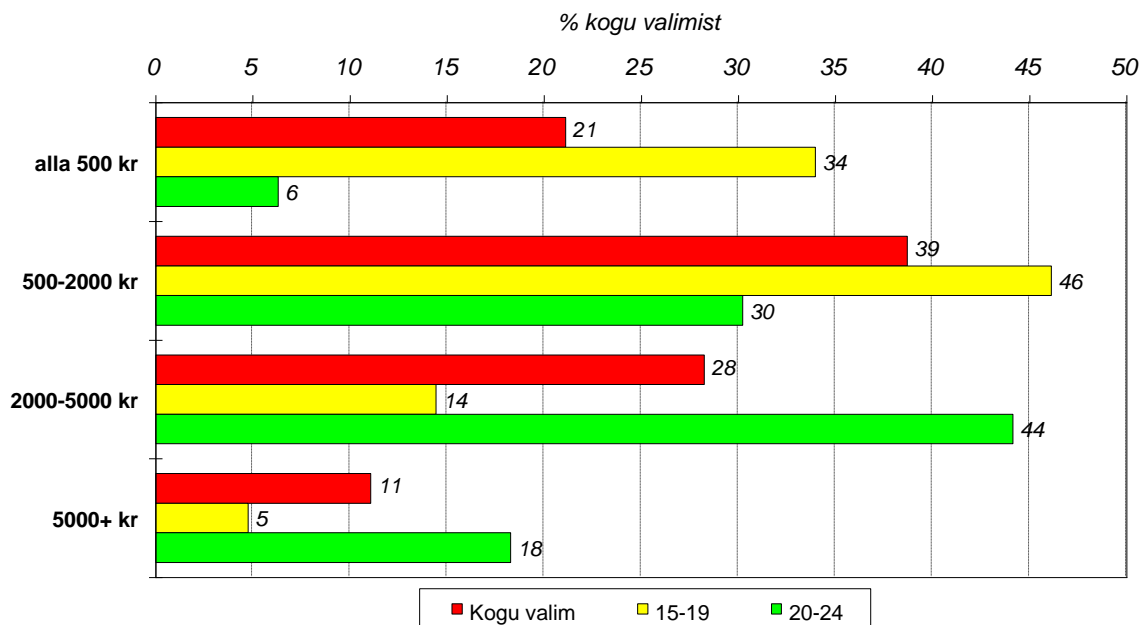
Vanemas rühmas (20-24 aastat) kulutab kuus kuni 500 krooni 6%, 500-2000 krooni 30%, 2000-5000 krooni 44% ning üle 5000 krooni 18%.

Oluliseks faktoriks on siinjuures see kui palju kulutatakse nimetatud kogusummast iseendale. Vastav detailsem jaotus on toodud tabelis 2.

Järgnevatel diagrammidel on näidatud muidki vastajrühmade erinevusi. Siikohal tooksime esile ühe neist – 3000 krooni ja enam kulutab (saab kulutada) kuus :

Kogu valim	25%
Põhiharidus ja ei õpi	34%
Põhiharidus ja õpib	6%
Kutse-ja keseriharidus	43%
Keskharidus ja ei õpi	37%
Keskharidus ja õpib	22%
Kõrgharidus	50%
Töölised-teenindajad	40%
Spetsialistid-juhid-ettevõtjad	59%
Õpilased	8%
Üliõpilased	22%
15-19 mehed	13%
15-19 naised	10%
20-24 mehed	51%
20-24 naised	37%

Keskmine rahakulu kuus

Tabel 1

K9. Kui palju te kuus keskmiselt raha kulutate? Hinnake kolme viimase kuu keskmist taset

Veerg: sugu vanus rahvus

Baas: Kõik vastajad

	Kõik	VANUS		SUGU		RAHVUS	
		15-19	20-24	Mees	Naine	Eestlane	Muu rahvus
Kõik	995	531	464	493	502	686	309
alla 500 kr	210	181**	29**	115	95	141	69
	21%	34%	6%	23%	19%	21%	22%
500-1000 kr	211	161**	50**	91*	120*	150	61
	21%	30%	11%	18%	24%	22%	20%
1000-2000 kr	174	84	90	72*	102*	120	54
	17%	16%	19%	15%	20%	17%	17%
2000-3000 kr	149	49**	100**	74	75	92*	57*
	15%	9%	22%	15%	15%	13%	18%
3000-5000 kr	133	27**	106**	71	62	96	37
	13%	5%	23%	14%	12%	14%	12%
5000-7000 kr	64	14**	50**	39	25	50	14
	6%	3%	11%	8%	5%	7%	5%
7000-10 000 kr	26	4**	22**	13	13	19	7
	3%	1%	5%	3%	3%	3%	2%
üle 10 000 kr	20	7	13	14	6	17	3
	2%	1%	3%	3%	1%	2%	1%

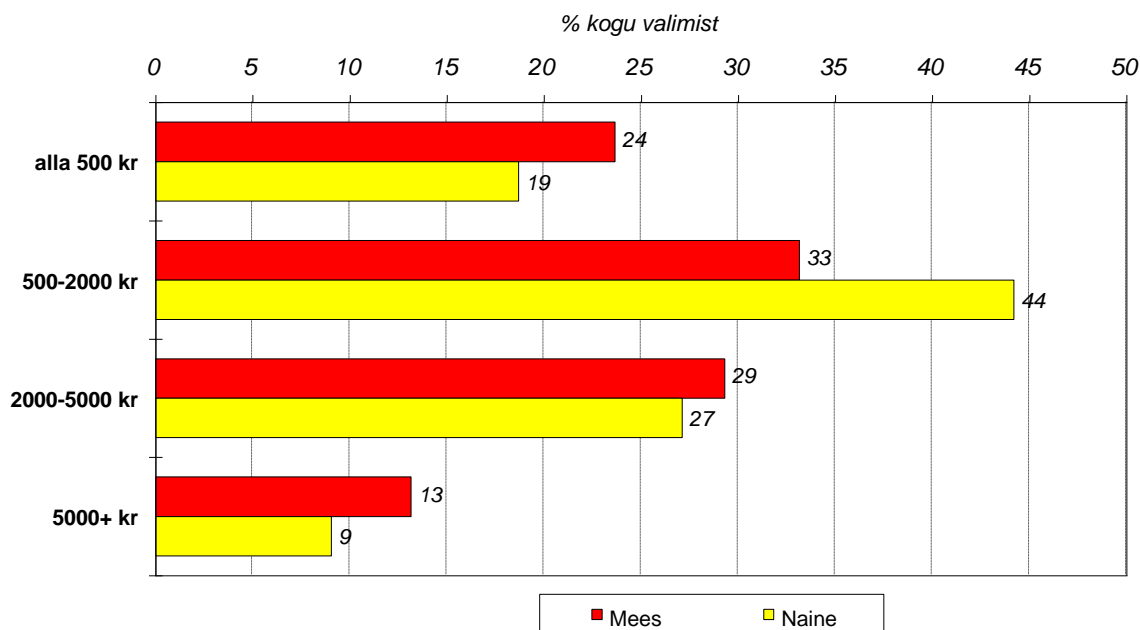
Tabel 1

K9. Kui palju te kuus keskmiselt raha kulutate? Hinnake kolme viimase kuu keskmist taset
 Veerg: K10. Kui palju te sellest iseendale kulutate? Iseendale tähendab enda jaoks tehtud ostude ja teenuste eest. Hinnake kolme viimase kuu keskmist taset
 Baas: Kõik vastajad

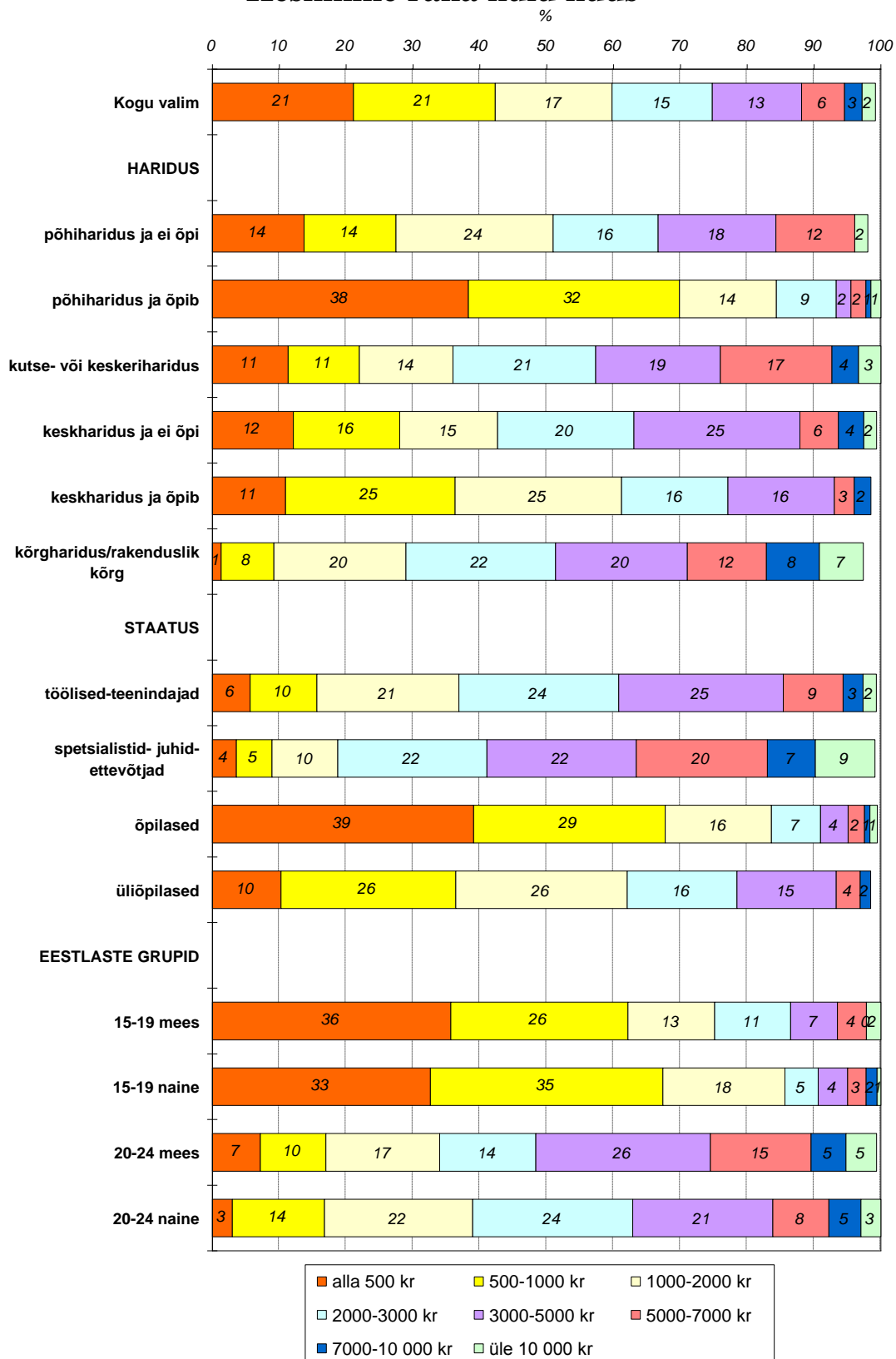
	Kõik	kuni 10-20%	20-30%	30-50%	50-70%	70-99%	kõik 100%
Kõik	995	58	74	73	148	188	256
alla 500 kr	210	16	10	5**	11**	26**	104**
	21%	28%	14%	7%	7%	14%	41%
500-1000 kr	211	6*	10	5**	23	42	54**
	21%	10%	14%	7%	16%	22%	27%
1000-2000 kr	174	10	12	20*	26	35	37
	17%	17%	16%	27%	18%	19%	14%
2000-3000 kr	148	8	13	18*	30*	31	27
	15%	14%	18%	25%	20%	16%	14%
3000-5000 kr	133	6	15	13	36**	25	24
	13%	10%	20%	18%	24%	13%	13%
5000-7000 kr	64	4	8	7	11	18	11
	6%	7%	11%	10%	7%	10%	6%
7000-10 000 kr	26	4*	4	2	6	7	2
	3%	7%	5%	3%	4%	4%	1%
üle 10 000 kr	20	1	1	3	4	3	3
	2%	2%	1%	4%	3%	2%	2%

Keskmine rahakulu kuus

Soo lõikes

Keskmine raha kulu kuus

5.3 Noorte raha kulutamise suunad

Selles küsimuses anti vastajale ette kaart, millel oli loetelu 20 kulutamise suunast. Antud loetelust pidi vastaja nimetama 2 artiklit, millele kulub enim raha.

Kirjeldatud meetodi eripäraks, mida tuleks arvestada tulemuste tõlgendamisel, on see, et joonistuvad välja noorte peamised kulutamise suunad, kuid ei selgu kogu kulude struktuur. Viimast pole üldjuhul tavaküsitluse meetodiga võimalik ka täpselt leida, kuna suure hulga (näiteks 20) kuluartiklite reaalseid vahekordi ei suuda vastava intervjuu käigus hinnata.

Seega näitavad alljärgnevad tulemused seda kui suurele hulgale noortest kuuluvad toodud kuluartiklid peamiste (kahe peamise) hulka. Näiteks kui *haridus ja enesetäiendamine* sai tulemuseks 10%, siis tähendab see, et 10% noorte jaoks on hariduse ja enesetäiendamise kulud kahe peamise kuluartikli seas, mitte et hariduse ja enesetäiendamise kulud moodustaksid 10% kõigist noorte kuludest.

Tervikuna on noortel kolm peamist ja selgelt eristuvat kulutamissuunda – **riietus, toit ja lõbustusasutused** (vastavalt 34%, 27% ja 23% nimetas kahe peamise kulutamisartikli hulka).

Ülejäänud kulutamissuunad jaotuvad üsna ühtlaselt, kuid nõ. järgmise rühma peamisteks artikliteks on – kirjandus-ajakirjandus-muusika-ja video, teater-kino-kontsert-näitused, side, haridus ja enesetäiendamine ning reisimine (kõik 10-12%).

Toodu põhjal võibki tõdeda, et domineerivatele mingis mõttes esmastele kulutamise suundadele (ka lõbustus on noortele omane esmane vajadus) järgneb teise rühmana **kultuur, side ja reisimine**. Kuigi *kultuuri* mõiste all ei all ei täpsustatud selle sisu, näib tegu olevat pigem massikultuuriga, millest annab tunnistust nimetatud kulude tunduvalt suurem kaal nooremas rühmas.

Iseloomulik on, et juba noorte vanemas rühmas (20-24), muutub kulude suund tunduvalt proosalisemaks. Võrreldes noorema rühmaga tõusevad järsult olulisemale kohale sellised kuluartiklid nagu *toit, auto ja transport, kommunaalteenused ja kulud lastele* ning saamal ajal taanduvad enim just *kultuuriga seotud* kulud.

Huvitavad erinevused ilmnevad ka jõukusrühmade (kulutamisrühmade) lõikes. Osa neist on küll otseselt seotud vanuse ja staatusega ning polle selles mõttes üllatuseks, kuid üldine suundumus on järgmine.

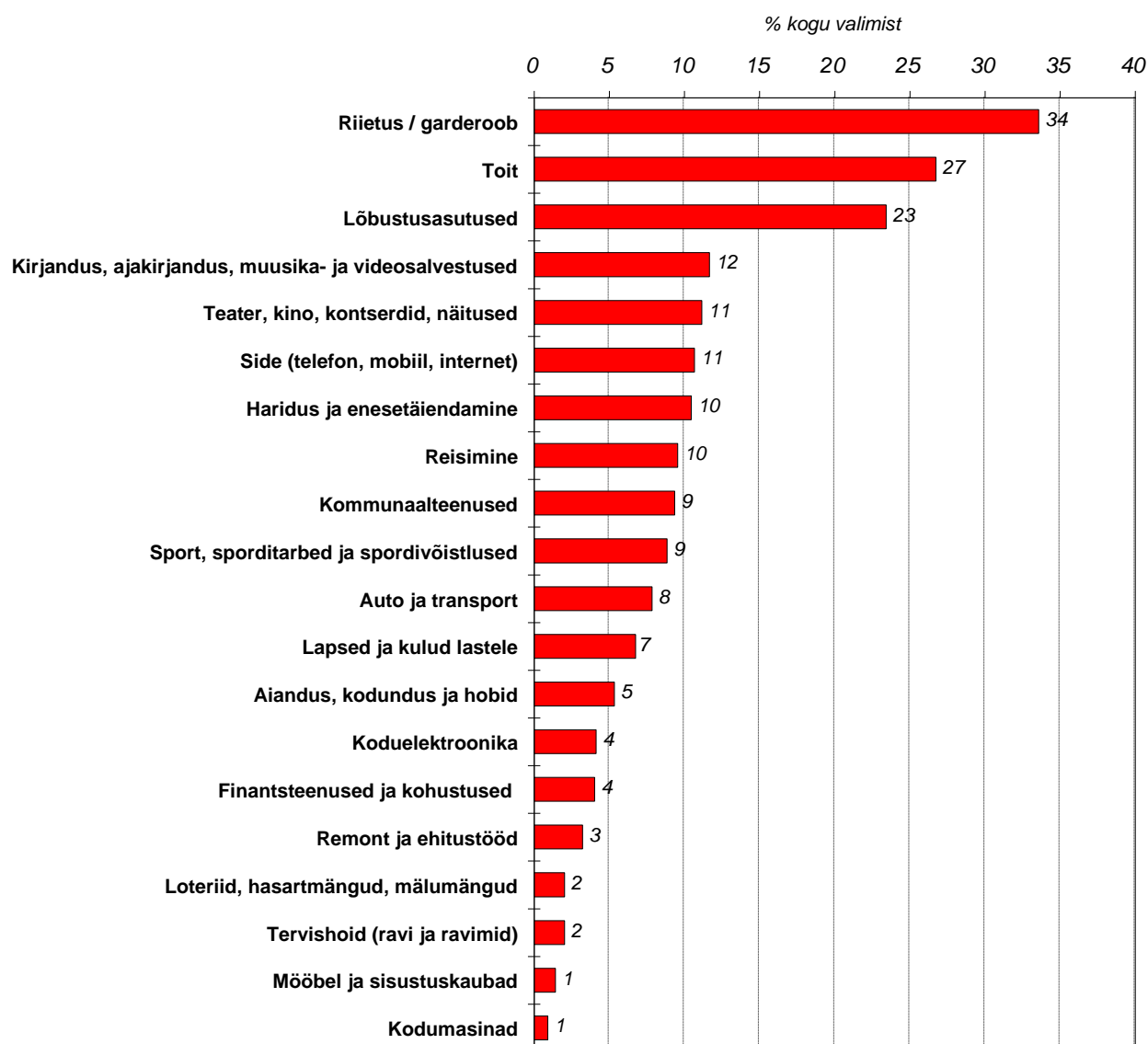
Esimene (vaeseim) rühm – keskmisest enam esiplaanil *riietus ja garderoob, kirjandus-ajakirjandus-muusika-video* ning *teater-kino-kontsert-näitused*

Neljas (jõukaim) rühm – keskmisest enam esiplaanil *kommunaalkulud, auto-transport, kulud lastele, finantskohustused ja reisimine*.

Üliõpilaste seas on kulud *haridusele ja enesetäiendamisele* küll keskmisest sagedamini kahe peamise hulgas (20% jaoks), kuid samas ei ületa see siiski positsioonilt *riietuse-garderoobi, toidu ning lõbustusastuste* kulude positsiooni.

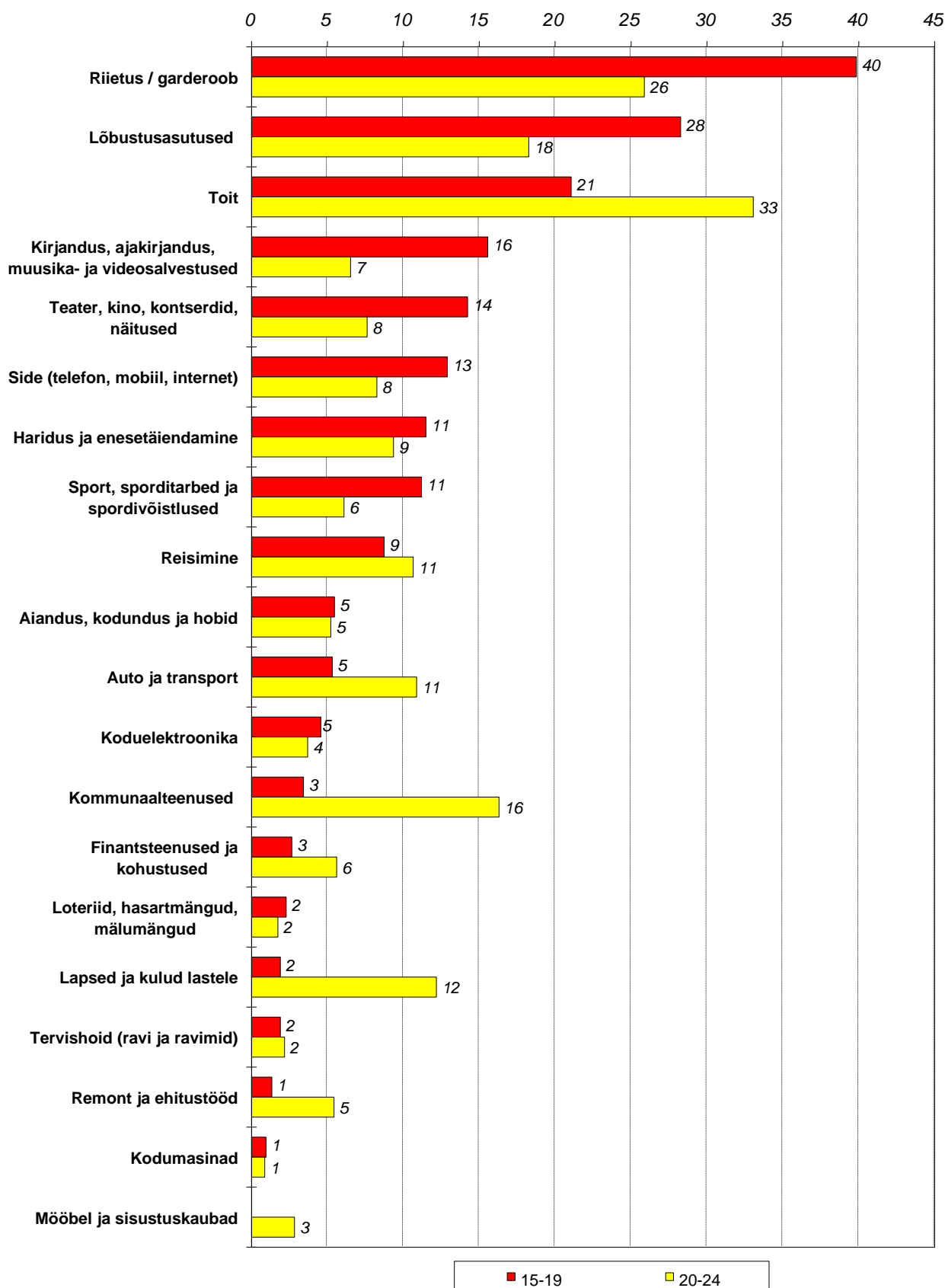
Kõige enam oma raha kulub...

Kõige enam oma raha kulub...

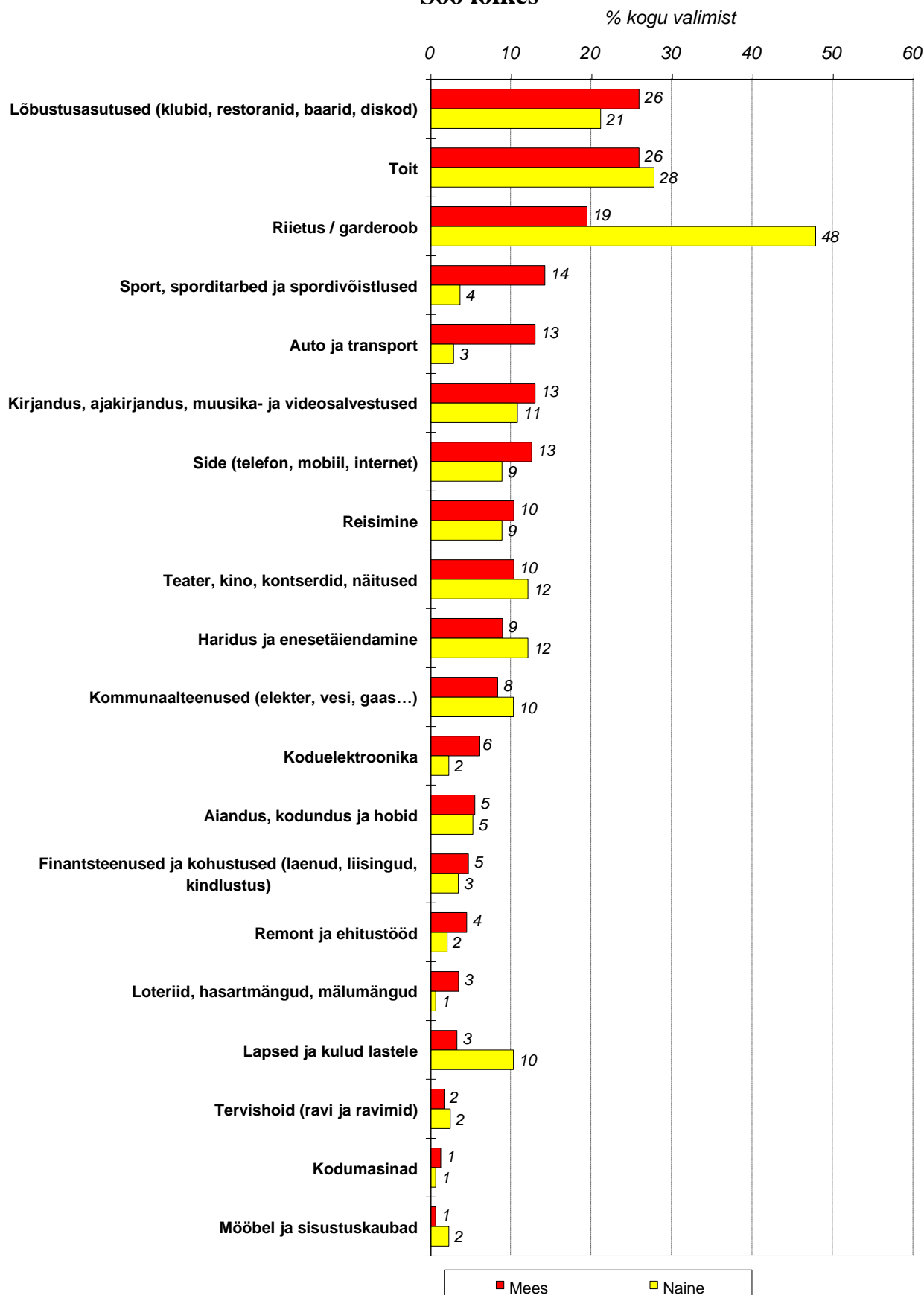
Vanuse lõikes

% kogu valimist

Kõige enam oma raha kulub...

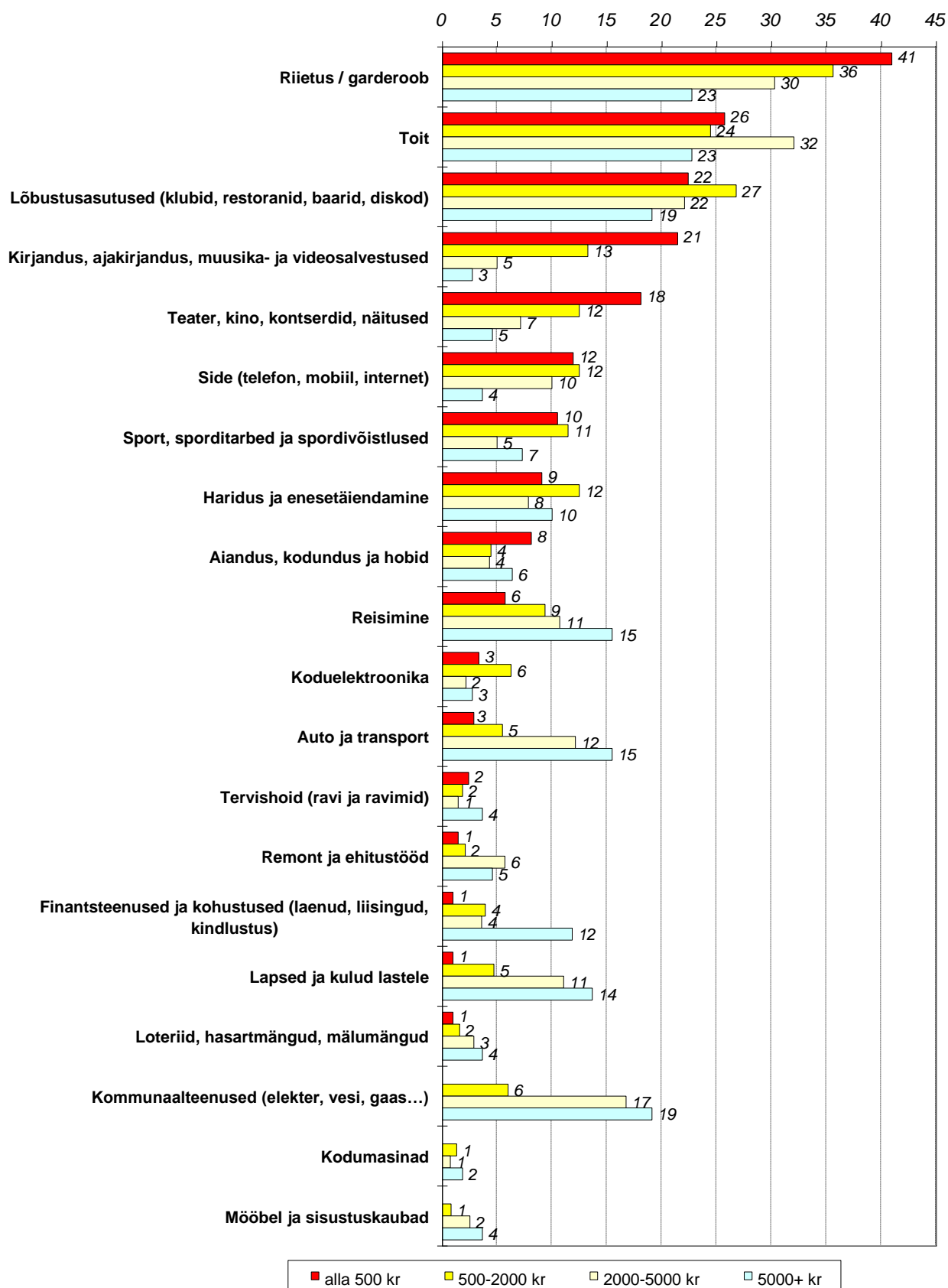
Soo lõikes

Kõige enam oma raha kulub...

Jõukusrühmade lõikes

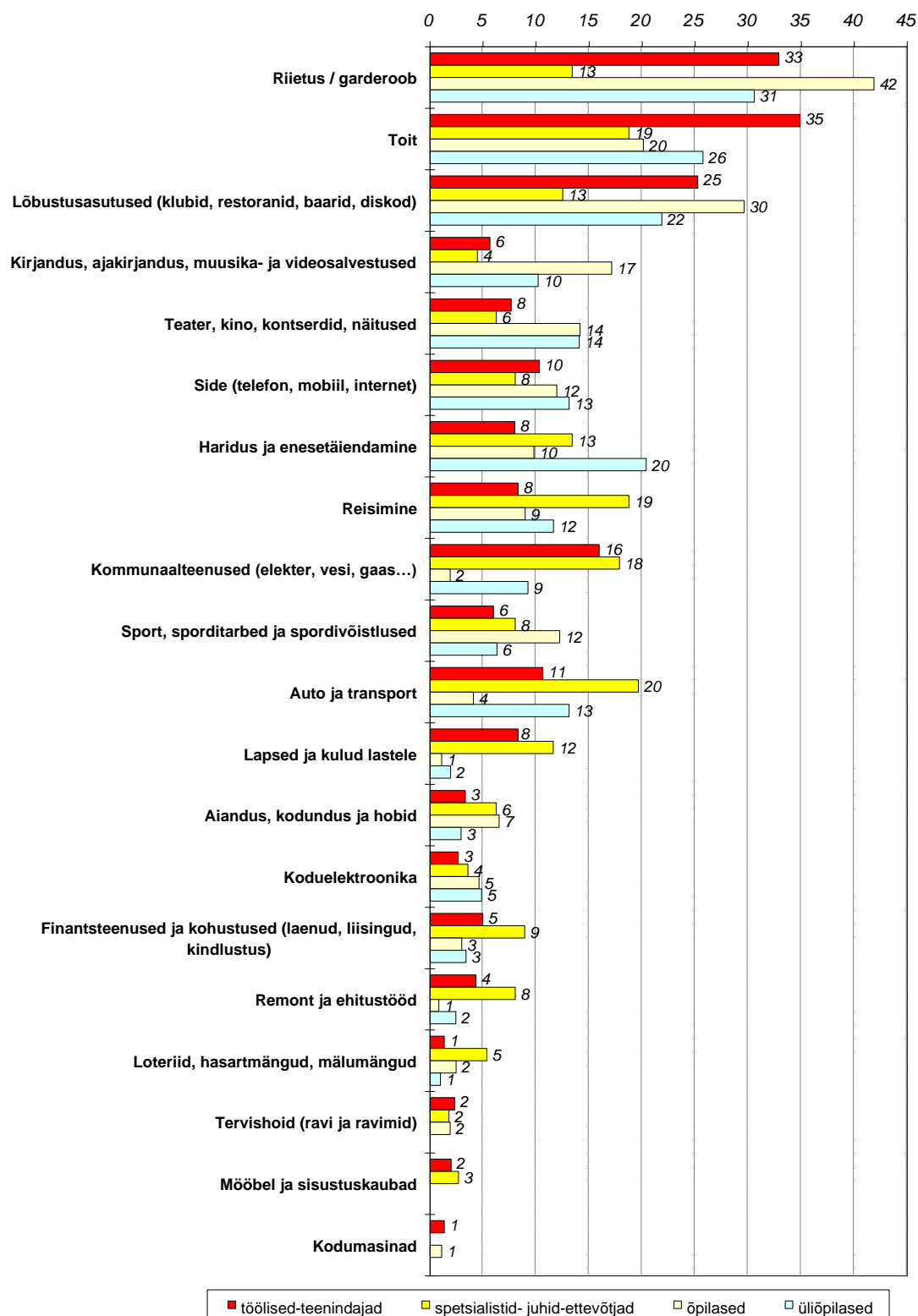
% kogu valimist

Kõige enam oma raha kulub...

Staatuse lõikes

% kogu valimist

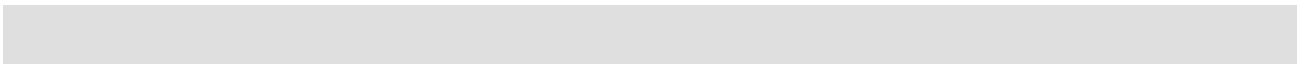
Kasutatud küsimustik

<p>1. Kui te vaatlete igapäevast Eesti elu enda ümber, siis milliste üldiste sõnadega te seda iseloomustate? Nimetage esimesena meeldetulevad märksõnad nii nagu te neid tavaliselt kasutate.</p> <p>KUNI KOLM ESIMEST MÄRKSÕNA</p>	<p>1 _____</p> <p>2 _____</p> <p>3 _____</p>
---	--

<p>2. Mis teile praegusel perioodil oma isiklikus elus meeldib või rõõmu teeb? Nimetage olulisemad esimesena meeldetulevad head asjad.</p> <p>KUNI KOLM ESIMESENA NIMETATAVAT ASJA</p>	<p>1 _____</p> <p>2 _____</p> <p>3 _____</p> <p>4. mitte miski, kõik on halvasti</p>
--	--

<p>3. Mis teile praegusel perioodil oma isiklikus elus ei meeldi, muret teeb või vihastab? Nimetage olulisemad esimesena meeldetulevad halvad asjad.</p> <p>KUNI KOLM ESIMESENA NIMETATAVAT ASJA</p>	<p>1 _____</p> <p>2 _____</p> <p>3 _____</p> <p>4. mitte miski, kõik on hästi</p>
--	---

<p>4. Kui te veidi järele mõtlete, siis millised on teie jaoks olulised omadused, mida sooviksite näha kõigi inimeste juures. Nimetage peamised omadussõnad ehk märksõnad.</p> <p>KUNI KOLM ESIMEST MÄRKSÕNA</p>	<p>1 _____</p> <p>2 _____</p> <p>3 _____</p>
--	--

<p>5. Kui te püüate kujutleda omaenda tulevikku pikemas perspektiivis, siis mis on teile elus oluline omada või saavutada või mis on lihtsalt elus oluline? Nimetage peamised esimesena meeldetulevad märksõnad.</p> <p>KUNI KOLM ESIMEST MÄRKSÕNA</p>	<p>1 _____</p> <p>2 _____</p> <p>3 _____</p>
--	--

6. Nüüd esitan teile rea mõningaid märksõnu vastandpaaridena ja palun öelda kumb poolus on teile elus tähtsam, huvipakkuvam?						
←	Kindlasti see	Pigem see	Vahepeal Raske öelda	Pigem see	Kindlasti see	→
Liikumus	1	2	3	4	5	Paiksus
Traditsioonid	1	2	3	4	5	Muutused
Individuaalsus	1	2	3	4	5	Kollektiivsus
Pehmus	1	2	3	4	5	Karmus
Perekond	1	2	3	4	5	Sõltumatus
Raha	1	2	3	4	5	Tunnustus

7. Millele kulutate kõige enam oma vaba aega? (vaba aeg on kogu see aeg, mis jääb üle põhikohustustest – tööst, õppimisest, kodu korrashoiust). KAART 1 KAKS VASTUST	NR _____ NR _____
--	----------------------

8. Millele kulutate kõige enam oma raha? KAART 2 KAKS VASTUST	NR _____ NR _____
--	----------------------

9. Kui palju te kuus keskmiselt raha kulutate? Hinnake kolme viimase kuu keskmist taset.	1. alla 500 krooni 2. 500-1000 krooni 3. 1000-2000 krooni 4. 2000-3000 krooni 5. 3000-5000 krooni 6. 5000-7000 krooni 7. 7000-10 000 krooni 8. üle 10 000 krooni
10. Kui palju te sellest iseendale kulutate? Iseendale tähendab enda jaoks tehtud ostude ja teenuste eest. Hinnake kolme viimase kuu keskmist taset	1. kuni 10% 2. 10-20% 3. 20-30% 4. 30-50% 5. 50-70% 6. 70-99% 7. kõik 100% enda tarbeks

28. Kuidas te suhtute järgmistesse asjadesse?				
	See on OK, pole probleem, on igaühe enda asi	Oleneb olukorrast, asjaoludest, lähenemisest	Kindlasti negatiivselt	Raske öelda, Pole arvamust
1. suitsetamine	1	2	3	4
2. tubakareklaam	1	2	3	4
3. alkohol	1	2	3	4
4. alkoholi reklaam	1	2	3	4
5. homoseksualism	1	2	3	4
6. seks ja erootika meedias	1	2	3	4
7. vägivald meedias	1	2	3	4
8. narkootikumide tarvitamine	1	2	3	4
9. reklaam kui selline tervikuna	1	2	3	4
10. seltskonnaelu kajastamine meedias	1	2	3	4
11. poliitika	1	2	3	4
12. moe ja trendide rõhutamine / järgimine	1	2	3	4
13. rahvuslikkuse rõhutamine / järgimine	1	2	3	4
14. globaliseerumine	1	2	3	4
15. "kollane" ajakirjandus	1	2	3	4
16. laste füüsiline karistamine	1	2	3	4
17. võõrtööjõu sissetoomine	1	2	3	4

29. Millal te viimati....

	Täna	Eile	Mõni päev tagasi	Ca nädal tagasi	2-4 nädala t tagasi	1-3 kuud tagasi	Enam aega tagasi	Pole mitte kunagi	Ei vasta, keeldus
1. suitsetasite	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. tarvitasite alkoholi	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. tarvitasite mõnda narkootikumi	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4. olite vahetult segatud peretülisse	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5. olite vahetult segatud tänavavägivalda	1	2	3	4	5	6	7	8	9

44. Millisel tööturul näete tulevikus oma töökohti?
TUTVUSTA VARIANTE.

ÜKS VASTUS

1. vaid Eestis
2. Eestis ja Soomes
3. Eestis ja mujal Euroopa Liidus
4. peamiselt mujal Euroopa Liidus
5. Eestis ja Ameerikas (USA-Kanada)
6. peamiselt Ameerikas
7. Eestis ja Venemaal
8. Venemaal
9. muu variant _____

45. Milline on teie kujutus oma tulevase ametialasest staatusest siis, kui te olete 40-50 aastat vana?

TUTVUSTA VARIANTE

1. tööline
2. oskustööline
3. teenindaja
4. lihtteenistuja / lihtametnik
5. spetsialist
6. keskastme juht ettevõttes
7. tippjuht ettevõttes
8. tippametnik riigisüsteemis
9. vabakutseline proff – iseendale tööandja
10. ettevõtja
11. töötu
- kodune vabal tahtel, varandusest elav

46. Milline on praegu teie staatus?

KUI ÕPIB JA TÖÖTAB PARALLEELSELT, VÕIB OLLA 2 VASTUST

1. tööline
2. oskustööline
3. teenindaja
4. lihtteenistuja / lihtametnik
5. spetsialist
6. keskastme juht ettevõttes
7. tippjuht ettevõttes
8. tippametnik riigi süsteemis
9. vabakutseline proff – iseendale tööandja
10. ettevõtja
11. töötu
12. kodune vabal tahtel, elan muudest sissetulekutest
13. õpilane, üliõpilane

49. Mis asi on teie arvates Euroopa Liit? Milliste märksõnadega te seda kirjeldaksite või iseloomustaksite? Nimetage peamised esimesena meeldetulevad omadussõnad või märksõnad. KUNI KOLM ESIMEST MÄRKÕNA	1 _____
	2 _____
	3 _____

TAUSTANDMED

Sugu 1. Mees 2. Naine	Vanus _____ aastat	Rahvus 1. eestlane 2. venelane 3. muu	Haridus - lõpetatud 1. põhiharidus 2. kutse- või keskeriharidus 3. keskharidus 4. kõrgharidus/ rakenduslik kõrg
Õpite praegu 1. jah → 2. ei	Millist taset õpite? 1. põhiharidus 2. kutse- või keskeriharidus 3. keskharidus 4. kõrgharidus/ rakenduslik kõrg	Perekonnaseis 1. abielus / vabaabielus 2. vallaline	
Kodu tüüp 1. individuaalmaja 2. osa individuaalmajast 3. ridaelamu boks 4. korter kuni 6 korteriga majas 5. korter üle 6 korteriga majas	Elukoht Tallinnas (vastavad tallinlased) 1. Lasnamäe 2. Mustamäe 3. Haabersti / Õismäe 4. Kesklinn 5. Kristiine 6. Nõmme 7. Kopli/Kalamaja/Pelgulinna 8. Pirita/Merivälja		Millises keeles meediat jälgite 1. eestikeelset 2. venekeelset 3. soomekeelset 4. ingliskeelset 5. muud
Leibkonna koosseis <div style="text-align: right;">Arv</div> 1. töötavaid täiskasvanuid ..... 2. tööealisi mittetöötavaid täiskasvanuid ..... 3. kuni 16-aastaseid lapsi ..... 4. 17a. ja vanemaid õppivaid noori ..... 5. mittetöötavaid pensionäre ..... Kokku ..... NB! KÕIK LEIBKONNA LIIKMED PEAB KIRJA SAAMA		Selgitus Leibkond – koos elavad, ühiste elamiskuludega pereliikmed 1- kõik üle 17-aastased (k.a.) <u>töötavad liikmed</u> , sh. töötavad pensionärid 2- kõik üle 17-aastased (k.a.), kes ei õpi, ei tööta ega saa ka pensioni 3- kaasa arvatud 16-aastased 4- noored, kes õpivad ja ei tööta või töötavad juhuslikult, ajutistel töödel 5- pensionärid (sh. invaliidsuspensionärid), kes ei tööta või töötavad juhuslikult, ajutistel töödel	